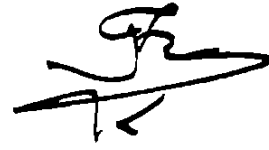

ΦΙΛΩΝΟΣ ΚΤΕΝΙΔΟΥ

Βιβλιόφιλος Γ. Δ. Κανδύζοβιτς Κάλυκας

ΤΗΣ Ε. Σ. Α.

ΣΕ
ΣΤ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ΕΠΙΚΟΝ ΔΡΑΜΑ

Σε τρία Ἐπεισόδια

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

1955

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει τὴν ὑπογραφή τοῦ συγγραφέως

**Ἡ ἀνατύπωσις, μετάφρασις καὶ
ἀπὸ σκηνῆς διδασκαλία ἀπαγο-
ρεύονται, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ
συγγραφέως.**

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

Πάντα ήθελα νά γράψω ένα έργο γύρω άπ' τόν έθνικό ήρωα του Έλ-ληνικού Μεσαίωνα. Ύστερα άπ' «τόν Μάραντο» (Μάρτιος 1946) πού τόν ενέπνευσε ένα δημοτικό τραγούδι του Πόντου και πλέκεται γύρω άπό ένα Άκρίτα της Τραπε-ζουντιακής ένδόχωρας, και πού σημείωσε κάποια έπιτυχία, καταπιάστηκα μέ τόν Διγενή Άκρίτα. Έγγραψα μάλιστα και μιá πράξη τότε.

Ή ευμενής κριτική πού έτυχε άπό μέρους εκείνων πού έτυχε νά τήν διαβά-σουν, (μεταξύ αυτών ήταν και ή Μιράντα του Έθνικού Θεάτρου) μουδωκε τò θάρ-ρος νά πάρω τή μεγάλη άπόφαση νά ολοκληρώσω τήν προσπάθειά μου, μέ άποτέ-λεσμα νά... μή μπορέσω νά γράψω ούτε ένα στίχο, ούτε μιá σκηνή επί όχτòν όλò-κληρα χρόνια, μέσα στα όποια έδωσα στο θέατρο πάνω άπό δέκα νέα έργα στην Ποντιακή διάλεκτο και τρία στην Νεοελληνική.

Έκείνο πού κατώρθωσα ήταν νά σχηματίσω τήν γνώμη ότι ό Διγενής Άκρίτας — έφ' όσον θέλει κανείς νά μή φύγη άπό τò κείμενο του έπους — δέν παρουσιάζει δραματικό περιεχόμενο ως προσωπικότητας—γιατί ή ζωή του στάθηκε άπ' άκρου εις άκρον ευτυχισμένη—χωρίς δραματικές συγκρούσεις πού νά συνθέ-σουν μιá καλή πλοκή, και χωρίς κανένα ιδιαίτερο «έπεισόδιο» πού νά χρησιμεύσει ως κεντρικός «μύθος» του έργου.

Κατόπιν αυτής της διαπιστώσεως δούλεψα πάνω σ' άλλο τύπο. Στόν τύπο του έργου πού κατανέμεται σέ έπεισόδια αύτοτελή. Αυτό είχε εύκολο βέβαια, μά παρουσιάζει μιá τεράστα δυσκολία εις ένα σημείο: Πώς νά συνδέσει κανείς τὰ έπεισόδια αυτά άναμεταξύ των, ώστε νά μή σταματήσει ή δράση του καθ' ενός άνεπανόρθωτα και νά μή άποξενωθεί τò ένα έπεισόδιο άπ' τ' άλλο, σέ βαθμό νά λείψει κάθε λογική και αίσθητική συνοχή των τμημάτων του έργου, πού θέλομε νά παρουσιάσωμε ως ένα ολοκληρωμένο σύνολο.

Τόν σκόπελο αυτό έτόλμησα νò τόν παρακάμψω μέ τήν άπόπειρα νά δημι-ουργήσω σύνδεσμο και ένότητα των έπεισοδίων του έργου, όχι μέ τήν συνεπή και φυσιολογικήν εξέλιξιν των γεγονότων και της έξωτερικευμένης δράσεως των προ-σώπων του έργου, αλλά μέ τὰς ψυχικάς καταστάσεις πού δημιουργοῦνται άπ' τή δράση των και συγκεκριμένα μ' ένα συναίσθημα φόβου πού κατέχει άπό της άρχης του έργου τήν ήρωίδα του (τήν γυναίκα του Διγενή). Πάνω σ' αυτή τή γραμμή δούλεψα τò όλο έργο. Για νά τονώσω περισσότερο τò συναίσθημα αυτό, «τò δέος», έκαινοτόμησα μέ τήν τοποθέτησιν «χορικῶν» μέ τόν «χορόν» στα παρασκήνια.

Δέν ξέρω αν επέτυχα στην επιδίωξή μου μέ τήν τεχντροπία αυτή, πού πρώτη φορρά εφαρμόζω. Πάντως μόνο μ' αυτό τόν τρόπο κατώρθωσα ύστερα άπό τόσα χρόνια νά τελειώσω τόν «ΔΙΓΕΝΗ ΑΚΡΙΤΑ».

Δέν αποκλείεται νά «ώδινεν όρος και έτεκε μῦν». Γεγονός είναι ότι γλύτωσα άπό ένα εφιάλτη πού μέ βασάνισε πολύ.

Τò έργο αυτό θα δημοσιευθῇ τμηματικῶς στην «Ποντιακή Έστία» όπως γρά-φηκε στην Ποντιακή διάλεκτο. Ίσως κάποτε νά έκδοθῇ και στην Νεοελληνική.

ΦΙΛΩΝ ΚΤΕΝΙΔΗΣ

Ο ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ	Ὁ θρυλικὸς ἥρως	ἐτῶν 33 περίπου
ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΔΟΥΚΑΣ	Στρατηγὸς τοῦ Βυζαντίου	60
ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ	Ὑπασπιστὴς τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα	40
ΦΩΚΑΣ	Ὀπλαρχηγὸς	55
ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ	Ἐπαρχὸς περιφερείας	50
ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΣ	Στρατιώτης Ἀκρίτα	30
Α' ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ	» »	55
Β' ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ	» »	40
ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ	» »	40
ΓΕΡΟΝΤΑΣ	Ἐπαρχὸς περιφερείας	60
ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΔΟΥΚΑ	Στρατιωτικὸς (Βυζαντίου)	23
» » »	» »	25
» » »	» »	30
ΕΥΔΟΚΙΑ	Γυναίκα τοῦ Διγενῆ	20
ΒΑΓΙΑ	Τροφὸς τῆς Εὐδοκίας	55

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ - ΧΩΡΙΚΟΙ - ΧΩΡΙΚΕΣ

Στὰ Νότια Σύνορα τοῦ Πόντου.

ΕΠΟΧΗ : 900 μ. Χ. περίπου

Ο

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Α΄

Ἀκάλυπτον μέρος δάσους. Περιβάλλεται μὲ μεγάλα δένδρα πάνω σὲ βραχώδη πλευρά, χωρισμένη σὲ μερικοὺς λόφους μὲ διάφορα ὕψη. Φῶς ἡμέρας ποὺ γέρνει στὴ δύσι.

ΣΚΗΝΗ 1η

Μπαίνουν πάνοπλοι στρατιῶται μ' ἓνα ἀξιωματικό. Κατοπτεύουν τὸ μέρος καὶ τὰ γύρω ὑψώματα. Φεύγουν οἱ ἄλλοι καὶ μένουν στὴ σκηνὴ μόνον δυὸ μὲ τὸν ἀξιωματικό. Οἱ δύο στρατιῶται ἀνεβαίνουν στοὺς λόφους. Ὁ ἓνας στὸ ἓνα ἄκρο τῆς σκηνῆς καὶ ὁ ἄλλος στὸ ἄλλο.

ΑΞΙΩΜΑΤ. Κανείς...

ΚΟΥΡΕΜ. Κανείς...

ΑΞΙΩΜΑΤ. Ὁ Διγενὴς καλὰ ἔξερ' τὸν τόπον
ἔξερ' ποῦ χτίσκουν τὰ καλὰ τ' ἀπόκρυφα φωλέας
ν' ἔμπαίν' νὰ ἀναπάγεται ἐκεῖνος κ' ἡ καλὴ ἀτ'..

Α' ΣΤΡΑΤ. κ' ἔξὸν ἑμᾶς, φυλάττ' ἅτὸν τὰ πέτρας καὶ τὰ δέντρα

ΚΟΥΡΕΜ. Ἐλάχμαξ' ἅ σὸ τρέξιμον.. Ἐφήκαμε τὸν δρόμον
κι' ἅμον αἰγίδια τρέχομε ἀπὲς' ἅ σὰ καρούλια..

Κι' ἅτώρα ποῦ εὐρίουμες ; Ἀνάθεμα ἄν ἔξέρω !..

ΑΞΙΩΜΑΤ. Ἐσὺ ἔξέρεις π' εὐρίεται τὸ σπίτι σ'..

Α' ΣΤΡΑΤ. Καλὰ λέει σε..

ΚΟΥΡΕΜ. (στο στρατιώτη) Ἡ πεθερά σ' ἐποίκε με
κι' ἐλάθεισα τὸ σπίτι μ'
τὰ νύχτας ὄνταν ἔνοιγεν τῇ κόρης αἶψα τὴν πόρταν
κ' ἔμπαινα κ' ἐχουλίγουμουν σ' ἐκείνές τὸ κρεββάτι..

Α' ΣΤΡΑΤ. Πότε εἶδες τὸ ὄνειρον :

ΚΟΥΡΕΜ. Ἐρώτα τὴν γυναῖκα σ'..

Α' ΣΤΡΑΤ. (γελαῖ) Καὶ π' εὔρα ὁ χιλιάκλερον γυναῖκαν ; Φτοῦ σου! Ψεύτε!

ΚΟΥΡΕΜ. Γυναῖκαν ἧ' ἔ-εις ;.. Κριῖμαν 'ς ἐσέν ! Κριῖμαν 'ς σὴν ἐμορφά-
Τέρεν γυναῖκ'σον ἡγήγωρα.. ν' ἐφτάγ' αὐτὸ ντὸ εἶπα.. [δα σ'
γιὰ νὰ μὴ ἐντροπιάσκουμαι καὶ λέει μ' ὁ κόσμον ψεύτεν..

(στον Ἀξ)κό) Κανεῖς πουδὲν 'κὶ φαίνεται καὶ κανίναν ἧ' ἐλέπω..

ΑΞΙΩΜΑΤ. Ἀτοῖν π' ἐπῆραν τ' ἄρματα καὶ τρέχ'νε νὰ προφτῶνε

νὰ παίρ'νε ἃ σὴ Διγενῇ τὰ χέρια τὴν καλὴν αὐτ'..

οὔσπου νὰ ἀνταμῶνε μας, πολλὰ ἔχ'νε νὰ σύρνε..

ΚΟΥΡΕΜ. Ἄν ἔχ'νε τύχην, ὁ Θεὸν τὴν στράταν 'κὶ θὰ δείκ' αἶψα !

Οἱ μαῦρ' !! ἄν ροῦζ'ν ἀπὸν ἐμοῦν.. κλάψον αἶψα ἵπ' αὐτῶρα! ..

ΑΞΙΩΜΑΤ. Ἐλᾶτεν ! Ὁ καθίνας σας ἄς παίρ' καὶ τοὶ συντρόφ'ς αὐτ'

κι' ὁλόγερα - ὁλόγερα κᾶν χίλια ποδαρέας

κρυφτέστεν μὲ τὰ ἄλογα ἀφκὰ σ' ἐλατοκλάδια

κι' οὔσπου 'κ ἔρται σας διάταγμαν, φᾶτεν κι' ἀναπαγέστεν..

ΚΟΥΡΕΜ. Νὰ κ' ἕναν καλὸν διαταγὴν !!.. Φᾶτεν κι' ἀναπαγέστεν.!

(στον στρατ.) Πᾶμε.. καὶ θὰ μαθίζω σε ἀνθρώπ' πῶς γυναικίζ'νε

κ' ἐπεκεὶ οἱ γυναῖκ' αἶτουν.. κείνταν καὶ μὲ τὴν χώραν !.

(ἐνῶ φεύγουν) καὶ μ' ἐθαυρεῖς πῶς ἔν' κακόν.. Γίνεται ἀλλαξία!

κι' αἶετς καλογνωρίζσκουνταν ἀνθρώπ' ἀνάμεσά τουν (φεύγουν)

Σ Κ Η Ν Η 2α

ΑΞΙΩΜΑΤ. (ἐνῶ στρώνει 'ς ἕνα μέρος κλαδιά καὶ φύλλα)

Πάντα ἔτον ἐχθρὸς ἐμοῦν Ἀγαρηνόν, κι' ὁ Τοῦρκον,

κι' ὁ Ἀπελάτης, κι' ὁ Ἀραβας. Ἀτῶρα ἐχθρὸν νέον

ἡχέθουμε ! Τ' Αὐτοκράτορα τὸν στρατηγὸν τὸν Δούκαν.

μὲ ντὸ ἔχ' κόρην ἐμορφον, κι' Ἀφέντης ἱμ' ἐν νέος..

Καλὰ ἔλεγον οἱ παλαιοί.. Τὰ λόγια τουν β'γγέλια..!

«Μόνον ἢ ἔχθρα πόλεμον 'κ ἐφτάει ! Ἐν' κι' ἡ ἀγάπη

ποὺ σκῶν' σὸ ποδιάρ' τοὶ ἀνθρώπ'ς 'ματοκυλίζ' τὸν κόσμον !

Σ Κ Η Ν Η 3η

ΚΟΥΡΕΜ. (ἐπιστρέφει ὁ Κουρεμένος μὲ τὸν ἄλλο)
Ἀφέντη !.. Ἐλα μὲ τ' ἐμᾶς κι' ἄφ'ς εὐκαιρον τὸν τόπον
Ἀηγάπ' ντὸ λὲς μορτύρ'τ'ς 'κὶ σκῶν'.. καὶ θέλ' τὴν μοναξίαν..
Ἀσ' ἄλογα κατέβανε.. χῶπ. εἶδα τς μὲ τ' ὁμμάτια μ'..

ΑΞΙΩΜΑΤ. Ψέμμαν π' ἄν ἔν' αὐτὸ ντὸ λές... ἄδὰ δουλείαν ἔχῃ..
πᾶμε

ΚΟΥΡΕΜ. προτοῦ νὰ ἔρχουνταν καὶ δέχνε μας Ἀφέντη!.. (φεύγουν)

Σ Κ Η Ν Η 4η

(Ὁ Ἀκρίτας μπαίνει στὴ σκηνὴ κρατώντας τὴν Εὐδοκία στὴν ἀγκυλιά του σηκωτὴ καὶ τὴν ἀφίνει ὀρθία μόλις κάνει δύο βήματα βγαίνοντας ἀπ' τὸ παρασκήνιο. Κατοπτρεύει τὸ μέρος καὶ μόλις διακρίνει τὴν θέσι ποὺ εἰσέλασε ὁ Ἀξιωματικός, προχωρεῖ πρὸς τὰ ἐκεῖ κρατώντας ἀπ' τὸ χέρι τὴν Εὐδοκία).

ΑΚΡΙΤΑΣ Κάθκα. κόρη, ἀτίμετη, ἀπονεγκάστ' ὀλίγον..

Ἀκόμαν δρόμον ἔχομε, κ' ἐσύ 'σαι νεγκασμέντα

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἴντιναν σκῶνε καὶ κρατοῦν ἄμον τ' ἐσὰ βραχιόνας

πῶς ν' ἐγροικᾷ τὸ νέγκασμαν, διπλᾷ ἄσοῦ νεγκάει σε;

ΑΚΡΙΤΑΣ Πουλὶν ἐκράτ' ν' ἀνάλαφρον ἀπέσ' 'ς σὰ φυλλοκάρδια μ'

μὲ τὰ φτερά θε' πέτανᾷ, κ' ἐγὼ φτερά ἐποίκα..

ΕΥΔΟΚΙΑ (ἐν τῷ μεταξὺ ἔχει καθήσει) Ἐπέτανες κ' ἐγὼ κοιμούμ'

ξαπλώθ' κ' ἐσὺ ὀλίγον,

ἀνάπαφον 'ς σὰ γόνατά μ' τὴν ψὴν καὶ τὸ κορμί σου

ΑΚΡΙΤΑΣ (καθισμένος κοντὰ της καὶ κυττώντας τὴν στὸ μάτια)

Τ' ἐσὰ τ' ὀμμάτια ποὺ τερεῖ τ' ἐκεινοῦ ἔκι ἀσπιδιόουν

ΕΥΔΟΚΙΑ Ξαπλώθ' καὶ μὴ τερεῖς ἀτά!.. ἔλα κοιμέθ' ὀλίγον.

ΑΚΡΙΤΑΣ (ἀκουμπᾷ τὸ κεφάλι στὰ γόνατά της καὶ κλείνοντας τὰ μάτια)

Ἀπὸν' 'ς ἀγοῖκον μαξιλάρ' καμμίαν 'κ' ἐκοιμέθα

τῇ Παραδείσ' οἱ ἄγγελοι, ἐκεῖν' παθὰ ζελεῦνε..

τὴν τύχη μ'. Ποῖσον τὸ στραυρό σ', 'ς σὸν ὕπνο μ' γιὰ τ' ἐμέναν.

(Σταυροκοπεῖται ἡ Εὐδοκία καὶ χαϊδεύει ἀπαλὰ τὰ μαλλιά τοῦ Ἀκρίτα ποὺ κοιμᾶται).

ΑΞΙΩΜΑΤ. (χωρὶς νὰ φαίνεται) Φογοῦμαι γιὰ μ' χολιάσκειται

ΒΑΓΙΑ > > > Περμέν' με μὴ φογᾷσαι..

ΑΞΙΩΜΑΤ. > » > Ἀτότε ἄμε!.. Ὅσον τομπὶν ἀπὸ πίσ'

θὰ εὐρί'κς ἄτς..

ΕΥΔΟΚΙΑ (Κυττώντας στὸ μέρος ἀπ' ὅπου ἠκούετο ἡ ὁμιλία)

Ἡ Βάγια θέλ' πάντα σουμά μ' ν' εὐρίεται. Φογᾷται

μὲ τὸν ἄντραν π' ἐπέρε με ν' ἀφίν' με μοναχέσαν

Ἐ μάρσα Βάγια!.. ν' ἔξερες τῇ ψῆς ἱμὲ τὰ χαράντας..

Σ Κ Η Ν Η 5η

ΒΑΓΙΑ (Μπαίνει ἀνήσυχη. Βλέποντας τὴ στάση τοῦ ζεύγους δείχνει κατάπληξη).

Πουλόπο μ'.. ντὸ τρανὸν κακὸν ἔν' ντ' ἔρθεν 'ς σὸ κιφάλι σ';..

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἐγὼ 'ς σὴ μέσ' τῇ Παραδείσ' εἰσέβα καὶ ἐκάτσα

κ' ἐσὺ λές εὔρε με κακόν ;.. ἐσὺ τ' ἐμὸν ἡ Βάγια ;

ΒΑΓΙΑ Ν' αοιλοί ἐμέν ! τὰ γονικά σ' ἐνέσπαλλες νι' ἐφρέκες
ἐπερνέθες τὸν κύρη σου, τ' ἀδέλφια καὶ τὴν μάννα σ' ;..

ΕΥΔΟΚΙΑ Τὸν Ἀφέντη μ', τὴν μάνναν μου, τ' ἀδέλφια μ' ν' ἀνασπάλλω;
Πῶς ἐπορεῖς καὶ λὲς ἀτό ;.. Τιμῶ καὶ ἀγαπῶ ἀτς !
ὁ νοῦς ἱμ' ἔν' μὲ τ' ἐκεινοὺς κ' ἔχ' ἀτς ἔμπριας' σ' ὀμμάτια μ'
.. ἄμαν ἐκεῖν' π' ἀγάπεσαν καὶ κᾶποτ' ἐγαπέθαν
καὶ θὰ ἐξέρ' ν τὴν δύναμιν τ' ἀηγάπς ντὸ κυβερνᾷ με !.
Ἐγέντον ἡ ἀηγάπ' Θεός, ἡ ζωὴ μ' καὶ τὸ φῶς ἱμ'
κ' ἡ ψή μ' ἐμέν' ἐφρέκε με.. ! ὅς σὰ γόνατα μ' κοιμᾶται..

ΒΑΓΙΑ Ὁ Θεὸν ν' εὐσπλαγχνίσκεται ἐσέν καὶ τοὶ γονέοις ἴσ'
ἐσέν νὰ δὶ σε στέφανον κ' ἐκεῖν' τ'ς παρηγορίαν

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἐέρτς ντ' ἐθυμέθα Βάγια μου ; Μικρέσσα ὄνταν ἔμουν
κ' ἐπέρνες με ὅς σὰ γόνατα σ' κ' ἔλεγές με ἱστορίας,
ἔλεγεσ πῶς τὸ κάθιαν ψήν, ἔχ' κ' ἕναν ἀγγελόπον
ποὺ κρατεῖ καὶ φυλάττ' ἄτεν ἂ σὸ κακὸν τὴν ὥραν..
(δείχνοντας τὸν Ἀκρίταν) Ἀτὸς ἔν' τ' ἐμὸν ἄγγελον.. !
Πέ ! ἄγγελον κ' ἰ ὁμοιάζει ;
Πῶς νὰ μὴ διγ' ἀτὸν τὴν ψή μ' ;

ΒΑΓΙΑ Ἄν ἔτονε γραμμένον
ἀτὸς νὰ γίνεται ἄντρας ἴσ'.. Ὁ Θεὸν ν' εὐλογίει σας..
νὰ φωτίζ' καὶ τὸν στρατηγὸν νὰ δὶ σας τὴν εὐχὴν ἀτ'..
(ἀκούεται χρεμέτισμα ἀλόγου καὶ εὐθὺς ἀμέσως σάλπιγγες. Τρομάζουν
οἱ γυναῖκες, ἐνῶ πετιέται ὀρθὸς ὁ Ἀκρίτας ἀγριεμένος, μὰ σὰν
ἀντικρύζει ἐκείνες, ἀλλάζει ὄφος καὶ χαμογελώντας)

ΑΚΡΙΤΑΣ Τ' ὄρομαν ντ' εἶδα κατενόν, θάμιν φανερωμένον (πιάνοντας τὰ
χέρια τῆς Εὐδοκίας) Τὰ στέφανά μου ὁ Δεσπότης,
ληγάρια θ' εὐλογίζει...

ΕΥΔΟΚΙΑ (πάντα ἀνήσυχη) Ὅνταν θὰ εὐλογίζ' ἄτὰ νὰ μὴ εἶν' ματωμένα..

ΑΚΡΙΤΑΣ Τ' αἷμαν νὰ γίνεται ποτάμ' καὶ πλημμυρίζ' τὸν κόσμον
τ' ἐμέτερα τὰ στέφανα καμμίαν ἔκ' ματούνταν
(ἐνῶ ἐπαναλαμβάνονται τὰ σαλπίσματα παρουσιάζεται ὁ Ἀξιωμακός)

Σ Κ Η Ν Η 6η

ΑΞΙΩΜΑΤ. Ἀκρίτα ! Κᾶποιος τρανὸς Ἀφέντης... καβαλλάρης
χωρὶς στρατὸν... καὶ ἄλλοι τρεῖς νομάτοι μὲ τ' ἐκεῖνον

ΕΥΔΟΚΙΑ Τ' ἕναν ἔν' ἄσπρον ἄλογον καὶ τ' ἄλλα τρία μαῦρα ;..

ΑΞΙΩΜΑΤ. Ἀφέντρια μου, ἄμον ντὸ λὲς εἶν' τ' ἄλογα ντὸ εἶδα

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀοιλοὶ ἐμέν !! Ὁ κύρης μου καὶ τ' ἄχαρα τ' ἀδέλφια μ' !..
Ἐρχουνταν νὰ σκοτῶνε σε.., ἐσέν ! γιὰ νὰ σκοτούνταν..

ΑΚΡΙΤΑΣ Ἡσύχασον ! κ' ὁ θάνατον ἔκ' ἐμπαίν' ἀνάμεινά μου..

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀκρίτα μου, ἄς φέβωμε.. Τ' ἄλογα ἐπενεγκάσαν..

ΑΚΡΙΤΑΣ Καὶ ν' ἐθέλνα ν' ἀκούω σε, ὁ Μαῦρο μ' ἢ θ' ἀκούει σε..
 θ' ἐκύλιζέ με σὴν ἡγῆν... καὶ θ' ἔτρεχεν ἔς σὴν μάχην
 ἐκεῖνος κ' ὁ ἀφέντης αὐτ' φυγὴν ντὸ ἐν' ἢ ξέρονε..
 ΕΥΔΟΚΙΑ Ν' αἰλοὶ ἐμέν ! Γιὰ ὀρφανὴ ἢ μάρσα θ' ἀπομένω
 δίχως πατέραν κι' ἀδελφούς, γιὰ χιόρα θὰ γυρίζω
 προτοῦ γυναικα γίνουμαι, προτοῦ νὰ στεφανοῦμαι..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Μωρόπο μ' ἄφ'ς τὰ κλάμματα ! Νιὰ ὀρφανήν, νιὰ χιόραν
 θ' ἀφίνω σε.. (στὸν Ἀξιωμακόν) διάταξον κανεῖς μὴ ἀντικρούς
 Ὅς σὴν ἀπαντὴν αὐτοῦν ἐγὼ θ' ἐβγαίνω.. ἐμέν περμέστεν [ἄτς
 (Φεύγει ὁ Ἀξιωματικός)

Σ Κ Η Ν Η 7η

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀκρίτα ! Ἐσέναν ἀγαπῶ.. καὶ πάντα θ' ἀγαπῶ σε
 αἷμαν τὸ αἷμαν τῇ κυροῦ μ'. γιὰ τ' ἀδελφῶν μ' τὸ αἷμαν
 ἂν θὰ ματῶν ἔς σὸ ὄρομα σ' τὰ στέφανα ντὸ εἶδες
 μόνον ἀηγάπη μ' θ' ἀπομέν ! Τὸ ψόπο μ' θὰ ἀφίν' με.
 Ἐμέναν πρῶτα σκότωσον.. κ' ὑστέρ' τὰ γονικά μου..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Δέντρον ἂπ' ὅπου ἔκλεψα χρυσόμηλον τ' ἀηγάπης
 καμμίαν ἢ θὰ δίγ' αὐτο κακὸν ἀξίναρέαν (ξανακούονται σάλπιγγες
 ὀρκίσκουμαι ! Τὰ γονικά σ' τηδὲν ἢ θὰ παθάνε..
 τ' ἀνθρώπ'ς ἴμ θὰ ἀφίνω ἀδὰ.. θὰ εἶναι μὲ τ' ἔσέναν
 μόνος ἔς σὸ καλωσόρισμαν τῇ πεθεροῦ μ' θὰ πάγω !
 ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀφ'ς με ἄς ἔρχουμαι κ' ἐγὼ ἔς σὴ μέσε ὅσων ν' ἐμπαίνω
 τ' ἄρματα σου θὰ τζίζ'νε με.. ἢ θὰ κροῦν' τ' ἕναν τ' ἄλλο
 θ' ἀπλούντανε τὰ χέρια σου ἐμέναν ν' ἀγκαλιάζ'νε
 κ' ἀντὶ αἷμαν νὰ ξύεται... θὰ ξύουν χαρᾶς δάκρυα.
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ντό λές ;.. Ἐσέν κ' ἐλέρασε, νὰ τζίζ'ν' ἐμέν καὶ σέναν .
 θέλω νὰ προσκυνοῦνε σε καὶ συγγενοὶ καὶ ξένοι.
 ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀκρίτα !..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Λόγον δίγω σε ! Ἐσέν ἢ θὰ κλαινίζω !
 (ξανακούονται οἱ σάλπιγγες. Φεύγει ὁ Ἀκρίτας καὶ ὁ ἀξιωματικός)

Σ Κ Η Ν Η 8η

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀιλοὶ ἐμέν.. τὴν ἄκλερον..
 ΒΑΓΙΑ Γιατὶ πικροκαρδίσεις ;..
 ἐδῶκε σε τὸν λόγον αὐτ'..
 ΕΥΔΟΚΙΑ Οἱ ἄλλ' λόγον ἢ ἐδέκαν..
 καὶ τ' ἄρματα ἢ λογαριάζ'ν' τὰ λόγια καὶ τὰ ὄρκους..
 ΒΑΓΙΑ (βλέποντας τοὺς στρατιώτας ποὺ μπαίνουν στὴ σκηνή)
 Σπὸγ'ξον τ' ὀμμάτια σ'.. μὴ ἀνασπάλ'τς τὸ τίνος κόρη εἶσαι..
 (τὴν τραβᾷ στὸ βάθος) Σύρθ' πλάν'.. κι' ἄς μὴ ἐλέπνε μας..
 Ἐλα . ὁ Θεὸς καλὸς ἐν'..

- ΚΟΥΡΕΜ. Οὐλ' ἀρχηγοὶ βάλν' ἐμπροσὰ τοῖ ἄλλοις νὰ πολεμοῦνε
κι' Ἀκρίτας στείλ' μας ὅς σὸ σεργιάν καὶ μόνος πᾶει ὅς σὴν
πῶς νὰ μὴ ἀγαπεῖμι ἄτον.. [μάχη]
- ΓΕΡΟΝΤΑΣ Ἀγούρ' ἄμον κ' ἐσέναν
π' ἐλέπνε τ' ἄλλ' τ' ὅς νὰ πολεμοῦν ἀπὸ μακριά..
- ΚΟΥΡΕΜ. (περήφανα) Ἔ, γέρο !..
Ἐμὲν καμμίαν εἶδες με...
- ΓΕΡΟΝΤΑΣ Πολλὰ φοράς.. κρυμμένον!.. (γελοῦν ὅλοι καὶ πειράζουν τὸν Κ.)
ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤ. Κατόνταρχε π' ἐγέρασες κ' ἔσπρινες ὅς σὰ πολέμους
πολλοὺς θὰ εἶδες ἀρχηγούς, πολλοὺς πολεμιστάδες
ἄλλους νὰ παίζ'νε τὸ σπαθίν, ἄλλους νὰ σύρ'ν κοντάρι
ἄλλ' τ' ὅς γλήγωρους ὅς σὸ τρέξιμον. ὅς σὸ λάγγεμαν ἄλλ' τ' ὅς πρῶ-
γιά πέ μας Γέρο σύντροφε, ἐπέντεσες κανίναν [τους
ἄμον τὸν Διγενῆν ἔμουν, τραντέλλετον λεβέντην :..
- ΓΕΡΟΝΤΑΣ Εἶδ' Ἀραβας ὅς σὰ ἔρημους, Σαρακηνοὺς ὅς σὰ κάμπους,
εἶδα Περσάντας ὅς σὰ ραχιά, Ἀρμέν' τς ὅς σὰ ποταμέας
καὶ μὲ τ' οὐλ' τς ἐπολέμεσα. Οὐλ' ἔχ'νε παλληκάρια !
Ἐχ'νε μαστόρους ὅς σὸ σπαθίν, μαστόρους ὅς σὸ κοντάριν
ἔχ'νε τεχνίτας ὅς σὸ τοπούζ' τεχνίτας ὅς σὰ μουστέας
ἔχ'νε τρανοὺς καὶ ξακουστοὺς οὐλ' τουν παλεφτιάδες
ἄλλοι παλεῦνε ἀλάδωτοι καὶ ἄλλοι λαδωμένοι
—τερεῖς ἄτς καὶ θαμίθκεσαι, ἐλέπ' τς ἄτς καὶ φογᾶσαι—
ἄμαν ἄμον τὸν Διγενῆν.. ὅς σὴν γῆν ἄνθρωπον ὅκ εἶδα..
(ὅς αὐτὸ τὸ σημεῖο πλησιάζουν λίγο οἱ γυναῖκες χωρὶς νὰ
γίνουν ἀντιληπτές)
- ΚΟΥΡΕΜ. Ἀτὸ ἐγὼ πα εἶπ' ἄτο..
- ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤ. Ἐσύ, σοὺς !.. Πέ μας Γέρο.
- ΓΕΡΟΝΤΑΣ Καὶ ντὸ νὰ πρωτολέγω σας !. καὶ ἀπὸ ποῦ ν' ἀρχεύω !.
Σ' ὁμμάτια ἂν τερεῖς ἄτον, τὰ γόνατα σ' θὰ κόφκουν
τὰ χέρια τ' ἂ σὸ σίδερον, τζελίκι τὰ βραχιόνας !
ἀνάσμι' τ' ἄμον ἄψιμον, καίει ἵντιναν σιμώνει
· ὅς σὸ λάγγεμαν, ὅς σὸ τρέξιμον ὅκ ἐφτάν' ἄτον ζαρκάδι.
Ἡ λαλία τ' ἀκούσκειται ἂ σὸ ῥαχίν ὅς σὸν κάμπον
ἄμον τῇ Πλάστη βρόντεμαν πὺ συντρομάζ' τὸν κόσμον
... ὅκ ἔν' ἄνθρωπος ἄμον ντ' εἶν' οὐλ', ἀκοῦστ' ἔμὲν τὸν γέρον
ἀπὸ Θεοῦ χαρίσματα εἶναι ντὸ ἔχ' Ἀκρίτας..
καὶ οὐλ' τ' εἶνε θεϊκά ! Κορμίν, ὅ νοῦν κ' ἡ ψῆ ἄτ'..
ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤ. Ναί.. Δύο χρόνια ἄμον ἰσκιά, πολεμῶ ὅς σὴν ἰσκιάν ἄτ'..
κ' ἵντσαν εὐρέθεν ἐμπροστ' ἄτ' μὲ τ' ἄρματα ἐχθρὸς ἄτ'
ἐχάθεν..

ΕΥΔΟΚΙΑ (κρύβοντας τὸ πρόσωπο στὴν ἀγκάλη τῆς Βάγιας)
 "Οἱ ν' αἰλοὶ ἐμέν. θὰ χᾶται καὶ ὁ κύρη μ'
 θὰ χάνταν καὶ τ' ἀδέλφια μου, θὰ βζύεται τ' ὁσπίτι μ'..
 (ἐκπληξίς καὶ σύγχυσις — ἐπιφωνήματα διάφορα)

ΓΕΡΟΝΤΑΣ "Αν εἶν' κακοὶ καὶ ἄθρησκοι, κλεφτάντ, γιὰ ἀπελάτες,
 ἄν εἶν' ἐχθροὶ τῇ Παλατῇ καὶ τ' Ἔθνοῦς, οἱ ἀνθρώποι σ'
 ἀτότε νὰ μοιρολογᾷς.. ἔ'εις δίκαιον Ἀφέντρια !..

ΕΥΔΟΚΙΑ Εἶν' ἀνθρώποι τῇ Παλατῇ, πιστοὶ τῇ Βασιλείας
 κι' ἄν ἔρθανε μὲ τ' ἄρματα, ἔρθανε γιὰ τ' ἐμέναν
 π' ἐφῆκ' ἄς καὶ ἐκλούθεσα ἑκείνον τίναν ἢ θέλ'νε.

ΓΕΡΟΝΤΑΣ Καὶ τ'ς εἶν' αὐτοῖν ;

ΕΥΔΟΚΙΑ 'Ο στρατηγὸν ὁ Δούκας καὶ οἱ γυιοὶ αὐτ' !..

ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤ. (ἀνεβασμένως στὸν λόφο)
 Γέρο ! Ἐλα ξ'άν ἔλεπον πῶς πολεμᾷ Ἀκρίτας ! !..

ΓΕΡΟΝΤΑΣ (ἀνήσυχος) Ἐπιάσαν..

ΕΥΔΟΚΙΑ Θέ' μ' πρόφτασον !..

ΒΑΓΙΑ Θεέ μ' καὶ Παναγία !..

ΓΕΡΟΝΤΑΣ (τραβῶντας γιὰ τὸ λόφο ἀπ' ὅπου ἀκούονται κονταροχτυπήματα, μὲ
 συμπόνοια) Νὰ βοηθᾷ σας ὁ Χριστόν.. καὶ τζίζ' ἄς ὁ Ἀκρί-
 ΒΑΓΙΑ Παρθένα ! κομματίασον τ' ἄσπλαχνα τὰ κοντάρια [τας
 καὶ κόλ'τισον ἔς σὰ θεκάρια τουν τῇ Χάρου τὰ σπαθία.

ΕΥΔΟΚΙΑ Κάθιν, καθινὸς χτύπεμαν καρφοῦται ἔς σὴν καρδιά μ'

ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤ. Χά, χά ! Ἀκρίτας γυροφέρ'.. κι' οἱ ἄλλ' ἀπομακρένε..
 σύρουν ὁπίσ'..

ΓΕΡΟΝΤΑΣ Ἐτσάκωσεν ὁλονῶν τὰ σπαθία

ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤ. "Ω, γώ.. Ὁ γέρων ἔρπαξεν τὸ μακρὺν τὸ κοντάρι
 κι' ὁ Διγενὴς μὲ τὸ σπαθὶν (ἀνήσυχος) Ντ' ἐφτάει; ἐπαλαλῶθεν;.

ΓΕΡΟΝΤΑΣ Περιμέσον καὶ τῇ Διγενῇ ἢ ξέρ'ς τὰ μαστορίας !
 ὄνταν ἢ θέλ' αἶμαν νὰ ξύν'.. ἄς νεγκάξ' τὸν ἄλλον
 Τέρεν.. τέρεν..

ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤ. Ἐμοίραξεν ἔς σὰ δύο τὸ κοντάρν' αὐτ'..

ΚΟΥΡΕΜ. Ἀκρίτας στέκ' τερεῖ αὐτον...

ΓΕΡΟΝΤΑΣ ἢ ἐφῆκεν τὸ σπαθὶν αὐτ'.

Ὁ γέρων κοντοῖσιονίζ'.. ἔς σὸν τόπον αὐτ' ἐπέμνε
 οἱ ἄλλ' τρέχ'νε ἔς σὸν Διγενῆν...

ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤ. Ἐρχίνεσαν τὰ μούστας

ΕΥΔΟΚΙΑ (ἢ ὁποία ἄφησε τὴ Βάγια κι' ἀνέβηκε στὸ λόφο)
 Πατέρα.. ἀδέρφια.. Διγενῆ..! (πέφτει μισολιπόθυμη στὰ χέρια
 ΓΕΡΟΝΤΑΣ (ὕστερα ἀπὸ μιὰ στιγμή) τοῦ Γέροντα)

Ἐσύχασον!. Ὁ κύρη σ'..
 ἔκ'σεν τ' ἔσὸν τὸ κούϊσμαν.. ἄ ! τρέχ' ἀνάμεσά του
 ἐγκαλιάσεν τὸν Διγενῆ..

ΕΝΑΣ ΣΤΡΑΤ.

Φιλίουνταν..

ΟΛΟΙ οί ΣΤΡΑΤ. (ἐπευφημῖαι)

Σπολλάτη..!

ΚΟΥΡΕΜ. Ἄγοῦτο πόλεμος ἕκι ὁμοιάζ'.. ὁμοιάζ' «Χριστὸς Ἀνέστη»

ΓΕΡΟΝΤΑΣ Φῶς ἔς σ' ὁμάρτια σ'.. ἐσκέρχουνταν ἀγκαλιασμέν'.

(στοὺς ἄλλους) Καθίνας

μὲ τὴν σειρὰν ντὸ ἔχ', ἅς παίρ' καὶ θέσῃν, οὔμπου πρέπει
(καταλαμβάνουν τὰς θέσεις πού θὰ ἐγκρίνει ὁ σκηνοθέτης)

ΕΥΔΟΚΙΑ Εὐχαριστῶ σε Δέσποινα, Θεέ μ' εὐχαριστῶ σε

ἂ σὴν λύπη μ' ἕκ' ἐπέθανα.. ἡ χαρὰ μὴ σκοτῶν' με

ΒΑΓΙΑ Τὴν λύπην ἄσ' ἐνέκεσες τὴν χαρὰν μὴ φογᾶσαι

(ἀκούγονται σαλπίσματα—διαφορετικὰ ἀπ' τὰ προηγούμενα—στάσις
προσοχῆς τῶν ἐπὶ σκηνῆς στρατιωτῶν. Μπαίνουν ΑΚΡΙΤΑΣ καὶ
ΔΟΥΚΑΣ κρατώντας ὁ ἓνας τὸ χέρι τοῦ ἄλλου καὶ ἀκολουθοῦν
οἱ γυιοὶ τοῦ Δούκα. Ὅλοι ἀναμαλλιασμένοι. Τρέχει ἡ ΕΥΔΟΚΙΑ
καὶ πέφτει στὰ πόδια τοῦ ΔΟΥΚΑ, ὁ ὁποῖος τὴν ἀνασηκώνει καὶ
τὴν φιλεῖ, τὴν ἀγκαλιάζουν ἔπειτα τ' ἀδελφία της καὶ τὴν ἀφίνουν
δίπλα σιτὴν Βάγια).

Σ Κ Η Ν Η 10η

ΑΚΡΙΤΑΣ (στοὺς στρατιῶτες) Χαιρετῆστεν τὸν Στρατηγὸν

τὸν ἑνδοξὸν τὸν Δούκαν

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ Τὸν Δούκαν τὸν τρισένδοξον ΣΠΟΛΛΑΤΗ εἰς πολλά ἔτη !.

ΑΚΡΙΤΑΣ Φίλος τῇ Αὐτοκράτορα τ' ἐμόν πα ἔγντον φίλος

τῇ Δόξας πανεγνώριμος, ἀχώριστος τῇ Νίκῃς

ΔΟΥΚΑΣ Ἄσ' οὐλῖα ντὸ ἐγνώρισα, ἔς σὰ τόσα χρόνια, νίκας

τὸ σημερινὸν ντ' ἐκέρδισα ἔν' θαμαστὸν καὶ νέον

ἔχασα ἓναν πόλεμον.., ἐκέρδισα ἓναν φίλον !..

(βάζει τὸ χέρι του στὸν ὦμο τοῦ Ἀκρίτα)

ΑΚΡΙΤΑΣ Εὐχαριστῶ σε Στρατηγέ ! Θέ φίλ' τ' ἐσὸν θὰ πρέπει

νὰ εἶν' μεγάλοι καὶ τῖανοὶ ἄξιοι πολεμάρχαι

τίμιοι καὶ περήφανοι καὶ νᾶχ'νε καὶ τὴν τόλμην

καὶ συγγενεῖς σ' νὰ γίντανε.

ΔΟΥΚΑΣ Ἡ γνώμη σου σωστὸν ἔν'..

ΑΚΡΙΤΑΣ Φίλον ἄσοῦ ἐποῖκες με καὶ φίλος ἄσοῦ εἶμαι

ἡ καρδιά μ' ντ' ἐλέρε σε, θὰ δί σε ἡ φιλία μ'

(σιτὴν ΕΥΔ.) Κόρη ἀγγελομάταινα κι' ἄγγελε Παραδείσου

κόρη ἄξια τῇ κυροῦ σ' κι' ἄξια τῇ σπιτί σου

κράτ' τὴν κάρδιαν ντ' ἐδώκα σε, καὶ κλώστ' ἔς σὰ γονικά σου

(τὴν παίρνει ἀπ' τὸ χέρι καὶ τὴν φέρει στὸν Δούκα)

Δούκα, ἔπαρ τὴν κόρη σου, παρθέναν τιμεμέντσαν

ἄσπρον κρῖνον ἐπαίρ' ἄτεν, ἄσπρον κρῖνον ἐπέμνεν

(ὁ Δούκας ἀνασηκώνει τὴν ΕΥΔ. καὶ κρατώντας τὴν ἀπ' τὸ χέρι)

ΔΟΥΚΑΣ

Εὐχαριστῶ σε οὐρανέ, Θεέ μ' εὐχαριστῶ σε
γιὰ τὴν χαρὰν ντ' ἐχάρτισες με, 'ς σὸ σημερινὸν τὴν ῥμέραν!
Ἐθάρινα ἐχάσα τὸ παιδί μ' κ' ἐδῶκες μ' ἕναν κι' ἄλλο.
"Ἀκ'σον Ἀκρίτα Διγενῇ, τρισέλλεγε λεβέντη!
ὄλια τὰ πριγκηπόπουλα καὶ τὰ βασιλοπαῖδια
οὐλ' οἱ τρανοὶ καὶ δυνατοὶ καὶ ξέν' καὶ γειτονάδες
τὴν κόρη μ' ἐψαλάφεσαν 'κ' ἔστειλαν προξενείας
αἰτέ, κανὰν 'κ' ἐθέλεσαν.. κ' ἐγὼ κανὰν 'κ' ἐδέχτα.
Τῇ Δούκα ἡ κόρη 'κ' εὔριγεν ἄξιον τ' ὁσπιτὶ αἰς
κι' ὁ Δούκας 'κ' εὔριγεν γαμπρὸν ἄξιον γιὰ τ' ἐκείνεν...
"Ε... γιὰ τοὶ δὺς μας ἄξιος ἐπλάσταν μόνον ἵνας!
"Ε σ ύ ! Τῇ Αὐτοκράτορα πιστὸς κι' ἀγαπημένος,
ἥρωας θεοφύλακτος, πολέμαρχος κι' Ἀφέντης!
"Αφοβος καὶ ἀνίκητος οὐλ' ἔλεγον πὼς εἶσαι,
αἰτῶρα εἶδα.., ἐγνώρισα σε, τῇ Γένους ἐμουν Δόξα!
"Ἀν θέλ'τ'ς τὴν κόρη μ' σύντροφον κ' ἐκείνε ἄν θέλ'τσε ἄντραν
μὲ τὴν εὐχή μ' καὶ τῇ Χριστοῦ! Εὐλογημέν' νὰ εἴσιεν !
(Ὡθεῖ τὴν ΕΥΔ. πρὸς τὸν Διγενῇ. Ἡ Βάγια τὴν παίρνει ἀπ' τὸ
χέρι καὶ τὴν ἀπομακρύνει)

ΔΟΥΚΑΣ

(στὰ παιδιὰ του) Τρία ἀγούρια εἶχα σας, αἰτῶρα ἡ Παναγία
ἕναν κι' ἄλλο ἐδῶκε με... Παιδιά μ' φιλεθέσταν !
(ἐνῶ φιλιέονται οἱ νέοι μὲ τὸν Διγενῇ)

ΒΑΓΙΑ

Θεέ μ' δοξάζω τ' ὄνομα σ', Χριστέ μ' ὕμνω τὴν δόξα σ'.
Ἐφογούμ' ἡ χιλιάκληρος γιὰ μ' καρακούνταν πόρτας
κι' αἰτῶρα θεμελίωσες κι' ἄλλ' ἕναν νέον σπίτι !..

ΑΚΡΙΤΑΣ

(στοὺς νέους) Προτοῦ ν' ἐφτώγω οἰκοκυράν, ἐποίκα καλαδέλφια
(στὸν Δούκα) Εὐχαριστῶ σε Ἀφέντη μου καὶ δεύτερε πατέρα
παιδί σ' ντὸ ὀνομάτισες με ! "Ἄλλο τηδὲν 'κὶ θέλω.

ΔΟΥΚΑΣ

"Ἀκ-σον παιδί μ', καλογαμπρέ μ', τὸν λόγον ντὸ θὰ λέγω :
Ἡ κόρη μ' ἐγέντον τ' ἐσόν, ἄσ' ἀγοῦτο τὴν ὥραν
Ἐξέρω ντ' ἀγαπᾷς αἰτὲν κ' ἐκείνεν μόνον θέλεις !
ἄμαν ἐν' κόρη στρατηγοῦ καὶ κόρη στρατηγίνας,
ἔχ' πλούτια ἀναρίθμητα, προῖκαν κανεῖς ντὸ 'κ' εἶδεν..
"Σ σὸ σπίτι μ' ἄς γυρίζωμε, αἰτῶρα οὐλ' ἐντάμαν
ῥτῆμε τὰ στεφανώματα, ἐλέπ' ἄτεν ἡ μάνα τς
παίρ' κι' οὐλία ντὸ εἶν' τ' ἐκεινὲς καὶ κλώσκεισταν..

ΑΚΡΙΤΑΣ

Ἀφέντη

εὐχαριστῶ σε ἀπὸ καρδιᾶς, γιὰ τ' οὐλία αἰτὰ ντὸ εἶπες..

ΔΟΥΚΑΣ

(συνεχίζει διακόποντας τὸν Διγενῇ)
"Κὶ πρέπ' νὰ λέγνε οἱ γειτόν' ν' ἀκούη καὶ τὸ παλάτι
πὼς ἐκλειψαν τὴν κόρη μου κ' ἐφυγεν δίχως προῖκαν
καὶ πὼς φτωχέσαν κ' ἀπορον ἐπέραν ὁ Ἀκρίτας.

ΑΚΡΙΤΑΣ Ἐντροπὴ θ' ἔτον γιὰ τ' ἐμέν.. Ἐντροπὴ καὶ τ' Ἀκρίτα.
 Ἀκρίτας ὄνταν ἔκλειπεν τ' ἐσὸν τὴν θαγατέραν
 γειτονάδες ἔκ ἐρώτεσεν, τὴν καρδίαν ἀτ' ἔκ'σεν.
 Τὸ βίον ντ' ἔχω καὶ τοὶ δὺς κανεῖται ! Δέν 'κὶ θέλω.
 Κᾶτ' ἂν θ' ἐφαλάφανα, τ' ἐσὸν ἢ εὐχὴ ἔτον
 καὶ τὴν εὐχὴ σ' ἐδῶκας μας μὲ ὅλεν τὴν καρδιά σ'..
 ἴώρα δόσ' καὶ τὴν ἀδειαν ἐγὼ νὰ προσκαλῶ σας
 ἐσέναν καὶ τ' ἀδέλφια μου (τοὺς ἀγκαλιάζει) μακρὰ 'κ' ἔν' τὸ πα-
 Τὴν κάλη μ' χρόνια ἔχετεν, ἐγὼ ἔχ' ἀτεν ὥρας [λάτι μ'
 ἀγληγορῶ ν' ἐφτώγ' ἀτεν σύντροφο μ' καὶ γυναῖκα μ'..
 ΔΟΥΚΑΣ Γιὰ μ' 'κ' πιστεύ'ς ντὸ εἶπα σε ; Γιὰ μ'..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ἡμαρτιον πατέρα!..
 ἂν 'κὶ ἀκ'λουθῶ τὴν συμβουλή σ', ἀηγάπη μ' ἔν' ἢ φταιχτε
 ἀηγάπη 'κ' ἔχ' ὑπομονὴν καὶ ἡ νεότη κρίσιν
 ἔχω κι' ὄρκον καὶ τάξιμον, ἐγὼ καὶ ὁ πατέρα μ'
 'ς σὴν ἐγκλησίαν ντ' ἔχτισεν νὰ πώγω στεφανοῦμαι
 καὶ 'κ' ἔν' καλὸν τὸ τάξιμον νὰ ἀνασπάλλ' κανίνας.
 ΔΟΥΚΑΣ Φαίνεται ὁ Θεὸν 'κὶ θέλ' οὐλῖα ἅμον ντὸ θέλω
 νὰ γίνταν, ἀσοῦ τάξιμον καὶ ὄρκον ἔεις δοσμένον
 τηδὲν νὰ λέγω 'κ' ἐπορῶ.. Καὶ ἂν ἡ στρατηγίνα
 'κ' ἔτον νὰ ἐπερμένε με, ἐμέν καὶ τὰ παιδία τς
 θὰ ἔρχουμ' κ' ἐγὼ μὲ τ' ἐσῶς..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ἀτῶρ' ἀνθρώπ'ς ἄς στείλω..
 ΔΟΥΚΑΣ Γιὰ τ' ἐκείνεν κανεῖς 'κὶ πρέπ' ἐκτὸς ἐμέν' νὰ πάη..
 κανίναν 'κὶ θ' ἐπίστευεν, μὲ τὴν εὐχὴ μ' ντ' ἐγέντον.
 ΑΚΡΙΤΑΣ Κριῖμαν.. κριῖμαν.. θ' ἐπέρναμε τὴν εὐχὴν καὶ τῇ μάνας.
 ΔΟΥΚΑΣ Ἐγὼ ντ' ἐδώκα τὴν εὐχὴν ἔν' κ' ἐκεινὲς ἐντάμαν
 πάντα θὰ ἔν' ἀπάν' ἐσοῦν καὶ πάντα θὰ σκεπάει σας.
 (στὴν Εὐδοκία) Θαγατέρα μονάκριβη, παιδί μ' τριμελεμένον
 τίμα τ' ὁσπίτ' ποὺ θὰ ἐμπαίν'τ'ς, τὸ στέφανό σ', τὸν ἄντρα σ'
 τίμα τὰ νέα γονικά σ' ἀσὰ παληὰ καλλίον
 ν' ἔεις τὴν εὐχὴν τῇ μάνας ἴσ' τ' ἐμὸν τὴν εὐλογίαν
 καὶ ὁ Θεὸν κ' ἡ Παναγιά ν' ἀγαπᾷ καὶ φυλάττ' σας..
 (τὴν στιγμὴ ποὺ θέλει ν' ἀγκαλιάσῃ τὴν Εὐδοκία μπαίνει ὁ Ἀξ)κὸς)
 ΑΞΙΩΜΑΤ. Μένεμαν τ' Αὐτοκράτορα.. κι' ἀπάντησιν περ'μένει.
 (ὁ Ἀκρίτας παίρνει τὸν κύλινδρον καὶ ἐνῶ τὸν ξεδιπλώνει)
 ΑΚΡΙΤΑΣ Φιλέψτ' ἄτον ἅμον ντὸ πρέπ'.. (ἀφοῦ διάβασε τὸ ἔγγραφο)
 (δίδοντάς το στὸν Δούκα) Θέλ'τ'ς νὰ μαθάν'τ'ς ντὸ λέγει ;..
 ΔΟΥΚΑΣ (ἀφοῦ τὸ διάβασε) Ἐξερα πὼς ἔσ' ξακουστὸς 'ς σὸν τόπον ντὸ ὁ-
 ἔμαθα πὼς καὶ 'ς σὸ παλάτ' ἔξεραν τὴν ἀνδρεία σ'..
 [ρίζεις
 ἅμαν ἀτῶρα.. ἐδέβισα.. (δείχνει τὸ ἔγγραφο ποὺ τοῦ τὸ ἐπιστρέφει)
 καλότηχε Ἀκρίτα.

Θ' ἐξέλευα, ἄν' κ' ἐγίνουσον ὁσήμερον γαμπρός ἴμ'..
 Ἑσέναν Αὐτοκράτορας τιμᾷ καὶ ἀγαπᾷ σε
 ὅσον κανάν' κ' ἐτίμεσεν, καμμίαν στρατηγόν ἄτ'..
 γιὰ νὰ στείλ' καὶ νὰ προσκαλῇ νὰ πᾶς νὰ ἐγνωρίει σε..
 Καὶ διάταγμαν' κ' ἰκέει ἀτό.. γράφει «παρακαλίαν..»
 "Ε.. Διγενῇ! Ὀλίγ' ἀνθρώπ' εἶχαν ἀγοῖκον τύχην! .

ΑΚΡΙΤΑΣ
 Ἡ τύχη' κ' ἔχτισεν ὁσπὶτ'.. καὶ σὲ παλάτ' κ' ἐκάτσειν
 διαβαίν' ἄμον ἀερικόν, πουδὲν κ' ἐφτάει φωλέαν..
 Ἴντισαν ἔς ἀτὲν ἐπίστεψεν, ποτάμια ἔξεν δάκρυα..

ΔΟΥΚΑΣ
 Ἄμον ἀέρας ἄν διαβαίν' κ' ἄν φεύ' ἄμον τρυγόνα
 γιὰ τ' ἄλλ' τ'ς, σ' ἐσέν' ἐδώθε σε δεμέντσα ἀπὲς' ἔς σὸ γράμ-
 κι' ὃ' πῖγειον Παράδεισον ἀτῶρ' ἀνοίγεται ἔμπροια σ'.. [μαν

ΑΚΡΙΤΑΣ
 Ἄκ'σόν Ἀφέντη! Ὁ Θεὸν ἐννιξεν κ' ἄλλο πρῶτα
 τὴν πόρταν τῇ Παράδεισου κ' ἐμέν' ἀπὲς' ἐσέγκεν
 μὲ τὴν κόρη σ' καὶ τὴν εὐχὴ σ'., Ἀτὰ ἐμέν' κανεῖνταν !!
 Τρανὸς ἀχάριστος θὰ ἔμ' τὴν χάρεν ἄτ' ν' ἐρνεύμουν..
 καὶ κᾶτ' κ' ἄλλο ψαλάφανα.. Ἄς λείπ' ἀγοῖκον τύχη..

ΔΟΥΚΑΣ
 Ἄς λείπ' ;.. Ἄς ἐπορῶ ν' ἐγροικῶ ντὸ θέλ' τ'ς νὰ λὲς Ἀκρίτα..

ΑΚΡΙΤΑΣ
 Ἴντιαν ἐθέλνα ἔχ' ἀτό.. κ' ἄλλο τηδὲν κ' ἐθέλω..

ΔΟΥΚΑΣ
 Ἐγὼ κ' εἶπα νὰ ψαλαφᾶς κᾶτ' ἄσὸν Βασιλέαν..
 εἶπα πὼς ἐν' τρανὸν τιμὴν τὸ κάλεσμαν ντ' ἐπῆρες..
 Γιὰ νοῦντισον! Αὐτοκράτορας περμέν' νὰ ἀνταμῶν' τ'σε..!
 Πότε θὰ πᾶς ;

ΑΚΡΙΤΑΣ
 Ἄς ἐνοῦντσα το !..

ΔΟΥΚΑΣ
 Ἄς ἐδέβασες ; Περμέν' τ'σε..!

ΑΚΡΙΤΑΣ
 Ἄν ἔμ' ἀπὲς' ἔς σὴν κόλασιν τῇ μάχης, θ' ἐπερμένεν
 νὰ τελειώνω, κ' ὕστερα νὰ πώγω καὶ ἔς ἐκεῖνον
 ἀτῶρα ποὺ εὐρίουμαι ἔς σὴν μέσ' τῇ Παραδείσου...

ΔΟΥΚΑΣ
 Ντὸ λὲς ; Τὸν Αὐτοκράτορα κ' ἐθέλ' τς ν' ἀνταμῶνης ;

ΑΚΡΙΤΑΣ
 Γιατί ; Θὰ προσκαλῶ ἀτὸν νὰ ἔρται..

ΔΟΥΚΑΣ
 (θυμὸς) Ἄς π α λ α λ ῶ θ ε ς ;
 μὲ προσβολὴν θὰ ἀπαντᾷς' ἔς σὴν τιμὴν ντὸ ἐπέρες ;
 τοῦ Ἀγίου Αὐτοκράτορα τὸν θυμὸν κ' ἐφογᾶσαι ;

ΑΚΡΙΤΑΣ
 Τὸν ἐχθρὸν ἴντισαν ἀψηφᾷ, τὸν φίλον κ' ἐφογᾶται !
 Καλοδεχούμενον θὰ ἐν' τὸ κάλεσμα μ' ! Κ' ἐκεῖνος
 θὰ θέλ' νὰ ἔρται ἔς σὴν χαρὰ μ' καὶ νὰ τιμᾷ τὸν γάμο μ'.

ΔΟΥΚΑΣ
 Ἀκρίτα νοῦντισον ! Οὐλ' ἐμοῦν ἴσοι καὶ ἕναν κ' εἶμες.

ΑΚΡΙΤΑΣ
 Ἐκεῖνος ἔς σὸ Βυζάντιον ἄν ἐν' τρανὸς καὶ μέγας
 εἶμαι κ' ἐγὼ ὃ Ἄρχοντας ἔς σὸν τόπον ντὸ ὀρίζω.
 Τὸ σέβας τὸ πρεπούμενον κ' ἐνέσπαλλα καμμίαν
 κ' οὐλὶα τὰ τόπ'ς ντ' ἐκέρδισα Ἐκεῖνον προσκυνοῦνε

Κᾶτς κάτιναν κᾶτ' ἄν χρωσιῶ, 'κ εἶμαι ὁ χριφειλέτης.
κι' ἄσοῦ ἔρθεν 'ς σὰ χώματα μ', ἅς ἔρται καὶ 'ς σὸ σπῖτι μ'..
'Ατὸ ἔν' ἡ ἀπάντησις ;

ΔΟΥΚΑΣ
ΑΚΡΙΤΑΣ

Ναί ! καὶ 'κ ἀλλιάζω γνώμην !.

ΔΟΥΚΑΣ
ΑΚΡΙΤΑΣ

'Ο Βασιλέας ἵνας ἔν'..

"Ἴνας ἔν' κι' ὁ 'Ακρίτας !..

ΔΟΥΚΑΣ

(θυμὸς) "Εμπρια μ' χωρὶς εὐλάβειαν καὶ σέβας γιὰ τ' 'Εκεῖ-
λόγια 'κὶ θ' ἔπρεπεν νὰ λές ! ἅς εἶσαι καὶ γαμπρός ἱμ'.. [νον

ΑΚΡΙΤΑΣ

Τὰ λόγια ἅτ' αὐτὸ θ' ἀκούει ἅτα κι' ὁ ἴδιον ἄσ' ἔμέναν
τῇ κάκου μὴ χολάσκεισαι..

ΔΟΥΚΑΣ

"Ακ'σον καλὰ 'Ακρίτα

ἡ ὑπομονὴ ἔχ' ὅρια !..

ΑΚΡΙΤΑΣ

"Οσα ἔχ' καὶ τὸ σέβας..!

ΔΟΥΚΑΣ

'Εσὺ σέβας ντὸ ἔν' 'κὶ ξέρ'τς ! 'Ειράνυνες χωρέτες
κι' οὐλ'τς ἐθαρρεῖς ἄμον κ' σέν..

ΑΚΡΙΤΑΣ

(θυμὸς) "Αμον ἔμέν ; "Ε'εις λάθος
Οὐλ' κολακεῦ'νε τοὶ τρανοὺς.. γιὰ κέρδους.. γιὰ συμφέρον
ἀτὸ ἔν' ἡ εὐλάβεια, τὸ σέβας !.. 'Ο χωρέτες
'Ακρίτας, δοῦλος κανινὸς 'κὶ γίνεται γιὰ κέρδος,
γιὰ γιὰ συμφέρον νὰ ἐμπαίν' ἄμον τ' ἄλλ'τς 'ς σὸ παλάτι
γιὰ νὰ γίνεται στρατηγὸς χωρὶς ἀξιωσύνην..!

ΔΟΥΚΑΣ

(ἐξαλλος) 'Εμέν' ὑβρί'εις ; (ὄρμῃ, μαζύ του καὶ τὰ παιδιά του.
Μπαίνει ἀνάμεσά τους ἡ Εὐδοκία)

ΕΥΔΟΚΙΑ

Πατέρα.. στά.. σταθέστεν..

ΑΚΡΙΤΑΣ

(ἀτάραχος) Παρενόησες
τὰ λόγια μ' εἶν' γιὰ τ' ἀλλουνοὺς, ποὺ πόλεμον 'κ ἐγνώρτ'σαν
κι εἶν' στρατηγοὶ τῇ Παλατῇ.. 'Εσὺ ἄσ' ἐκείν'τς κ' εἶσαι
ἄμον ντὸ 'κ εἶσαι κι' ἄσ' ἐμᾶς..! 'Ακρίτας...

ΔΟΥΚΑΣ

Ντὸ νὰ λέγω !!..

καμμίαν 'κὶ θὰ ἐγροικᾷ ὀρθὰ ἵνας τὸν ἄλλον
κ' ἵντιαν κι' ἂν λέγω περιττὰ καὶ λόγια εἶν' χαμένα.
(στὴν Εὐδ.) Ρίζα μ' παρακάλ' τὸν Θεὸν κάθ'αν αὐγὴν καὶ βράδον
τὸν ἄντρα σ' νὰ φυλάττ' ἅτὸν καὶ ἄσὸν ἑαυτὸν ἅτ'
ἡ δύναμη ἅτ' τὸ τρανὸν τῇ ψῆς καὶ τῇ κορμὶ ἅτ'
φόβος ἂν ἔν' γιὰ τ' ἀλλουνοὺς, κίνδυνος ἔν' γιὰ τὸν ἴδιον..

ΕΥΔΟΚΙΑ

Πατέρα ! 'Σ σὰ μετάνοιας ἱμ' ἐσέν' 'κὶ θ' ἀνασπάλλω
ἐσέναν τὸν 'Αφέντη μου, τὴν μάνα μ' καὶ τ' ἀδελφία μ'
καὶ τὸ διαρμένεμα σ' ἀτὸ πάντα θὰ ἐνθυμοῦμαι.

ΔΟΥΚΑΣ

Ν' εἶεις τὴν εὐχὴ μ'.. κι' ἐσὺ κι' ἅτὸς.. κι' ὁ Θεὸν ν' εὐλο-
ᾷλα νὰ λέγω 'κ ἐπορῶ, κ' ἄλλο νὰ στέκω 'κ εἶμαι. [γίει σας
(σιὰ παιδιά του) Πᾶμε. (στὸν 'Ακρίτα) κι' ὁ Αὐτοκράτορας μ'
[ἐξέρ' ἅτ' αὐτὸ εἶπες..

ΑΚΡΙΤΑΣ (ἐνῶ ὁ Δούκας καὶ οἱ γυιοὶ του ἐτοιμάζονται γιὰ ἀναχώρηση)
 Κριῖμαν ποὺ 'κὶ θ' εὐρίεσταν ἀδὰ ὄνταν θὰ ἔρται..
 ΔΟΥΚΑΣ Θὰ ἔρται ; !!
 ΑΚΡΙΤΑΣ Θέλ' καὶ ρώτεμαν : Κριῖμαν ντὸ 'κὶ θ' ἐλέπ' σε.
 Θ' ἐθέλνα νὰ ἔσ' μὲ τ' ἐμᾶς, ν' ἐβγαίν'τ'ς 'ς σὴν ἀπαντὴν ἀτ'.
 ΔΟΥΚΑΣ 'Σ ἓναν ἀγοῖκον ἀπαντὴν ἐγὼ ξαῖ τόπον 'κ ἔχω !
 'Κὶ ξέρω ντὸ θὰ γίνεται ἄν κάποτ' ἐνιαμοῖσταν..
 καὶ θ' ἐγροικᾶς τὸ λάθος ἴσ' ὄνταν θὰ ἐν' παρώρας
 καὶ ἔπρεπεν νὰ ἀκλουθῆς τ' ἐμὰ τὰ διαρμενίας.
 'Εγὼ εἶμαι ἓνας στρατηγός.
 ΑΚΡΙΤΑΣ Σιωστὰ 'κ εἶσαι 'Ακριτάς..!
 ΔΟΥΚΑΣ (κάνει πὼς δὲν ἄκουσε. Στὰ παιδιὰ του) Πᾶμε.
 ΑΚΡΙΤΑΣ 'Εστὶ καὶ ἄκ'σον με, στρατηγὲ καὶ πατέρα.
 "Αν ἐφίνα τὴν κάλη μου, τ' ἐσὸν τὴν θ'ἀγατέραν
 κ' ἔτρεχα γιὰ νὰ προσκυνῶ ἄτον ς' ἀγοῖκον ὦραν
 ὁτότε, Αὐτοκράτορας ἄν ἐν', σωστὸς Ρωμαῖος,
 νὰ φέρεταιί με θ' ἔπρεπεν ἄμον ντὸ πρέπ' σὲ δοῦλον
 κ' ἡ θ'ἀγατέρα σ' θ' ἔπρεπεν νὰ κλώσκειται 'ς σὸ σπίτ'ν ἀτς..
 ΔΟΥΚΑΣ Κράτ' τὴν ὑπερήφανεϊα σ' γιὰ τ' ἄλλ'τ'ς, γιὰ τοὶ ἐχθροὺς ἴσ'.
 ΑΚΡΙΤΑΣ Οἱ φίλ' ἄς εἶν' περήφανοι κ' ἀνθρῶπ' ἴμ' γιὰ τ' ἐμέναν.
 'Εχθροὶ μόνον τὴν δύναμιν τιμοῦν καὶ λογαριάζ'νε.
 'Εγὼ ἐφτώγω ἴντιαν πρέπ' 'ς σοὶ φίλ'τ'ς καὶ 'ς σοὶ ἐχθροὺς ἴμ
 ἐξέρω ς' ἄλλους ντὸ χρωσιῶ κι ἄλλ' ντὸ χρωσιτοῦν 'ς ἐμέναν!..
 ΔΟΥΚΑΣ 'Σὸν Βασιλέαν οὐλ' ἐμοῦν χρωσιτοῦμε.. 'κὶ χρωσιτᾶ μας!
 Πῶς θέλ'τ'ς νὰ παίρ' τὰ λάβαρα τ' καὶ ἔρται 'ς σὰ ποδάρια σ';
 ΑΚΡΙΤΑΣ "Αν θ' ἔρται μὲ τὰ λάβαρα τ' μὲ τ' ἐνδοξα σημαίας
 τὸ χῶμαν ποὺ θὰ σιήν' ἄτα χρωσιτᾶ το 'ς σὸν 'Ακριτάν !
 ΔΟΥΚΑΣ Τὰ λόγια σ' ζύγιασον καλά!. ὕβρεις τὸν Βασιλέαν !.
 ΑΚΡΙΤΑΣ "Υβρισμαν ἡ ἀλήθεια 'κὶ λέχκεται, 'Αφέντη !
 Βασιλέος ἄν ἐν' ἀτός, ἐγὼ εἶμαι τὸ "Εθνος !
 Κᾶποτε 'Εκεῖνος θ' ἀποθάν'.. ἐγὼ θὰ ζῶ αἰῶνια..
 ΔΟΥΚΑΣ Κανεῖται ! "Αλλο 'κ ἐπορῶ τὰ λόγια σ' ν' ἀκούγω
 ΑΚΡΙΤΑΣ 'Ατὰ τὰ λόγια ἄ σὸν Θεὸν τῇ Γένους εἶν' γραμμένα
 καὶ ἔπρεπεν ν' ἐξέρ'τ'ς ἀτὰ κι ἐσὺ καὶ τὸ Παλάτι.
 ΔΟΥΚΑΣ Μόνον 'ς σὸν Αὐτοκράτοραν δώχκουνταν τὰ γραμμένα
 τῇ Γένους.. καὶ τὸ θεῖκὸν ἡ φώτηση !.. κι' ἡ χάρη !
 ΑΚΡΙΤΑΣ Κράτος καὶ Αὐτοκράτοραν, "Εθνος, Χριστιανωσύνην
 ἐγὼ φυλάττω καὶ κρατῶ.. ἐγὼ μὲ τ' 'Ακριτάντας.
 Κᾶποτε θὰ νεβζύουνταν τρανοὶ καὶ βασιλιάδες!
 μόνον 'Ακριτάς θ' ἀπομέν' καὶ οὐλ'τ'ς θ' ἀνασταίνη
 κι' ἄλλο θὰ στέν' βυσιλοσκάμν' καὶ ἄλλο βασιλείαν !.

ΔΟΥΚΑΣ

Λόγια τρανὰ καὶ ἄστοχα καὶ ἄπρεπα !... Κανίνας
ἄλλος νὰ μὴ ἀκοῦῃ ἀτὰ ἐγὼ αἰώρα ντ' ἐκ' σὺ !..
Τρανὸν κακὸν θὰ γίνεται.. αὐτόσον μόνον λέγω..
Μὲ τὸν λόγον ντ' ἐδώκα σε ἐδέθα με τὰ χέρια μ'
κι' ὀπίσ' νὰ παίρω ἕκ' ἐπορῶ νιὰ σπλάγχχον καὶ νιὰ λόγον.
(στὸν Διγενῆ) ... Ὅσον ἐσέν' ἀφίνω τὸ παιδί μ'

καὶ ὅσον Θεὸν ἐσέναν

Ἐκεῖνος ν' εὐσπλαγχνίσκεται κι' ἐσέν' καὶ τῇ γυναίκα σ'.
(στοὺς δικούς του) Πᾶμε !..

ΑΚΡΙΤΑΣ

(στὸν Ἀξιωματικό) Τιμὴ στὸν στρατηγὸ

τὸν ἐνδοξὸν τὸν Δούκα!

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ

Σπολλάτη Δούκα Στρατηγέ.. Σπολλάτη, εἰς πολλὰ ἔτη!
(Ἐνῷ ἤχουῃ οἱ σάλπιγγες καὶ χαιρετοῦν ὅλοι στρατιωτικῶς, ὁ Δούκας
καὶ οἱ γυιοὶ του ἀποχαιρετοῦν ὅλους καὶ τὸν Ἀκρίτα. Οἱ σάλπιγγες
ἤχουῃ καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησίν των).

Σ Κ Η Ν Η IIη

(Ἐνῷ ἡ ΕΥΔΟΚΙΑ μαζὺ μὲ τὴν ΒΑΓΙΑ πικραμμένες παρακολου-
θοῦν τοὺς φεύγοντας, ὁ ΑΚΡΙΤΑΣ ἀνεβαίνει στὸν λόφο καὶ τοὺς
παρακολουθεῖ ἀπὸ κεῖ. Ἀκούεται ὁ ΧΟΡΟΣ ἀπὸ τὸ ἀντίθετο μέρος
τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ΔΟΥΚΑ).

Ὁ φωτισμὸς ποὺ ὅλο καὶ λιγότερε, ἐλαττοῦται περισσότερο. Μισο-
σκότιδο).

Χ Ο Ρ Ο Σ

Ἐμορφα εἶν' τ' ἐλάτια - τὰ πανύψηλα
δίγ' νε ἰσκιὰν κι' εὐώραν - καὶ δροσολογοῦν
ἄμαν ἄν παραγίνταν - καὶ παραψηλῶν
τῇ Οὐρανοῦ ἡ φωτία - ρούζ' καὶ καίει ἄτα.

Ἀκρίτα δοξασμένε - καὶ πρωτάετε
πολλὰ ψηλὰ ἐξέβες - κι' ἀψηλὰ πετᾶς
τὰ γνωστικά τὰ λόγια - τῇ κυρ - στρατηγοῦ
τὰ συμβουλὰς τῇ Δούκα - ἄκ' σον Διγενῆ.

Πρῶτα ὁ Βασιλέας - κι' Αὐτοκράτορας
κι' ὕστερα οὐλ' οἱ ἄλλοι - μικροὶ καὶ τρανοί.
Ἄμε ὅς σὴν ἀπαντῇν αὐτ' - καὶ προσκύν' αὐτον
κ' ἡ δόξα σ' ἡκ' μικραίνει - καὶ ἡ δύναμη σ'.

Φογοῦμαι ἔρτ' Ἐκεῖνος - Αὐτοκράτορας
ς' ἐσέναν! καὶ τυφλών' τ' σε - ἡ περηφάνεια
καὶ γίνταν οὐλ' ἐχθροί σου - καὶ οἱ φίλοι σου
κι' ἡ ζήλεια καὶ ὁ φθόνον - ἄκ' λουθοῦν αὐτον.

Φογοῦμαι καὶ τὴν Μοῖραν - τὴν ζηλόφθονην

φογοῦμαι τὸ κακὸν τ' ὁμμάτ' - τ' ὁμμάτιασμαν
φογοῦμαι καὶ τὸν Χάρον - τὸν μαυρόφορον
νὰ μὴ ζελεύ' τὸ γέλωσ σ' - καὶ τὴν δύναμη σ'..
κι' ἀπορφανίζ' τὸ Ἔθνος - καὶ τὴν κάλη σου.

(Καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ἀπαγγελίας τοῦ χοροῦ, ὁ ΑΚΡΙ-
ΤΑΣ ἔχει γυρισμένη τὴν πλάτη στὸ κοινὸ καὶ μὲ σταυρωμένα τὰ
μπράσια στὸ στήθος βλέπει στὸ μέρος ἀπ' ὅπου ἔφυγαν οἱ ἄλλοι, ἐνῶ
ἡ ΕΥΔΟΚΙΑ ἀκούει ἔντρομη).

ΕΥΔΟΚΙΑ (μὲ τὸ τέλος τῶν στίχων)

Βάγια ! Ἐκ' σες ντὸ ἔλεγεν ἀπέσ' ἔς σὰ δέντρο' ἀγέρας ;

ΒΑΓΙΑ Ποῖον ἀγέρας, ναί πουλί μ', καὶ ντὸ λόγια ν' ἀκούω
ἄσοῦ κανεῖς 'κὶ καλαιζεύ' κι' Ἀκρίτας λόγον 'κ εἶπεν ;

ΕΥΔΟΚΙΑ Θὰ ἐπαρέκ' σα, φαίνεται... τρέμ' νε τὰ φυλλοκαρδία μ'..
(ἀκούεται σάλπισμα)

(μὲ τὸ σάλπισμα καταβαίνει ὁ ΑΚΡΙΤΑΣ ἀπ' τὸν λόφο)

ΑΚΡΙΤΑΣ Ἐπιδέβανε τὸ τουμπίν.. μὲ τὸ καλὸν νὰ πᾶγνε
(βλέπει κλαμμένη τὴν Εὐδοκία)

Νοῦντισον τ' ἀηγάπης τὴν χαρὰν κι' ἀνάσπαλλον τὴν λύπη σ'..
πολλὰ 'κὶ πάει θ' ἐλέλομ' ἄτς, γιὰ πᾶμε, γιὰ θὰ ἔρχουν.

ΕΥΔΟΚΙΑ Τόπος 'κ ἐλέμ' νεν ἔς σὴν καρδιά μ' γιὰ λύπην καὶ γιὰ πόνον
γομᾶτον ἐν' ἄ σὴν χαράν..

ΑΚΡΙΤΑΣ Καὶ κρύφ'ς ἀτὸ ἄσ' ἐμέναν ;

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἐγὼ 'κὶ κρύφτω τὴν χαρά μ'.. Ἐκρύφτεν ἄ σὸν φόβο μ'.

ΑΚΡΙΤΑΣ Ὁ φόβον ; Μόνον οἱ ἐχθροὶ φογοῦνταν τὸν Ἀκρίταν.

ΕΥΔΟΚΙΑ Κι' ἐκεῖν' ποὺ ἀγαποῦν ἄτον, φογοῦνταν γιὰ τ' ἐκεῖνον..

ΑΚΡΙΤΑΣ Γιὰ τ' ἐμέναν ;

ΕΥΔΟΚΙΑ ὦ Διγενῆ ! Εἶπες θὰ ζῆς αἰώνια !

Πῶς νὰ μὴ ταραχίουμαι, πῶς νὰ μὴ τρέμ' τὸ ψόπο μ'..

Τὸν Βασιλέαν ἀψηφᾶς, τὸν Χάρον 'κὶ φογᾶσαι ;

ΑΚΡΙΤΑΣ Ἐγὼ φογοῦμαι τὸν Θεὸν κι' ὁ Χάρον τὸν Ἀκρίταν..

ΒΑΓΙΑ (ἐνῶ σταυροκοπεῖται) Ἡμαρτον Θεοῦ κέπαστε...

ΕΥΔΟΚΙΑ Μὴ λὲς ἄτο.. φογοῦμαι (κρύβεται στὴν ἀγκαλιά του)

(Σκοτεινιάζει. Οἱ σάλπιγγες ἀκούονται μακριὰ)

ΑΚΡΙΤΑΣ Πᾶμε ἄτώρα.. ἐμάκρυναν πολλὰ οἱ ἐμπρηλάται

καὶ τ' ἄλογα μουν ἔτοιμα εἶναι κι' ἐμᾶς περμένε

ἀναμένε κι' ἀγληγωροῦν ἔς σ' ἀχούρ'ν ἄτουν νὰ πᾶγνε

ἄμον ντ' ἀγληγωρεῖ κι' ἡ ψή μ' νὰ πᾶμε ἔς σὴν φωλέα μ'..

(γελᾷ κοὶ κρατῶντας τὴν Εὐδοκία ἀπ' τὴν μέση βγαίνει μὲ τὰ
τελευταῖα λόγια ἀπ' τὴν σκηνή, μὲ βραδέα βήματα)

ΧΟΡΟΣ (ἀπ' τὰ παρυσκήνια ἐνῶ σκοτεινιάζει γιὰ καλὰ ἢ σκηνὴ)
 Φογοῦμαι καὶ τὸν Χάρον - τὸν μαυρόφορον
 νὰ μὴ ζελεύ' τὸ γέλωσ σ' - καὶ τὴν δύναμη σ'
 κι' ἀπορφανίζ' τὸ Ἔθνος - καὶ τὴν καίλη σου.

ΒΑΓΙΑ Ἀέρας ὁ ἄορατον, τὸ νερόν, κι ἡ φωτία
 νὰ παίρ'ν, νὰ καίγ'ν καὶ νὰ νεζβύν' τὰ λόγια τῇ Ἀκρίτα..
 (βγαίνει ἀπ' τὴν σκηνὴ ἀκολουθώντας τοὺς ἄλλους)

Χ Ο Ρ Ο Σ

(Ἐνῶ κλείνει ἡ αὐλαία)

Ἀκρίτα δοξασμένε - καὶ ἀνίκετε
 πολλὰ ψηλὰ ἑξέβες - κι' ἀψηλὰ πετῶς
 κρύψον τὴν εὐτυχία σ' - καὶ τὴν δύναμη σ'
 φογοῦμ' ἐγὼ τὴν Μοῖραν - τὴν ζηλόφθονην..

Α Υ Λ Α Ι Α

Τ Ε Λ Ο Σ Α' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΥ

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ Α' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΥ

Στὴν σελίδα κατανομῆς τῶν ΠΡΟΣΩΠΩΝ τοῦ ἔργου.

Ἀντ: ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ: Ὑπασπιστὴς τοῦ Λιγενῆ Ἀκρίτας

Γράφει: > > > > (διαγράφεται τὸ «Ἀκρίτας»)

Στὴν σελίδα 5, μετὰ τὸν 19ον στίχον τῆς 7ης ΣΚΗΝΗΣ,
 εἰς τὴν ὑπόδειξιν (Ξανακούονται οἱ σάλπιγγες. Φεύγει ὁ Ἀκρίτας καὶ ὁ
 Ἀξιωματικός). νὰ προστεθῇ: (Σχεδὸν ἀμέσως μπαίνουν μὲ χάνανα οἱ
 ΦΩΚΑΣ — ΚΟΥΡΕΜΕΝΟΙ καὶ σιτρατιῶται).

Στὶς σελίδες 6, 7 καὶ 8, ὅπου γράφεται ΓΕΡΟΝΤΑΙ νὰ ἀντι-
 κατασταθῇ μὲ τ' ὄνομα ΦΩΚΑΣ.

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Β'

Ὑπαιθρον. Στὴ μιὰ πλευρὰ ἡ πόρτα τοῦ παλαιοῦ τοῦ Διγενῆ, μὲ ἀπλοῖκὸ Βυζαντινὸ (ἀραβοπερσικὸ) περιστήλιο. Τρεῖς βαθμίδες, πού τὸ μῆκος των ξεπερνᾷ κατὰ πολὺ τὸ φάρδος τῆς πόρτας. Κλειστὴ ἡ πόρτα. Στὸ προαύλιο—στὴν ἀντίθετη πλευρὰ τῆς πόρτας—σκορπισμένοι στρατιῶτες. Ἄλλοι ὀπλισμένοι, ἄλλοι ἄοπλοι. Ἄλλοι καθιστοὶ καὶ ἄλλοι ὄρθιοι. Πρὶν ν' ἀνοίξῃ ἡ Αὐλαία ἀκούεται ἀπὸ τὸ βάθος (μακρὺν) γκάϊντα καὶ νταβούλι, μᾶλλον σὲ μονότονο ρυθμὸ βηματισμοῦ.

Σ Κ Η Ν Η 1η

- Α' ΣΤΡΑΤ. (ἀκούονται κουβέντες καὶ γέλοια πολὺ κοντὰ)
Ἄκουῖτεν ;
- ΦΩΚΑΣ Θὰ ἐκλώστανε ὀπίσ' ἐκεῖν' π' ἐπῆγαν
ψηλὰ ἅ σὸν Καστρότοιχον, ν' ἐλέπ'νε ἅν ἐσκέρται..
- Α' ΣΤΡΑΤ. (ἀκούοντας εὐκρινῶς τὸ γέλοιο)
Ἄτὸ τὸ γέλως τ' ἐκείνου, τῇ Κουρεμέν' ὁμοιάζει
- Β' ΣΤΡΑΤ. Τῇ Κουρεμέν'.. Ἀδύνατον ! Ἐκεῖνος ἀδὰ 'κ ἔτον.
Ἐπῆγεν μὲ τὸν Ἀρχηγόν, μὲ τὸν Ἀκρίταν θ' ἔρται
- ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ (πού εἶχαν τρέξει πρὸς τὴν πλευρὰ ἀπ' ὅπου ἤρχοντο οἱ ἄλλοι)
Ὁ Κουρεμένον ! Ἀτοχας ! (στὸν ἴδιο) Καλῶς καὶ καλῶς ἔρθες!
- Α' ΣΤΡΑΤ. (στὸν Β' στρατ.) Ντὸ εἶπα σε ;
- Β' ΣΤΡΑΤ. Ἄτὸς ρίζα μ' 'ς σὴν λογαρίαν 'κ ἔρται
τ' ἔργατα τ' πάντα παλαλά, καὶ ἄλλο χεῖρ' τὰ λόγια τ'..

Σ Κ Η Ν Η 2α

- (Μπαίνει ὁ Κουρεμένος μὲ δύο ἄλλους στρατιῶτες. Ὁ Κουρε-
μένος ἔνοπλος. Οἱ ἄλλοι ἄοπλοι.)
- ΚΟΥΡΕΜ. (στούς συνοδούς του)
Χά.. χά.. χά.. καὶ ποῦ ν' ἔξιρες ντὸ πόλεμος ἐγέντον..
- Α' ΣΤΡΑΤ. Ἔσαν πολλοί ; Ἐφυγανε !.. Ἐ πέ μας Κουρεμένε..
- Β' ΣΤΡΑΤ. Κανίναν 'κ ἐπιάσεν ;
- Α' ΣΤΡΑΤ. Ἐπέρετεν μουλάρια ;

ΚΟΥΡΕΜ. Ἐτελέθην τ' ἐρώτεμαν; λέτε με νὰ ἐξέρω..
 Β' ΣΤΡΑΤ. Ἐφερετεν αἰχμάλωτους;
 Α' ΣΤΡΑΤ. Ἐφερετεν φαρία;
 ΚΟΥΡΕΜ. Φαρίν ἐμεῖς ἐδώκαμε..
 Α' ΣΤΡΑΤ. Ντὸ εἶπες;
 ΚΟΥΡΕΜ. Ἀτὸ ντ' ἐκ' σες!..
 ΦΩΚΑΣ Ἀφ' ὧς τὰ φαρία! Ἔσανε πολλοὶ πολεμιστάδες;
 ΚΟΥΡΕΜ. Πολλοί;.. Ἀς λέγω μύριοι, ἐσὺ πὲ μυριάδες
 ἐγὼ ἄς λέγω ἄγουροι καὶ ἐσὺ πὲ γυναῖκες
 ἐγὼ ἄς λέγ' ἀρματωμέν'.. σὺ πὲ χωρὶς βρακία..
 Α' ΣΤΡΑΤ. Γέρο! Ἐγὼ ντὸ ἐγροικῶ, ἀγοῦτος περιπαίζ' μας..
 ΚΟΥΡΕΜ. Γιατὶ νὰ περιπαίζω σας, ξυλάγκουρε ὀφέντη;
 Ὅνταν 'κ ἐπορεῖς νὰ μετῶς, πῶς θέλ' τ'ς νὰ λογαριάεις ἄς;
 Καὶ ὅσον καὶ ἄν λογαριάεις.. πάντα θ' ἐβγάλ' τ'ς ἄς λίθος.
 Ἐγὼ ντ' ἐξέρω, μοναχὸς πολέμεσεν Ἀκρίτας
 κι ἔσκωσεν 'ς σὴν ἀγκάλιαν ἄτ' ντ' ἐκέρδισεν τὸν κάστρεν..
 Α' ΣΤΡΑΤ. Ποῖον κάστρεν ἐκέρδειπεν;
 ΦΩΚΑΣ Π' εὐρίεται τὸ κάστρεν;
 ΚΟΥΡΕΜ. Κὶ ξέρω ποῦ εὐρίεται.
 ΦΩΚΑΣ Τὸ κάστρεν ἐρωτῶ σε..
 ΚΟΥΡΕΜ. Τὸ κάστρεν ναί! ἐκαβάλκεψεν 'ς ἄλογον 'κ ἐπιδαίβεν..
 Α' ΣΤΡΑΤ. (ἐνῶ γελᾶνε ὅλοι) Χάθ' παλαῖλὲ καὶ ἄνοστε..
 ΚΟΥΡΕΜ. τὸν νόστιμον τερέστεν..
 (στὸν Φωκᾶ) Ἀκ' σὸν Γέρο ντὸ λέγω ἐγώ! Σ' ἄλογον τῇ Ἀ-
 'ς ἐκεῖν' τὸ μαῦρον τὸ φαρίν καβαλκεψεν τὸ κάστρεν!! [κρίτα
 ΦΩΚΑΣ Για στά', ντὸ κάστρεν ἐν' ἀτὸ ντὸ καβαλκεύ' φαρία;
 ΚΟΥΡΕΜ. Ἐ! ἄσοῦ καβαλκεύκεται, πρέπ' καὶ νὰ καβαλκεύῃ!
 Θὰ λέγω σε καὶ θ' ἐγροικᾶς τὸ θᾶμαν πῶς ἐγέντον.
 Τὸ κάστρεν ἅπᾶν' 'ς ἄλογον ἐπέρην ὁ Ἀκρίτας
 κι' ἐκράτνεν 'ς σὴν ἀγκάλιαν ἄτ'..
 Α' ΣΤΡΑΤ. Τὸν κάστρεν! 'ς σὴν ἀγκάλιαν;..
 ΚΟΥΡΕΜ. Ἐῖ κάπου ν' ἔσ' καὶ ν' ἔλεπες, ξυλάγκουρε, τὸ κάστρεν!!
 Ἐτον ἕναν κάστρεν θελ'κόν.. θελκόν! Τ' εὐλογημένον!..
 Α' ΣΤΡΑΤ. Κάστρεν θελκόν! Ἐ σύντροφοι, λalέστεν τοὶ ποπάδες
 νὰ δεβάζ'νε τραβάγγελον ἅπᾶν' 'ς σὸν Κουρεμένον.
 (ὁρμοῦν ὅλοι μὲ γέλοια πάνω στὸν Κουρεμένο. Μὲ τὸν φόρυβο ἀνοί-
 γει ἡ πόρτα καὶ βγαίνουν ἡ Εὐδοκία μὲ τὴν Βάγια, χωρὶς
 νὰ γίνουν ἀντιληπτές ἀπὸ τοὺς ἄλλους).
 ΚΟΥΡΕΜ. (ξεφεύγοντας ἀπ' τὰ χέρια τους)
 Ἀφῆστ' ἐμὲ ἀνεγροίκιστοι!.. θὰ κόφκετ' ἡ ἀνάσμᾶ μ'
 κι ὕστερονὰ πῶς θὰ λέγω σας ἀτὸ τὴν ἱστορίαν
 γιὰ ν' ἐγροικᾶτεν τί λεγα τὰ κάστρεᾶ καβαλκεῦ'νε;

ΦΩΚΑΣ
ΚΟΥΡΕΜ.

Σταθέστεν.. ἄς ἀκούωμε τὸ πῶς θὰ ἐξηγᾷ το...
´Οψὲ ´ς σὰ ξημερώματα μὲ τὰ πετεινολάλια
ἔσούμωσαμε ´ς σὸ ποτάμ' ντὸ τρέχ' ἀφκὰ ´ς σὸν κάμπον.
´Εσυραμε τὰ ἄλογα νὰ πίν' νὰ δροσισκούνταν,
ὄνταν ἀκοῖμε ἀπὸ μακρά, ἄλογα χλιμιτίζ'νε
´Ακρίτας ἀμὰν καβαλκεύ'.. κ' ἐμπαίνει ´ς σὸ ποτάμι.
Καβάλκειψαμε καὶ ἐμεῖς κι ἐκεῖνον ἀκλουθᾷμε.
Προτοῦ ἀκόμαν ν' ἔρχουμες ´ς σῇ ποταμὶ τῇ μέσεν
ἐφάνθην ἀπίν' σ' ἄλογον, σ' ἄλλο τὸ ποταμάκρι
ἵνας γυναῖκα! ´Εμορφος ἄμον τὴν Παναγίαν!
μὰ τὸ Σταυρόν! Ναί! ´Αγγελος.. ἄμαν.. ἄρματωμέντσα..

Α' ΣΤΡΑΤ.
ΚΟΥΡΕΜ.

´ἂν ἔρχειψες τὰ ψέμματα σ'..
Νὰ ψέσκειται ἡ γλῶσσα σ'!..
Περμέσον χοντροτσιμίδε.. ´Υπομονή! καὶ ἄκ'σον..
Σκών' ἡ γυναῖκα τὸ κοντάρ' κι' ἐβγάλ' τρανὸν λαλίαν:
—«´Ακρίτ' ἂν εἶσαι παλληκάρ' κι' ἂν εἶσαι ἀντρειωμένος
ἄφ'ς τ' ἄλλ'τ'ς νὰ κλώσκουνταν ὀπίσ' καὶ ἔλα ´ς πολεμοῦμε
ἐγὼ κ' ἐσύ! ´Ἰντσαν νικᾷ, νὰ παίρ' τὸν ἄλλον σκλάβον..»
´Ο Διγενῆς νὰ περιπαίζ' ἐρχίνεσεν τὴν κόρην!
—«Μὲ τοὶ γυναῖκ'ς ´κὶ πολεμῶ, φογοῦμ' ἄσκειμίζ' ἄτς
καὶ ἀρχινοῦν τὰ κλάμματα.. καὶ τζίζ' ἄτς ἡ καρδιά μ'..
γύρ'σον κόρη ´ς σὸ σπιτικό σ', ´ς σὸν κύρη σ' καὶ ´ς σὴν μά-
[να σ'
κι' ἄμε μὲ τὰ συγκόρτσια σου νὰ παί'εις τὰ μαμαντσέκας..»
εἶπεν ἄτεν ὁ Διγενῆς καὶ οὐλ' ἐμουν γελοῦμε.
—«´Εξερα πῶς θ' ἐρνούσυνα.. πῶς εἶσαι φοβετζέας..
Κρῖμαν ντὸ εἶσαι ἄγουρος.. ´ς σὴν ἀγουρότε σ' κρῖμαν». ´Εγέλασεν ὁ Διγενῆς.. καὶ ἔδεξεν τ' ἀνθρώπ'ς ἄτ'..
κι' ἐστάθεν μόν' καὶ μοναχὸς ´ς σῇ ποταμὶ τῇ μέσεν
κι' ἡ κόρ' ἐσέβεν ´ς σὸ ποτάμ' μὲ τ' ἄλογον ἄτς τ' ἄσπρον.
´Εσκωσεν κι ἔσυρεν βαρὺν ἐφτάπηχον κοντάριν
ἐδέβεν ἀπάν' ἃ σ' ὦμιν τ' ´Ακρίτα καὶ ἐροῦξεν
ὀπίσ' ἃσ' ἄλογοῦ τ' οὐράδ', καὶ ´ς σὸ νερὸν ἐχάθεν.
´Ο Διγενῆς ἐφτέρνιξεν τ' ἄλογον καὶ σουμώνει
τὴν κόρ' τὴν πολεμόχαρην, στέκ' καὶ γλυκοσυντζιώνει.
—«Κόρη, τς εἶναι τὰ κυρουκά σ' ποὶ στέλ'νε σε ´ς σὴν μάχην
κι' ἀγούρ' κρύφκουνταν ´ς σὰ δεντρά; Γιὰ πέ με πρῶτα τς εἶ-
—«´Εγὼ εἶμαι ἡ Μαξιμώ, βασίλισσα ´ς σὸν τόπο μ'! [σαι;».
´Εμέν' κανεῖς ´κ ἐνίκεσεν κι ἐσὺ ´κὶ θὰ νικᾷς με»,
εἶπεν κι ἔσυρεν τὸ σπαθὶν νὰ κρούῃ.. ´Αμαν ´Ακρίτας
τ' ἄλογον ἄτς ἐτρύπεσεν μὲ τ' ἕναν κονταρέαν
κι ἡ κόρ' ἐροῦξεν ´ς σὸ ποτάμ' μὲ τ' ἄλογον ἐντάμαν..

Ἐκλίστεν κά' ὁ Διγενὴς καὶ ἄρπαξεν τὴν κόρην,
ἄμον ντὸ κλίθκεσαι νὰ παίρ' τ'ς ἔς σὸν κάμπον μανουδιάκιν
κ' ἔρθεν ὀπίσ' ἔς σὸ ποταμάκρ' ἐντάμιν μὲ τ' ἐκείνεν.
'Ατὸ τὸ κάστρον ἔτονε ντ' ἐκέρδισεν Ἀκρίτας !!
Κ' ἐπεκεῖ ντὸ ἐγέντονε ;

ΦΩΚΑΣ

Λ' ΣΤΡΑΤ.

ΚΟΥΡΕΜ.

Ἡ Μαξιμώ ; Ντ' ἐγέντον ;

Σπιχτὰ - σπιχτὰ ἀγκαλιασμέν' ἡ Μαξιμὼ κι Ἀκρίτας
ἐφτέρνιξανε τ' ἄλογον κι' ἐχάθανε ἔς σὸ δάσος

Λ' ΣΤΡΑΤ.

ΚΟΥΡΕΜ.

Καὶ ντ' ἔποικαν ;

Τὸν νόμον αὐτ'.. Γιὰ τέρ' ντὸ ἐρωτᾷ με !!

Μετάνοιαι θὰ ἐποίνανε καὶ γονατοκλισίας (γελᾷ)

Δύ' ὥρας θὰ ἐδέβανε.. Ἡ κόρ' καρβαλιασμέντσα

ἔς σὸ μαῦρον τὸ ἀγλήγωρον τ' ἄλογον τῇ Ἀκρίτῃ

ἐξανεδαίβεν τὸ ποιάμ'.. πῆγεν ἀπ' ὅθεν ἔρθεν..

ΦΩΚΑΣ

Λ' ΣΤΡΑΤ.

ΚΟΥΡΕΜ.

Κι' ὁ Διγενὴς ; Ντ' ἐγέντονε ;

Ἐπῆγεν μὲ τ' ἐκείνεν ;

Ἐκλώστεν κι ἔρθεν μὲ τ' ἐμᾶς.. Ὡς σὸ μεσοστράτ', μονάχος
ἐπέρεν στράταν καὶ στρατὴν καὶ πάει ἔς σὴν ἐγκλησίαν.

ΦΩΚΑΣ

ΚΟΥΡΕΜ.

Ὡς σὴν ἐγκλησίαν ντὸ νὰ θέλ' καθημερνὸν ἡμέραν ;

(γελώντας) Φαίνεται μὲ τὴν Μαξιμὼν μετάνοιαι κ' ἔποικεν!!

πάει αὐτῶρα ν' ἐφτάει ἀτά.. νὰ πλύν' τὴν ἁμαρτίαν..

(γελοῦν ὅλοι καὶ θορυβοῦν)

Β' ΣΤΡΑΤ.

Α' ΣΤΡΑΤ.

ΚΟΥΡΕΜ.

Ἐγὼ πα ἅς ἐμάρτανα..

Ἀγοῖκον ἁμαρτίαν !!

ἐγὼ π' ἀπάν' ἱμ' παίρ' αὐτῶ.. Καλότυχος Ἀκρίτας..

Εὐλάγκουρε ! ξύλον θὰ τρῶς ἀπόψ' ἀ σὴν γυναῖκα σ'..

(Γελοῦν ὅλοι καὶ ὅπως κυνηγιέονται ἀναμεταξύ των ἀντιλαμβάνονται
τὴν Εὐδοκίαν καὶ τὴν Βάγια. Τρομαγμένοι ἀπομακρύνονται.
Ὁ Κουρεμένος προσπαθεῖ μὲ τρόπο νὰ φύγῃ ἀμέσως).

Σ Κ Η Ν Η 3η

ΕΥΔΟΚΙΑ

ΚΟΥΡΕΜ.

ΕΥΔΟΚΙΑ

ΚΟΥΡΕΜ.

ΕΥΔΟΚΙΑ

ΚΟΥΡΕΜ.

ΕΥΔΟΚΙΑ

ΚΟΥΡΕΜ.

ΕΥΔΟΚΙΑ

Ἐ, Κουρεμένε !..

Γίναν θέλ' τ'ς Ἀφέντρια νὰ κουτίζω ;

Ἐσέναν τὸν ἀνέντροπον !

Ἐμέναν ; Ὅϊ ἐχάθα..

Εἶναι σωστὰ κι' ἀληθινὰ αὐτὰ ὅλα ντὸ εἶπες ;

(ψευτογελᾷ) Ἐ, ἀγαπῶ τὰ ψέμματα ! Ἄμαν ἀγοῖκον ψέμμαν
ἄμον αὐτὸ ντὸ ἔλεγα ἄλλο καμμίαν κ' εἶπα..

Πὲ τὸ σωστὸν ἂν θέλ' τ'ς νὰ ζῇς..

Καί τς εἶπεν πὼς κ' ἐθέλω..;

Ὅτιότε πὲ οὐλῖα ντ' ἐξέρ' τ'ς καὶ οὐλῖα ὅσα εἶδες .

ΚΟΥΡΕΜ. Ἀφέντρια μ'! Ἰντιαν κι' ἄν ἐβγαίν' ἄσ' ἄκλερον τὸ στόμα μ' ψέμμαν θὰ ἔν'! Ἐσὺ 'κὶ πρέπ' 'ς σὰ λόγια μ' νὰ κομποῦσαι.. Ἄν λέγω σε «'κ εἶδα τηδέν!» τρανὸν θὰ λέγω ψέμμαν καὶ ψέμματα θὰ λέγω σε, ἄν λέγω πῶς κατ' εἶδα
 Ἐ! Ἐγροικᾶς! Τηδέν 'κ ἐβγαίν', Ἰντιαν καὶ ἄν θὰ λέγω.
 Ἀφ'ς με ἄς πώγω 'ς σὸ καλὸ μ'..! Ἀκρίτας χά! θὰ ἔρται!
 Ἐκεῖνος ψέμματα 'κὶ ξέρ'.. Ἐρώτα τον καὶ μάθαι..

ΕΥΔΟΚΙΑ Κι' ἄν λέγ' ἄτον ντὸ ἔλεγε, καὶ ἄν μαθάν' ντὸ εἶπες;
 ΚΟΥΡΕΜ. Θὰ γελᾷ μὲ τὰ ψέμματα μ'.. (ἐν τῷ μεταξὺ ἀπομακρύνεται)
 Ἐκεῖνος, ἔ... ἔξέρ' με
 νὰ κόφτ' τὴν γλῶσσα μ'.. ψέμματα θὰ λέγω μὲ τ' ὀμμάτια μ'.
 (φεύγοντας) Ἄς φέβω, πρὶν νὰ ἔρχεται ἐκεῖνος..

ΕΥΔΟΚΙΑ (αὐστηρὰ) Ἐ, π' ἐχπάστες;
 ΒΑΓΙΑ Λελεύω σ' ἄφ'ς τὸν ἐρωτῶν! Ἄς πᾶει 'ς σὴν εὐλογίαν..
 (τοῦ κάνει νεῦμα νὰ φύγῃ) (ἰδιαιτέρως στὴν Εὐδοκία)
 Πίστεινον πῶς εἶν' ψέμματα, ἀληθινὰ κι' ἄν εἶναι..
 (τὴν παρασύρει σ' ἀπόσταση νὰ μὴν ἀκοῦνε οἱ ἄλλοι. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ Κουρεμένος ἔφυγε καὶ μαζὺ του καὶ ἄλλοι. Τελευταῖος ὁ Φωκᾶς).

Σ Κ Η Ν Η 4η

ΕΥΔΟΚΙΑ Βάγια.. πέ με! Πῶς θ' ἐπορῶ ἄτ' ὃ νὰ ὑποφέρω;
 ΒΑΓΙΑ Ποῖον ἄτ' ὃ; Ἀνέντροπα ντὸ λέγν' ἀνάμεσά τουν
 ἀγούρ', ὄνταν ἄσοι γυναῖκ'ς μακρὰ ἀπομονοῦνταν,
 καὶ ὄνταν 'κ ἔχ'ν ἄτς 'ς σὸ κρεββάτ', ἔχ'ν ὅτς πάντα 'ς σὸ στό-
 Καὶ ἄν εὐρέθαν μοναχοὶ ἢ Μαξιμὼ κι' Ἀκρίτας [μαν;
 γιὰτὶ νὰ βάλτ'ς κακὸν 'ς σὸ νοῦ σ'.. 'ς σὴν μάχην 'κ ἐνταμώ-

ΕΥΔΟΚΙΑ Βάγια! Ἐκ'σες ντὸ ἔλεγεν ἄτ' ὃ Κουρεμένον; [θαν;
 ΒΑΓΙΑ Ἐκ'σα τὰ φαντασίας ἄτ'.. Ἐσὺ 'κ ἐκ'σες τὸ τέλος;
 Ἐκείνε 'πῆγεν 'ς σ' ἐκείνες.. κι' ὁ Διγενὴς 'ς ἐσέναν..
 Ἀκ'σον πουλί μ'.. ἄν ἄσπαλλον.. νὰ ἀνασπάλλ' κ' ἐκεῖνος
 ἄν κᾶτ' κακὸν ἐγέντοτε.. μὲ διαβόλ' συνεργίαν.
 Ἐκ'σες; Ἐπῆγεν 'ς σὴν ἐγκλησιὰν προτοῦ ἀδὰ νὰ ἔρται..
 γιὰ νὰ γυρίζ' σ' ἐσὲν κεκία.. καθαρὸς ἄμον πρῶτα..

ΕΥΔΟΚΙΑ Βάγια.. γυναῖκ' ἄτ' ἄν θὰ ἔσ'.. ἀλλέως..
 ΒΑΓΙΑ (ἀκούονται βήματα καὶ θόρυβος) Σοὺς! Ἐσκέρται..

Σ Κ Η Ν Η 5η

(Μπαίνει ὁ Ἀκρίτας. Οἱ γυναῖκες μένουν ἀκίνητες στὴ θέση
 τους καὶ χαιρετοῦν σκύβοντας τὸ κεφάλι μὲ σεβασμό. Ὁ Ἀκρίτας
 δείχνει ξιππασμένος στὴν ἀρχή, κ' εὐθὺς ἔπειτα)

ΑΚΡΙΤΑΣ (μὲ πλατὺ γέλοιο) Γιατὶ τ' ἄρνι μ' ἀπὸ μακρὰ
 τερεῖ καὶ 'κὶ σουμών' με;

για μ' ἄ σὴν Βάγιαν ντρέπεται καὶ 'κ ἔρται 'ς σὴν ἀγκάλια μ'.
(φεύγει ἡ Βάγια)

Σ Κ Η Ν Η 6η

ΑΚΡΙΤΑΣ (ἀγκαλιάζοντας τὴν Εὐδοκία) (συνεχίζοντας στὸν ἴδιο τόνο)
Γιὰ μ' ἐπικράθεις ντ' ἔργεψα.. κι' ἔρθαν ἄλλ', ἄλλο πρῶτα
(κυτιώντας τὴν σιὰ μάτια)
ντὸ λίβια εἶν' ντ' ἐφήκανε 'ς σ' ὀμμάτια σ' σταλαγμίτραις ;
ΕΥΔΟΚΙΑ 'Ακρίτα, μαῦρον ὄνερον εἶδα.. κι ἡ ψή μ' φογᾶται.
ΑΚΡΙΤΑΣ Τ' ὄνερτα λέγ'νε ψέμματα 'ς σὴ νύχτας τὴν οκοτίαν
λέγ'ν' ἄλλα κι' ἄλλα γίντανε..

ΕΥΔΟΚΙΑ Εἶν' καὶ πολλὰ ντ' ἐβγαῖνε..
ΑΚΡΙΤΑΣ Κι' ὅσα ἐβγαῖνε βζύουνταν, ἄλλ' ἐμπρια κι' ἀσὰ ἄστρια..
Πίστεψον μόνον ντὸ ἐλέπ'ν' τ' ὀμμάτια σ'..! Εὐδοκία.

ΕΥΔΟΚΙΑ Τὸ ὄνερον ντὸ εἶδα 'γώ..
ΑΚΡΙΤΑΣ (τὴν ἀγκαλιάζει) Βζύνν' ἀτι 'ς σὴν ἀγκάλια μ'.
Μόνον ἐμέναν νὰ ἐλέπ'ς! κι ἄφς τ' ὄνερα τῇ νύχτας
ἡ ψή μ', ἡ κάρδια μ', τὸ κορμί μ'.. μόνον τ' ἐσὰ εἶν' πάντα.

ΕΥΔΟΚΙΑ (πέφτει στὴν ἀγκαλιά του εὐτυχισμένη) 'Ακρίτα μ'...!
ΑΚΡΙΤΑΣ (χαϊδεύοντας τὰ μαλλιά της στοργικὰ)
'Ε! "Αν ἔξερεις ντὸ εἶσαι γιὰ τ' ἐμέναν
ὄνερα 'κὶ θ' ἐπίστευες! 'κὶ θ' ἔλεπες ὄνερτα..
Πᾶμε ἄτώρα (τὴν τραβᾷ γιὰ τὸ σπίτι) τὸ γουλὲν περμέν μας, ἢ
[φωλέα.

(ἡ Εὐδοκία βρίσκεται πάνω στὸ κατώφλι κι' ὁ Διγενὴς κρατώντας τὸ χέρι της ἐτοιμάζεται νὰ μπῇ ὅταν παρουσιάζεται στὴν ἄλλη πλευρὰ ὁ Ὑπασπιστής του. Μὲ τὸ χτύπημα 'στὸ ἔδαφος τοῦ κονταριοῦ—γιὰ χαιρετισμὸ—γυρίζει πρὸς ἐκεῖνον ὁ 'Ακρίτας).

Σ Κ Η Ν Η 7η

ΑΞΙΩΜΑΤ. 'Α κ ρ ί τ α !
ΑΚΡΙΤΑΣ Ντὸ δουλείαν ἔ'εις ἀδὰ, ἀγοῖκον ὥραν ;

ΑΞΙΩΜΑΤ. 'Απάν' ἀφτὰ ἐγέντανε πολλὰ κεφαλοχώρια
κι' ἔρθανε ἀ σὰ κάμποσα οἱ μειζοτέρ' κ' οἱ πρῶτοι
ἐπίτροποι ἐπίσημοι καὶ θέλ'νε τὸν 'Ακρίταν..

ΑΚΡΙΤΑΣ Εἶπανε γιὰτὶ ἔρθανε ;
ΑΞΙΩΜ. Θὰ λέγ'ν' ἀτο 'ς ἐσέναν..
ΑΚΡΙΤΑΣ (μὲ πρόθεσιν νὰ μπῇ στὸ σπίτι του)

'Απὸ μακρὰ θὰ ἔρθανε ἀνθρώπ' καὶ θ' ἐνεγκάστην
στρῶστέν τραπέζ' νὰ κάθουνταν, κρεββάτια νὰ κοιμούνται
καὶ σύμπυρνα ἄς ἔρχουνταν νὰ λέγ'νε με ντὸ θέλ'νε..

ΑΞΙΩΜ. Τὴν νεγκασίαν 'κὶ τεροῦν.. πολλὰ ἀγληγωροῦνε
νὰ ἔρχουνταν, παρακαλοῦν, ν' ἐλέπ'νε σε ἄτώρα..

ΑΚΡΙΤΑΣ (ὑστερα ἀπὸ σκέψη) Κἄτ' ἔκτακτον καὶ σοβαρὸν θὰ ἔχ'νε ν' ἀνα-
 "Ας ἔρχονται ! 'Ὡς αὔριον μ' ἀφήνω τὴν δουλείαν. [φέρ'νε.
 "Αμε καὶ φέρειν ἄτς ἄδᾶ.. Πὲ ἄτς πὼς ἀναμέν' ἄτς..
 (φεύγει ὁ 'Λξιωματικὸς)

Σ Κ Η Ν Η 8η

ΑΚΡΙΤΑΣ (στὴν Εὐδοκίᾳ) 'Ολίγον ξᾶν θ' ἀργοπορῶ, περμέσον! Ντὸ ν' ἐ-
 ΕΥΔΟΚΙΑ 'Ο Διγενὴς ἔν' ἄντρας ἱμ' κι ἔμαθα ν' ἀναμένω φτᾶμε ;..
 μακάρ' πάντα ἀναμονή μ'.. ἀτόσον μικρὸν ν' ἔτον.. (φεύγει)
 ΑΚΡΙΤΑΣ (παρακολουθώντας τὴν πὼς φεύγει)
 Τὴν ἁμαρτία μ' εὐλογῶ!.. ντὸ ἔνοιξεν τ' ὀμμάτια μ'
 κι' ἐγροῖξα πόσον ἔν' τρανὸν ἀηγάπη μ' γιὰ τ' ἐσέναν..
 (μπαίνουν οἱ ξένοι)

Σ Κ Η Ν Η 9η

(Ἀναλόγως τῆς συστάσεως τοῦ θιάσου οἱ ΞΕΝΟΙ εἶναι πολλοὶ ἢ λί-
 γοι. Πάντως πρέπει νὰ εἶναι τοῦλάχιστον τρεῖς γέροντες καὶ ἄλ-
 λοι τόσοι νεώτεροι ὀπλισμένοι.)
 ΑΚΡΙΤΑΣ (ἀνεβασμένος σιτὸ ἀνώτερο σκαλοπάτι τῆς εἰσόδου, ἀκουμπᾷ μὲ τὴν
 πλάτη σιτὸν τοῖχο καὶ τοὺς παρακολουθεῖ πού μπαίνουν)
 ΞΕΝΟΙ (ἐν χορῷ) Χαιρετοῦμε τὸν 'Αρχηγόν, τὸν Διγενῆ 'Ακρίταν!
 ΑΚΡΙΤΑΣ Καλῶς καὶ καλῶς ἔρχεσθε φίλοι καὶ γειτονάδες.
 'Εθέλνα νὰ ἐκάθουστεν καὶ τραῦτεν 'ς σὸ τραπέζι μ'
 ἀπόψ' ν' ἐπενεγκάσκουστεν καθίνας 'ς σὸ κρεββάτ'ν' ἄτ'
 κι' αὔριον νὰ ἐτέρναμε τ' ἔργατα, τὰ δουλείας.
 'Ατὸ θὰ ἔτον τὸ σωστόν ! "Αμαν ἄσοῦ μαθαίνω
 πὼς θέλετεν ν' ἐλέγκουμες ἁτώρα 'ς σὰ ληγάρια,
 μετὰ χαρᾶς ἐδέχτα σας ! Τὰ λόγια σουν περ'μένω..
 ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ Γιὰ τὴν προαίρεση σ', ν' ἐφτᾶς τὸ πρῶτον τὰ τιμάντας
 'ς σοὶ φίλτς ντὸ πρέπν' 'ς σοὶ μακρυνούς, πολλὰ εὐχαριστοῦμε.
 ΑΚΡΙΤΑΣ (κυττώντας προσεκτικὰ καὶ ὑποπτα τὸν Προκόπιον)
 'Εσὺ 'κ εἶς' ὁ Προκόπιον, τὸν τόπον πού ὀρίζεις
 ντὸ κατηβαίν' οὔς τὸ ποτάμ' 'ς σῇ Δράκου τὸ Γεφύριν;
 ΠΡΟΚΟΠ. 'Εγὼ... ναὶ... μὲ τὴν ἄδεια σ'..
 ΑΚΡΙΤΑΣ (ἐκδηλῶ ἀντιπάθεια) Κ' ἐλάθεψα ! 'Ακούγω..
 ΠΡΟΚΟΠ. 'Η ἀνάγκια ντὸ ἔφερεν ἐμᾶς ἄδᾶ 'ς ἐσέναν
 καιρὸν 'κι ἀφίν' γιὰ χάσιμον, κι' ἀναμονὴν 'κὶ παίρει
 εἶν' τὰ χωρὶ' ἀνάστατα κι' ἀνθρώπ' 'κὶ κρατιδ'έφκουν
 καὶ ἂν 'κ ἐσκώθαν 'ς σὸ ποδάρ' ἀκόμαν.. (σιωπᾷ κάπως ἀνήσυχος)
 ΑΚΡΙΤΑΣ Πὲ τὸ λόγο σ'..
 ΠΡΟΚΟΠ. Καὶ ἂν 'κ ἐσκώθαν 'ς σὸ ποδάρ'.. περμέν' τ' ἐσὸν τὴν γνώμην.
 • Βέβαια..., ἐμεῖς εἴπαμ' ἄτς, τὴν γνώμη σ' νὰ περμένε
 καὶ ὕστερα..

ΑΚΡΙΤΑΣ (συγκρατημένος θυμός) Ἔ ! κ' ὕστερα ;
 ΠΡΟΚΟΠ. (τάχει χάσει βλέποντας τὸν Ἀκρίτα) Ἐξέρω ντὸ νὰ λέγω..!
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ἄν' κ' ἔξερεις ντὸ θ' ἔλεγες ντὸ ἔμπαινες 'ς σὴν στράταν ;
 (στοὺς ἄλλους) Ἐσεῖν οἱ ἄλλ' θ' ἔξερετεν.. Σουμῶστεν καὶ πε-
 ΕΝΑΣ ΓΕΡΩΝ Ἀτὸς ἔξερεν τὰ πολλά, πῶς ἀνασπάλλ' τ' ἐλίγα ; [τέστεν..
 ΠΡΟΚΟΠ. Ντὸ ἔξερε κ' ἐνέσπαλλα.. Ἄν' ξέρω πῶς ν' ἀρχεύω..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ἄφ'ς τὴν ἀρχὴν καὶ πίασον τὸν λόγον σ' ἀσὸ τέλος
 καὶ πέ ντ' ἐγέντονε ἐκρί, κ' ἐσὺ ἀδὰ εὐρέθες..
 ΠΡΟΚΟΠ. Ἐμαθεν ὅλεν ὁ Λαὸν ἀτὸ τὴν ἀδικίαν
 ντ' ἐποῖκεν Αὐτοκράτορας ὁ Πολυχρονεμένον
 καὶ ἔσκωσεν τὰ προνόμια οἱ Ἀκριτάντ' ντὸ εἶχαν
 καὶ ὅλγια τὰ δικαιώματα καὶ θέλ' νὰ παίρ' μας φόρους!..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ἀτὸ ντὸ λὲς ἔξερ' ἀτό ! καὶ ἄδικον ὁ κόπο σ'..
 Ἐξέρω πῶς κανεῖς κ' θέλ' νὰ χάν' ντὸ ἔχ', ντὸ εἶχεν..
 γιὰ βίον, γιὰ προνόμιον, γιὰ δίκαιον, γιὰ κτῆμαν..
 καὶ ἴντιαν Αὐτοκράτορας ἐχάρτισεν 'ς σ' Ἀκριτάντας
 καὶ ἄς ἔν' 'ς σὸ χέρον' ἀτ' ὄνταν θέλ' νὰ παίρ' ὁπίσ' ντ' ἐχάρ-
 Μόνον ἀκόμαν κ' εἶπες με, ἀνθρώποι σ' ντὸ νουνίζνε [τσην!
 ν' ἐφτᾶγνε τὸ βασιλιακὸν ἢ γνώμη ἂν κ' ἀλλάζῃ ;
 ΠΡΟΚΟΠ. Θ' ἀφίνε τὰ χωρία τουν, θ' ἀφίνε καὶ τὰ κάστρια..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ντὸ εἶπες ;
 ΠΡΟΚΟΠ. Εἶπα οἱ ἀνθρώπ'.. θ' ἀφίνε..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ντὸ θ' ἀφίνε ;
 ΠΡΟΚΟΠ. Τὰ κάστρια καὶ τὰ σύνορα καὶ οἷλ' ἄλλοῦ θὰ πᾶγνε
 οὔμπου ζοῦν χωρὶς πόλεμον καὶ δίγ'νε μόνον φόρους..
 ΑΚΡΙΤΑΣ (σ' ὅλους) Κ' ἐσεῖν οἱ γέρ' οἱ μειζοτέρ' μὲ τ' ἄσπρα τὰ μαλλία
 εὐρίκετ' ἄτο εὐλογον ; (οἱ ἄλλοι σιωποῦν καὶ σηκώνουν τοὺς ὄμους)
 ΠΡΟΚΟΠ. (προσποιητὴ ἀπελπισία) Καὶ ποῖος νὰ ἀκούη μας !!
 Ἄμον ντὸ σκοῦται τὸ ποτάμ' καὶ ὄκίζ' καὶ κατηβαίνει
 κυλίζ' τὰ πέτρας, ἀνασκάπτ' τὰ δέντρα, τὰ χωράφια,
 καὶ ἀντιβοοῦνε τὰ ραχιά καὶ οὐλ' οἱ ἀνθρώπ' κουτίζ'νε
 καὶ ἵνας τὸν ἄλλοναν κ' ἀκούει, γιὰ ἠώτερον, γιὰ ἴσον,
 ἀέτς ἐσκώθαν 'ς σὸ ποδάρ' καὶ θέλ'νε..
 ΑΚΡΙΤΑΣ (ἄγρια) Ἔ...! Κανεῖται !!..
 Ἀκοῦς ; ! Ἐσκώθαν 'ς σὸ ποδάρ'.. Καὶ τσοῖν ἀτοῖν π' ἐσκώ-
 χωρὶς κανινὸς προσταγὴν καὶ χωρὶς ἀρχηγίαν ; [θαν ;
 Κ' ἐσεῖν ! τῇ τόπ' οἱ μειζοτέρ', τῇ τόπου τὰ κιφάλια
 πιστοὶ τῇ Αὐτοκράτορα, ὑπόλογοι 'ς ἐμέναν
 ἐφήκετεν ἀκέφαλα, ἀνάστατα χωρία
 καὶ ἀνοῖτεν δρόμον 'ς σὸν ἐχθρόν ! Ἀνέντροποι !
 ΠΡΟΚΟΠ. (μὲ παράπονο) Ἄκρίτα
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ἐσὺ ἄφ'ς τὸ παράπονον καὶ δὸς ἀπολογίαν !

'Απὸ πότε οἱ Προεστοὶ κ' οἱ Μειζοτέρ' ἀφῆνε
 κασιγρίτας δίχως ἀρχηγούς, κι ἀφύλαγα τὰ κάστρα ;
 ΠΡΟΚΟΠ. "Ερθσ' ἡμεῖς γιὰ ν' ἀπομέν' ἐκεῖν' καὶ νὰ φυλάττ'νε
 ἔρθαμε γιὰ τὸ δίκαιον ἐκεῖν' ντὸ ψαλαφῶνε..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ποῖος, ποῖον διαρμένειψεν ἐθέλνα νὰ ἐξέρω..
 ΠΡΟΚΟΠ. 'Εγὼ ἐπαρεγέρασα κι' ἔσπριναν τὰ μαλλία μ'
 ἂ σὰ μικρότια μ' ἔκουγα, ἐγέρασα κι' ἐξέρω :
 πάππον πρὸς πάππον ἔτονε, γονέων πρὸς γονέων,
 δουλεία μουν ὁ Πόλεμον ! — βίος ἔμοῦν ὁ τόπον !
 "Εναν φόρον ἐδούναμε ! 'Τὸ αἷμαν ! Μόνον αἷμαν..
 κι ἀτὸ τὸ αἷμαν δίγομε κι' ἀτῶρα, ἄμον πάντα !
 'Ατὸ ἔχομε προνόμιον, ἀτὸ ἔχομε χρέος.
 "Αν βζύνε τὰ προνόμια ντὸ εἶχαμε αἰώνας,
 ἐκεῖν' τὸν τόπον ἄς κρατοῦν, κι' ἡμεῖς κρατοῦμε τ' αἷμαν.
 'Ατό, εἶπαν νὰ ἔρχουμε νὰ λέγωμε..

ΑΚΡΙΤΑΣ

'Εφτάν'τσε

καὶ νὰ μὴ διαβάλῃς ἀνθρώπῃς μακρὰν ποὺ εὗρισκούνταν
 καὶ ἔιν' ἀδὰ ν' ἀκοῦγ'νε σε κι ἐσὲν ν' ἀποστομώνε !
 Εἶσαι ἵνας ἀνέντροπος ! καὶ ἄτιμος ! καὶ ψεύτης !
 (στοὺς ἄλλους) 'Ακοῦστεν οὐλ' ντὸ λέγω σας ! 'Ατοίντς π' ἐνεστα-
 ἀτὸς ἔσκωσεν 'ς σὸ ποδιάρ'. 'Ατός ! κ' ἐσᾶς ! κ' ἐκεῖνους ! [τῶθαν
 'Εμπυα ἔχ' 'ς σὰ φλέβας ἀτ' χολὴν ἔχ' 'ς σὴν καρδίαν
 Φαρμάκια πίν' ἀσὸν καιρὸν ντ' ἔρθεν ὁ Βασιλέας
 καὶ τὴν χαρά μ' ἐτίμεσεν κι' ἐκάτσεν 'ς σὸ τραπέζι μ'..
 Θέλ' ν' εὐκαιρῶν' τὰ σύνορα, ντ' ἐδέκα τον ν' ὀριάζει
 Καὶ ὄνταν ρούζ' τὸ κάστρον ἀτ', ἄλλοῦ νὰ εὗρισκᾶται
 ἀτός ! Καὶ νὰ κατηγορῇ τ' ἄλλτς γιὰ τὴν προδοσίαν !
 Τὰ κάστρᾶ μ' θέλ' νὰ πέρκουνταν, ἐμέναν ν' ἐντροπιάζ'με..
 Τὸν Βασιλέαν ν' ὀνειδιάζ' π' ἐτίμεσεν ἐμέναν !
 'Ατὸς οὐλτς ἐφαρμάκωσεν..., οὐλτς καὶ ἐσᾶς ἐντάμαν..

ΕΝΑΣ ΓΕΡΩΝ (στοὺς ἄλλους) 'Ο Διγενῆς ἔχ' δίκαιον !

(σπρώχνοντας τὸν προκόπιον) 'Οφίδ' καταραμένον !

Β' ΓΕΡΩΝ (στοὺς ἄλλους) 'Εγὼ εἶπ' ἀτό ! 'Κ ἔπρεπεν ν' ἀκούωμε τὸν ὀκύλ-

ΠΡΟΚΟΠ. "Αλλ' ἔστειλαν κ' ἐσᾶς.. κ' ἐμέν.. Γιατὶ ἔκ ὁμολογᾶτεν ; [λον.

ΕΝΑΣ ΓΕΡΩΝ Καὶ τ' ἄλλτς ποῖος ἐδιάδκεψεν ; Θεὸν ποὺ ἔκ φογᾶσαι ;

ΑΚΡΙΤΑΣ (στὸν ΠΡΟΚ.) 'Οφίδ' ποὺ ἐντροπιάσες τὰ ἄσπρα τὰ μαλλία σ'

ποῖος γονέος εἶπε σε, πὼς δίγομε τὸ αἷμαν

βίον γιὰ νὰ κερδαίνωμε, νὰ μὴ δίγωμε φόρους ;

Ποῖος 'Ακρίτας πολεμᾷ γιὰ κέρδος καὶ συμφέρον ;

κι' ἀφίν' τὰ σύνορ' ἀνοιχτὰ κι' ἀφρούρητα τὰ κάστρια

γιὰ νὰ ζυγιάζ' τὸ αἷμαν ἀτ' μ' ἀσήμι καὶ χρυσάφι ;

"Αν πολεμοῦν οἱ 'Ακριτάντ' καὶ γίντανε θυσία
 γιὰ τὸν Χριστὸν σκοτοῦντανε καὶ γιὰ τὸ 'Εθνος χάνταν
 'Λ σὸν Θεὸν ἐσιτάλθανε τῇ δόξας ἄτουν δοῦλοι
 γιὰ τὴν Δόξαν.. γιὰ τὴν Τιμὴν ζοῦνε καὶ ἀποθᾶνε...
 (ἀγριεμένοι κατὰ τοῦ Προκοπίου κινοῦνται μ' ἄγριε; διαθέσεις
 ἐναντίον του).
 ΟΛΟΙ
 ΕΝΑΣ ΓΕΡΩΝ Οὐλτς ἐμοῦν ἐντροπίασεν..
 Β' ΓΕΡΩΝ "Υβρῖσεν τ' 'Ακριτάντας..
 ἐμεῖς πρέπ' νὰ σκοτώνωμε (ὁρμᾷ ἐναντίον τοῦ ΠΡΟΚ.)
 ἄτόναν..
 ΑΚΡΙΤΑΣ 'Εσταθέσεν
 'Απ' ἄλλοῦ θὰ εὐρίκ' ἄτό! Τὸ σπίτι μ'.. 'κὶ λερώνω
 (σιτὸν ΠΡΟΚ.) "Εξερα ντ' ἔ'εις συμπέθερους καὶ φίλους, 'Απε-
 ἔξερα ντ' ἔ'εις σ' σὰ φλέβας ἰσ φαρμάκ' ἀντὶ γιὰ αἷμαν [λάτας!
 καὶ πάντα ἔσουν ὑποπιτος καὶ ἄπιστος 'ς σὸ 'Εθνος..
 τὰ λόγια σ' καὶ τὰ ἔργατα σ'.. βεβαίωσανε οὐλία..
 καὶ τὸ ταφὴν ντὸ ἔνοιξες γιὰ τ' ἄλλτς τ' ἔσὸν ἐγέντον.
 'Κὶ θὰ προφτάντς νὰ χαιρεσαι ἀτὸ τὴν προδοσίᾳ σ'..
 ΠΡΟΚΟΠ. (τρομαγμένος) 'Εγὼ προδότης! "Ημαρτον! 'Ακριτα ἀδικίεις με..
 Διάταξον με, κὶ ἴντιαν θέλτς..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Κονεῖτ'.. (σιτοῦς ἄλλους) 'Εσεῖν ἀκοῦσεν!
 "Αν ἔχτεν παράπονα.. ἔχτεν καὶ ἐμέναν!
 'Ατόσον μόνον λέγω σας!.. Κ' ἐγὼ ντὸ λέγω 'ξέρω..
 ΕΝΑΣ ΓΕΡΩΝ 'Ακριτα ἴντιαν διατάεις..
 Β' ΓΕΡΩΝ Καὶ ἴντιαν λὲς θ' ἐφτᾶμε.
 ΑΚΡΙΤΑΣ Τρανὸν παγίδαν ἔστεσεν ἁτός! κὶ οὐλτς ἐπιάσεν..
 Γυρίσεν 'ς σὰ χωρία σου.. ἀγλήγωρα! 'Ατώρα!..
 Κλειδῶσεν τὰ καστρόπορτας, τὰ σύνορα πιάσεν
 κὶ ἄοιλοὶ ἐκεῖνον ποὺ θ' ἀφίν' τὸν τόπον π' εὐρισκᾶται..
 μοίραν 'ς σὸν ἥλιεν 'κὶ θὰ ἔχ' ἐκεῖνος κὶ ἡ γενέα τ'..
 (μπαίνει ἀπότομα ἓνας ἀγγελιαφόρος στρατιώτης)
 Σ Κ Η Ν Η 10η
 ΑΓΓΕΛΙΑΦ. Ραχὶν - ραχὶν ἐφώταξαν οὐλία τὰ ραχιοκόρφια
 καὶ δίγ'νε τρανὸν μένεμαν.. Τῇ Δράκου τὸ γεφύριν..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ντὸ εἶπες;
 ΠΡΟΠΟΚ. "Οἷ ν' ἄοιλοὶ ἐμέν!
 ΕΝΑΣ ΓΕΡΩΝ (ὁρμώντας πάνω σιτὸν ΠΡΟΚ.) Ὕκύλλε ἀνάθεμά σε!
 (πέφτουν πάνω του ὅλοι καὶ τὸν χτυπᾶν. Τὸν πιάνουν δύο στρα-
 τιῶτες καὶ τὸν σύρουν ἔξω ἀπὸ τὴν σκηνή)
 ΑΚΡΙΤΑΣ (πλησιάζει τὸν 'Αγγελιαφόρον, ἀδιαφορώντας γιὰ τὰ καμώματα τῶν
 ἄλλων. 'Εν τῷ μεταξὺ γεμίζει ἡ σκηνή ἀπὸ λαὸ καὶ στρατιώτας.
 Μπαίνει κὶ ὁ 'Αξιωματικός)
 Τῇ Δράκου εἶπες τὸ Γεφύρι';

ΑΓΓΕΛΙΑΦ.

Ναὶ τὸ Γεφύρ' τῇ Δράκου

οἱ Ἄραβοι ἐδέβανε κι' ἐσέβανε ἔς σὸν κάμπον
ἔς σὰ χῶματα ντ' ἐξουσιάζ' ἐκεῖνος ὁ Προκόπης.
Ἄλλο ντὸ λέει ;

ΑΚΡΙΤΑΣ

ΑΓΓΕΛΙΑΦ.

ΑΚΡΙΤΑΣ

Οἱ Προκοπάντ' φεῦνε !. ἔκὶ πολεμοῦνε !

Σ σ' ἄρματα !

(οὐτὸν ὑπασπιστή του) Στείλον πρόσταγμαν ἔς σὴν παραποταμέαν
οὔλ' ν' ἐνταμοῦνταν ἔς σὰ στενὰ ντὸ ὀκίζ'νε τὰ ραχία
κι' οὔς νὰ προφτάνω ἄς κυλίζ'ν τὰ πέτρας, τὰ γωνέας..
ντ' ἐτοίμασαμε ἀπὸ πρίν, γι' ἀγοῖκον ἕναν ὥραν !

ΑΞΙΩΜΑΤ.

Σ' ἄρματα ! Ἀκρίται..

ΕΝΑΣ

Σ' ἄρματα..

ΑΛΛΟΣ

Σ' ἄρματα..

ΑΛΛΟΣ

(οἱ σάλπιγγες ἀκούονται παντοῦ) Ἔ, Ἀκρίται..

ΑΞΙΩΜΑΤ.

(ἀνεβαίνοντας στὸν λόφο) Ὁ Διγενὴς ἐπρόσταξεν
σ' ἄλογα καὶ ἔς σὸν δρόμον !

ΦΩΝΗ

(ἀπὸ τὰ παρασκήνια) Ἀκρίτας ἐδιέταξεν ἔς σ' Ἀπανοχώρ'.. Ἀ-

ΑΞΙΩΜΑΤ.

(κατεβαίνει ἀπὸ τὸν λόφο καὶ πλησιάζοντας τὸν Ἀκρίταν) [κρίται !

Σ σὸ σταυροδρόμ' τ' Ἀπανοχώρ', ἐσέναν θὰ περμένω..

ΑΚΡΙΤΑΣ

Ἀμὰν στείλον τὸ μένεμαν ντ' ἐσέβαμε ἔς σὴν στρατάν..
κι' ἐγὼ αὐτῶρα ἔρχουμαι..

ΑΞΙΩΜΑΤ.

Πάγω κ' ἐσέν' περμένω.. (φεύγει) ·
(ἀδειάζει ἡ σκηνή. Ἀκούεται ὁ θόρυβος τῆς ἐκκινήσεως. Φωνὲς καὶ
σαλπίσματα. Κατὰ μικρὰ διαλείμματα ἀκούονται αἱ φράσεις)

ΦΩΝΛΙ

Χριστόν..

»

τὸν Αὐτοκράτορα..

»

τὸ Ἔθνος..

»

τὸν Ἀκρίταν..

Σ Κ Η Ν Η 11η

ΑΚΡΙΤΑΣ

(ἀνεβασμένος στὸ ὕψωμα παρακολουθεῖ τὴν ἀναχώρησιν)
Ἀκρίται ! Ἀητοὶ περήφανοι, Ἕλληνες δοξασμένοι
ποῖος θὰ ἔρται ἔμπρεια σου καὶ ἐκὶ θὰ ρούζ' ἔς σὸ χῶμαν;
Τ' ἄρματά σου εὐλόγεσεν Θεὸς καὶ Παναγία
κι' ἔχ'νε τὴν Δόξαν σύντροφον, τὴν Νίκην παραστάτεν
κροῦγνε ἔς σὴν Γῆν καὶ συντρομάζ', ἔς σὸ χῶμαν καὶ ματοῦται
ὑψοῦντανε ἔς σὸν Οὐρανὸν καὶ λάμπ' τὸ Ἔθνος ὅλεν..
(ὁ μονόλογος τοῦ Ἀκρίτα ἀκούεται μέσα στὰ σαλπίσματα ποὺ ἀπο-
μακρύνονται. Μὲ τὴν τελευταία λέξη παρουσιάζεται ἡ Εὐδοκία ποὺ
τὴν ἀκολουθεῖ ἡ Βάγια. Ὁ Ἀκρίτας μόλις τὴ βλέπει κατεβαίνει
ἀπ' τὸν λόφο καὶ τρέχει σ' ἐκείνη).

ΕΥΔΟΚΙΑ

(προχωρώντας πρὸς τὸν Ἀκρίτα, καὶ ὑπὸ τὸ κράτος κάποιου φόβου
τοῦ πιάνει τὸ χέρι)

Ἀκρίτα ! Ἐσεῖεν τὸ παλάτ' καὶ οὔλια ἐνεστατώθαν,

- κ' ἐγώ ! 'Κὶ ξέρω ντ' ἔπαθα.. ἐκόπεν ἡ ἀνάσμια μ'..
 Τὴν ὥραν ντ' ἐπερμένα σε, ἐγὼ καὶ τὸ κρεββάτι σ'
 ντ' ἔπαθανε τὰ βούκινα κ' ἐβόεσεν ὁ τόπον ;
- ΑΚΡΙΤΑΣ
 'Ακόμαν 'κ ἐσυνείθεσεν τῇ Διγεν' ἡ γυναῖκα..
 'ς σὴν ζωὴν.. 'ς σὰ συνήθεια ντὸ ἔχ'νε οἱ 'Ακρίται ;
 'Η λειτουργία πρὶν ν' ἀρχίζ', πῶς κροῦγ'νε τὰ καμπάνας ;
 ἀέτς βοᾶν τὰ βούκινα προτοῦ ν' ἀρχίζ' κι' ἡ μάχη
 χλιμιτίζ'νε τὰ ἄλογα, κουτίζ'ν τὰ παλληκάρια
 φιλίουνταν ἀγαπημέν'.. ἄμον ντὸ θὰ φιλῶ σε (τὴν ἀγκαλιάζει)
 πρὶν μοναχὴν ν' ἀφίνω σε, ξᾶν δύο τρί' ἡμέρες..
 (ἀποφεύγει τὸ φίλημα)
- ΕΥΔΟΚΙΑ
 'Ο χωρισμὸν τῇ πόλεμου θὰ ἔν' τ' ἐμὸν ἡ μοίρα!
 Πόσα φορὰς φιλέθουμε προτοῦ νὰ τρέ'ης 'ς σὴν μάχην!
 Τὸ φίλεμα σ' ἔτον γλυκόν, τὰ λόγια σ' παργορία
 ἡ κάρδια μ' ἄν φτιλάκιζεν, ἡ ψή μ' ἤσυχον ἔτον..
 ἔξερα πάντα θὰ γυρίεις.. καμμίαν 'κ ἐφογέθαι
 τὸ φίλεμαν ντ' ἐδοῦνες με, γιὰ μ' τὸ στερνὸν θὰ ἔτον !
 ἄμαν ἀτώρα !. Διγενῇ.. φογᾶται ἡ ψή μ'..
- ΑΚΡΙΤΑΣ
 (κλαίγοντας πέφτει στὴν ἀγκαλιά του) 'Ακρίτα!
 Γυναῖκα ! Μὲ τὸ κλάψιμον 'κ ἔστειλες με καμμίαν
 'ς σὴν μάχην καὶ 'ς σὸν πόλεμον.. καὶ πάντα μὲ τὸ γέλωσ
 μὲ τὸ γλυκοχαμόγελο σ' ἐβάλνες με 'ς σὴν στρίταν !
 Γιατὶ ἀτώρα ἔλαμψαν τ' ὀμμάτια σ' ἃ σὰ δάκρυα
 κ' ἔκοψαν τ' ἀναφυλλετὰ σ' τὰ λόγια σ' ; Εὐδοκία
 'Ενέσπαλλες τς ἔν' ἄντρας σ'ις ;
- ΕΥΔΟΚΙΑ
 Πῶς λὲς ἀγοῖκον λόγον ;
- ΑΚΡΙΤΑΣ
 'Ενέσπαλλες ντὸ κελαῖδοῦν καὶ λέγ'νε τὰ πουλόπα ;
- ΕΥΔΟΚΙΑ
 (ἐντρομη) Παρακαλῶ σε μὴ ἀναφέρ'τς.. ἀτὰ κάποτε ντ' εἶπαν..
- ΑΚΡΙΤΑΣ
 Κᾶποτ' ; 'Ασ' ἐγεννέθαι κι' ἄν' τὰ λόγια τουν 'κ ἐλλάγαν
 πάντα κελαῖδ'ναν κι' ἔλεγαν «πάντα θὰ ζῇ 'Ακρίτας».. (*)
- ΕΥΔΟΚΙΑ
 Ν' ἄοιλοὶ ἐμέν ! Μὴ λὲς ἀτὸ.. (σιγὰ σὰ νὰ μὴ θέλῃ ν' ἀκουστῇ)
 ἀκούει ἀτο ὁ Χάρον
 φογοῦμαι, ἄντρα μ' Διγενῇ !. καὶ τρέμ' τὰ φυλλοκάρδια μ'..
 'Ο Χάρον νειότην 'κὶ τερεῖ καὶ παλληκαρwsύνιαν !
 'Οψὲ 'ς σ' ὄνερο μ' εἶδ' ἀτον ! 'Σ σὸ σπὶτ'ν ἐμουν ἐσέβεν
 καὶ ἐτριγυροκλώσκουτον τ' ἄκλερον τὸ κρεββάτι μ'..
- ΑΚΡΙΤΑΣ
 (γελᾷ περιφρονητικὰ)
 'Εκεῖ ὅμπου εὐρίουμαι, ἐκεῖ 'κὶ φανεροῦται..

(*) Σὲ μιὰ παραλλαγή ἐνὸς δημοτικοῦ τραγουδιοῦ τοῦ Πόντου γιὰ τὸν 'Ακρί-
 τα ὑπάρχουν οἱ στίχοι :

'Ακοῦς, ἀκοῦς 'Ακρίτα μου ντὸ λέγ'νε τὰ πουλόπα ;
 «Πάντα κελαῖδ'ναν κ' ἔλεγαν πάντα θὰ ζεῖ 'Ακρίτας
 κι' ἀτώρα κελαῖδοῦν καὶ λέν' «θὰ ἀποθάν' 'Ακρίτας !»

ΕΥΔΟΚΙΑ Τὸν κίνδυνον κι' ἂν ἀψηφᾷς τὸν Χάρον ἢ κι' φογᾶσαι ;
 ΑΚΡΙΤΑΣ Ἐγὼ φογοῦμαι τὸν Θεὸν κι' ὁ Χάρον τὸν Ἀκρίταν..
 ΒΑΓΙΑ (σταυροκοπιέται) Ἦμαρτον Θεοκέῳπαστε..
 ΕΥΔΟΚΙΑ Μὴ λὲς αὐτὸ κι' ἀκούει σε !
 ΑΚΡΙΤΑΣ Κάθ' ἡμέραν ἔχ' αὐτὸν ὀλόγερα καὶ ἔμπρια μ'
 ἀπὲς ὅς σῇ μάχῃς τὴν βοὴν καὶ ὅς σὰ κονταροχτύπια
 ὀνειδιάζω κι' ὑβρίζ' αὐτὸν κι' ἐκεῖνος ἄλλους παίρει..
 ΕΥΔΟΚΙΑ Νὰ μὴ παρερεθίγ' αὐτὸν καὶ ἔρται παίρ' ἐμέναν
 κι' ἀφίντς σε μὲ τὸ παίνεμα σ' παντέρημον καὶ μόνον..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Πρῶτα πρέπ' νὰ νικᾷ ἐμέν' καὶ ὕστερα..
 ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀκρίτα !
 ΑΚΡΙΤΑΣ Πίστεψον ὅσα λέγω σε κι' ἡσύχασον, ἀηγάπη μ',
 τὸ κατωθύρ' τῇ Διγενῇ τ' Ἀκρίτα, αὐτὸς ὁ Χάρον
 νὰ δριαῖσκέλιζ' ἢ κι' θ' ἐπορεῖ, ν' ἐμπαίν' ἀπὲς νὰ παίρ' τ σε.
 Ἐξέρ' ἐκεῖνος ποῦ θερίζ' νὸ μαῦρον τὸ δρεπάν' αὐτ'.
 Ἀν κρούῃ ὅς σ' Ἀκρίτα τὸ σπαθίν, ἔξέρ' πὼς θὰ τσακοῦται.
 (ἀκούεται σάλπισμα. Ἡ ΕΥΔ. τρομαγμένη ἀπ' τὰ λόγια τοῦ κλαίει)
 Ἔργεψα ! Θὰ ἀχπάσκουνταν ! Ἐμέναν οὐλ' περιένε
 (τρυφερὰ ἀγκαλιάζοντάς την)
 Ἔλα γυναῖκα καὶ μὴ κλαῖς, ληγάρια θὰ γυρίζω.
 (τὴν φιλεῖ στὸ μέτωπο καὶ τὴν ἀφίνει)
 ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀκρίτα ! (ἀπλώνοντας σ' ἐκεῖνον τὰ χέρια)
 ΑΚΡΙΤΑΣ (στὴν Βάγια) Βάγια, ἐμπᾶτ' ἀπὲς..
 ΕΥΔΟΚΙΑ ὦ, Διγενῇ.. μ' ἀφίντς με.. (ὁ ΑΚΡ. ἀπομακρύνεται)
 ΑΚΡΙΤΑΣ (ἐνῶ φεύγει) Ὁ οὐρανὸν ἐλίβωσεν καὶ ἡ βρεχὴ ἐδκέρται
 ἐμπᾶτ' ἀπὲς πρὶν ν' ἀρχινοῦν νὰ κλαῖγ' νε καὶ τὰ λίβια..
 (φεύγει ἐνῶ ἀκούεται τὸ γέλοιο τοῦ. Ἡ Εὐδοκία τρέχει νὰ τὸν προ-
 κάνῃ. Ὅπως δὲν τὸ κατορθώνει ἀνεβαίνει στὸν λόφο ὅπου τὴν ἀκο-
 λουθάει ἡ Βάγια)
 ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀκρίτα μ'.. ἄντρα μ'.. Διγενῇ.. ἔλα ὀπίσ' ὅς σὴν κάλη σ'..
 (πέφτει στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Βάγιας. Τὸ ἡμίφως ποὺ ἀπλώθηκε πρὸ
 ὀλίγου πυκνοῦται καὶ τὸ φῶς λιγοστεύει περισσότερο. Ἡ ΕΥΔ.
 μένει ἔτσι στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Βάγιας, ἐνῶ ἀκούεται ὁ ΧΟΡΟΣ ἀπ'
 τὰ παρασκήνια)

Χ Ο Ρ Ο Σ

Γιατὶ ὅς σ' Ἀκρίτα τὴν χαρὰν
 νὰ ἔρται ὁ Βασιλέας !
 τὴν νειότην πάντα ζεμιών'
 τ' ἀμέτρετον ἢ Δόξα
 ντὸ δόχκεται ἀπὸ ψηλὰ..
 καὶ παραφέρ' τὸν κόσμον
 τυφλὼν ἢ περηφάνεια
 τῇ νόησῃ τ' ὀμμάτια

κ' ἡ δύναμη χωρὶς τὴν γνῶσ'..
 κίνδυνος ἔν, μεγάλον.
 Ἄοιλοί, ἄοιλοί καὶ τρισαλοί!
 Πῶς ἔβρισεν τὸν Χάρον
 ἀνούνιστ' ἀσυλλόγιστα
 ὁ Διγενὴς Ἀκρίτας!
 κι' ὁ Χάρον πάντα παραστέκ'
 'ς σοὶ νέοις καὶ σ' οὕλτς τοὶ γέροντες
 κι' ἀκούει ἐκείντς π' ὑβρίζν' αὐτον
 καὶ πρὶν τῆς ὥρας ἔρται
 "Ἐν' τὸ δρεπάν' αὐτ' κοφτερόν..
 κι' ἀκούραστον τὸ χέρον αὐτ'
 κι' ἀόρατος καὶ ἄσπλαγχνος
 κρούει οὐμπου κι' ὄμποιον θέλει..
 Ν' ἄοιλοί ἐμᾶς! τῇ Διγενῇ
 τ' ἀλόγιστον τὸ θάρρος
 τρανὸς ἐχθρὸς αὐτ' ἔτονε..
 Ἀτῶρ' ἐχθρὸς κι' ὁ Χάρον..
 Ν' ἄοιλοί ἐμᾶς, ὁ Διγενὴς
 κᾶτ' ἂν παθάν'.. Ἀκρίτας..

ΕΥΔΟΚΙΑ	(μ' ἀναφυλλητὰ) Θεέ μ' τζίξον τὸν Διγενῇ, τζίξον κ' ἐμὲν τὴν Χάρε κᾶτιναν ἂν θὰ παίρτς, ἔπαρ' ἐμέναν πρῶτα.. [μάρσαν
ΒΑΓΙΑ	Γιατὶ κλαῖς ἀπαργόρετα 'ς σῇ χωρισμοῦ τὴν ὥραν ; πολλὰ φορὰς 'χωρίεταν.. σήμερον 'ν ἔν' τὸ πρῶτον..
ΕΥΔΟΚΙΑ	Βάγια, φογοῦμαι τ' ὄνερα ντὸ εἶδ' ἀδὰ σ' ἡμέρες
ΒΑΓΙΑ	Ναί, ρίξα μ' ντὸ εἶν' τ' ὄνερα ντ' ἐτάραξαν τὸν ὕπνο σ' ;
ΕΥΔΟΚΙΑ	Εἶδα 'ς σὸν ὕπνο μ', ἔμ' πουλὶν ἐγὼ κι' ὁ Διγενὴς ἰμ' κι' ἀ σὴν φωλέα μ' ἔφυγεν.. 'ς σ' ἄλλο πῆγεν φωλέαν. Ἀτὸ ἐξέβεν! "Ἐτονε τῇ Μαξιμῶς ἀγκάλια.. Καὶ γιὰ τ' ἀγοῖκον ὄνερον.. "Ἄν ἔτον αὐτὸ μόνον !! Εἶδα καὶ ἄλλο.. Τὸ παλάτ', τ' ὀσπίτι μ'... ἐχαλάεν καὶ ἀπάν 'ς σὰ χαλάσματα τριγύριζεν ὁ Χάρον μὲ τὸ δρεπάν' αὐτ' τὸ μακρύν, τὸ μαῦρον τὴν κουκούλαν.. καὶ ἔμουν ὀλομόναχη κι' Ἀκρίτας πουδὲν 'κ ἔτον.. Πουλί μ' μὴ ταραχίεσαι μὲ τ' ὕπνου φαντασίας., "Ἄν ἔσανε μόνον ἀτά... Εἶναι κ' ἐκεῖνα ντ' εἶπεν.. Τὸν Χάρον ὄνειδίασεν, κι' ἐγὼ τὸν Χάρον εἶδα Ἀέρας ὁ ἀόρατον, τὸ νερὸν κ' ἡ φωτιά νὰ παίρ'ν νὰ καίγ'νε καὶ νὰ ζβύν' οὐλῖα τὰ λόγια ντ' εἶπεν..
ΒΑΓΙΑ	

Πᾶμε ρίζα μ' νὰ ἄφτουμε τ' ὀλόχρυσά καντήλας (ξεκινοῦν γιὰ τὴν εἴσοδο. Μόλις φθάνουν στὸ α' σκαλοπάτι ἀκούεται ὁ ΧΟΡΟΣ)

Χ Ο Ρ Ο Σ

Ὁ Χάρον πάντα παραστέκ'
τοῖ νέοις καὶ οὕλτς τοῖ γέρονς
κι' ἀκούει ἐκείντς π' ὑβρίζν' ἄτον
καὶ πρὶν τῆς ὥρας ἔρται..
Ν' ἄοιλοὶ ἐμᾶς ! ὁ Διγενῆς
κᾶτ' ἄν παθάν'.. Ἀκρίτας...

ΕΥΔΟΚΙΑ (σᾶν σ' ἔκσταση) Ἐκ'σες ντὸ λέγν' τ' ἀερικά ;
ΒΑΓΙΑ Ἀέρας φοβερί'ει σε ;.
ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀέρας ποὺ μοιρολογᾷ καὶ ἄνεμος ποὺ κλαίει !..
Ἀοιλοὶ ἐμέν ! κᾶτ' ἔπαθα, καὶ οὐλῖα ἐλέπω μαῦρα
κάθαν λαλίαν ἔρται με πικρὸν μοιρολογίαν
τὰ κοντάρια ἐλέπ' ἅτὰ μαῦρα σταυρὰ νὰ γίνταν
ἐλέπω καὶ τὸν Διγενῆ μ' ἰσκιὰν ἀπέσ' 'ς σὸ αἶμαν
κι' ὁ Χάρον γυροκλώδκεται ἐκεῖνον καὶ ἐμέναν !..
ΒΑΓΙΑ Ἡσύχασον.. λελεύω σε.. Ὅλῖα εἶν' φαντασίας..
ΕΥΔΟΚΙΑ (ἐξαλλή ἀπὸ φόβο γιατί ἀκούεται ὑπόκωφα μουρμούρισμα τοῦ Χοροῦ)
Βάγια φογοῦμ' ἄοιλοὶ ἐμέν.. Βάγια φογοῦμαι.. ἔλα
..ἔλα ἄς φέβωμ' ἀπ' ἁδὰ (παρασύροντας τὴν Βάγια πρὸς τὸ σπίτι)
ποῦ εἶσαι ! ;.. Ἀκρίτα !.. Ἀκρίτα !..,
(μπαίνει στὸ σπίτι μὲ τὴν Βάγια, ἐνῶ συνεχίζεται ἡ βοή ποὺ κάνει
τὸ μουρμούρισμα τοῦ Χοροῦ, χωρὶς νὰ διακρίνεται καμμιὰ λέξη).

Α Υ Λ Α Ι Α

Τ Ε Λ Ο Σ Β' ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΥ

ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ Γ'

Σκηνικὸ δευτέρου Ἐπεισοδίου, στὴν αὐλὴ τοῦ Παλατιοῦ τοῦ Διγενῆ.

Σ Κ Η Ν Η 1η

(Ὁ Κουρεμένος καὶ ἄλλοι στρατιῶται διασκεδάζουν)

Α' ΣΤΡΑΤ. Ἔ.. σύντροφε βάλλεν κρασὶν..

Μ' ἐφτᾶς οἰκονομίαν

Β' ΣΤΡΑΤ. Πιάτεν ὅσον θέλειτεν; Ἄς ἔν' καλὰ Ἀφέντρια

Α' ΣΤΡΑΤ. Ἄς πίνωμε σὴν ὑείαν ἄτς!

ΟΛΟΙ Σὴν ὑείαν τ' Ἀκριτάβας

νὰ ζῇ καὶ νὰ πολυχρονίζῃ ἐκείνε κι ὁ Ἀκρίτας

Α' ΣΤΡΑΤ. Ἀκοῦστεν κάτ' θὰ λέγω σας..

ΚΟΥΡΕΜ. (στοὺς ἄλλους)

Τ' ὦτία σου βουλῶστεν.

Β' ΣΤΡΑΤ. Πολλ' ἂν θὰ λές, κι' ἀκούομε.. (δείχνει τὰ ποτήρια)

ἔχομε ἀποσκάλια..

ΚΟΥΡΕΜ. Ὀλίγ' ἂν λές, ἀγλήγωρα ἀρχίνα, καὶ σὴν ὑεία σ' πίνωμε τὸ ἀνάλογο σ' τοὺς ἄλλους.) Ντὸ λέτεν;

ΟΛΟΙ

Συμφωνοῦμε!

Α' ΣΤΡΑΤ. Ἀσοῦ ἡ κυρὰ Ἀφέντρια μας, τ' Ἀκρίτα ἡ γυναῖκα
ἔμαθεν τὰ εὐχάριστα τ' ἀντροῦ ἄτς τὰ μαντάτα
ἔμαθεν ντὸ ἐνίκησεν, κι' ἀτῶρα ἄμον πάντα
κ' ἐπέραμε αἰχμάλωτους.. καὶ ἄλογα καὶ βίον
κι' ἀσὴν χαρὰν ἄτς πρόσταξεν ν' ἐφτᾶμε φαγοπότι
λέγω..

ΟΛΟΙ (κοροϊδία) Ντὸ λ έ ε ς ;
 Α' ΣΤΡΑΤ. Λέγω νὰ πάη, ἀτὸς ὁ Κουρεμένον
 ἀπέσ' (δείχνει τὸ σπίτι) νὰ προσκαλῇ ἄτεν
 ΚΟΥΡΕΜ. Ντὸ λ έ ε ι ! Ἐπαλαλῶθεν ;..
 Α' ΣΤΡΑΤ. Λέγω, νὰ ἔρται πίν' κρασίν, μὲ τ' οὔλτις ἐμουν ἐντάμαν
 νὰ πίνωμε σὴν ὑείαν ἄτς... λέγομ' ἄτεν κ' εὐχίντας..
 ΟΛΟΙ Ναί.. ναί..
 Β' ΣΤΡΑΤ. Ὅρθὸν καὶ ἄγιον ὁ λόγος ἐν ντὸ εἶπεν
 Ἔ... Κουρεμένε..
 ΚΟΥΡΕΜ. (προσποιεῖται πὼς δὲν ἐννόησε) Εὐχαριστῶ ! Ἄλλο κρασίν 'κὶ
 Α' ΣΤΡΑΤ. Ἄφ'ς τὸ κρασίν ! καὶ σοúk' νὰ πᾶς... [θέλω...
 'κ' ἔκ'σες ἀνθρώπ' ντὸ λέγ'νε;
 ΚΟΥΡΕΜ. (προσποιεῖται πὼς δὲν κατάλαβε)
 Εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τιμὴν... ἄλλος ἄς πάη, καλλίον.
 Α' ΣΤΡΑΤ. Ἐσὺ ἐξέρτς καὶ καλατζεύς !..
 ΚΟΥΡΕΜ. Κ' ἐσύ ; Γιὰ μ' παίρ' ἡ γλῶσσα σ' ;
 Α' ΣΤΡΑΤ. Τὰ ἐξυπνάδας ἄφς ἄτα..
 ΚΟΥΡΕΜ. Ἄν εἶχα ἐξυπνάδαν
 ὅσον ντὸ ἔχ' ὁ πετεινό μ', θ' ὠμοιάζα ἐσέναν.
 ΟΛΟΙ (τὸν κυκλώνουν ἀπειλητικὰ) Πᾶς γιὰ 'κὶ πᾶς ;
 ΚΟΥΡΕΜ. Ἐναν κρασίν δόστε με πρῶτα, λ έ ω...
 (τοῦ προσφέρουν ἓνα ποτήρι κι' ἀφοῦ τὸ πίνει)
 Ἄτῶρ' ἀκοῦστεν σύντροφοι, γιὰτὶ.. 'κὶ πρέπ' νὰ πώγω :
 Ἀφέντρια ἔξερ' πὼς ψέμματα εἶν' πάντα ἴντιαν λέγω...
 κι' ἂν λέγ' ἄτεν πὼς θέλετεν νὰ ἔρται, 'κὶ θὰ ἔρται...
 κι' ἂν λέγω πὼς 'κὶ θέλετεν νὰ ἔρται,.. ἔ ὁτότε
 θὰ ἔρται δέ'ει σας ἀπ' ἀδά.. Ἄν θέλετεν.. ἐπῆγα!
 Β' ΣΤΡΑΤ. Δέβα ! καὶ πὲ ντὸ εἶπαμε, καὶ ἄφς τὰ...
 Α' ΣΤΡΑΤ. Γιὰ σταθέστεν !
 ἀγοῦτος ἀνευλόγετον, νιὰ πίστην ἔχ' νιὰ νόμον !..
 πάει λέει ἀτέναν ἴντιαν θέλ'.. ψέμματα.. φαντασίας
 καὶ 'ς σὰ καλὰ καθούμενα, ἀπάν' ἀφκὰ ἐφτάει μας..
 ΚΟΥΡΕΜ. Ἐγὼ τὸ κρασίν ἐπιγα.. Ἄν θέλετεν.. ἐχπάστα..
 Β' ΣΤΡΑΤ. Ἐναν κι' ἄλλο ἐπότσα σε (τοῦ βάλλει κι' ἄλλο)
 ΚΟΥΡΕΜ. Ἐ ντὸ ν' ἐφτάγω;.. Πίνω.. (πίνει)
 Β. ΣΤΡΑΤ. Πία τρανὲ μεθύστακα ! Ἄεστε σπόγξον τὰ χείλια σ'
 καὶ ἄμε πὲ ντὸ εἶπαμε.
 ΚΟΥΡΕΜ.. Τὰ χείλια μ' νὰ σπογγίζω,
 ἐν' εὐκολον, ἀχὰ τοχὰ (σκουπίζει τὰ χεῖλη του)
 Ἄτῶρ' ἄς πάγ' ἀλλάζω
 καὶ ἔρχουμαι μὲ τὰ καλὰ μ'..
 Β. ΣΤΡΑΤ. Θὰ πᾶς ἄμον ντὸ εἶσαι

ΚΟΥΡΕΜ. Ντὸ λές; Τὰ λώματα μ' βρωμοῦν, ὄκυλάζνε τὰ ποδάρια μ' ἄμον ντ' ἐμπαίνω 'ς σὸ παλάτ' θὰ ὄκυλάζ' κι' ὁ ἀέρας κι' ἄν ἀνοίγω τὰ στόματα μ'.. ἔ.. θὰ βρωμᾷ ὁ κόσμον.. θὰ τρέχνε καὶ θὰ δέχν' ἐμέ, ἀνθρώπ' καὶ τὰ ὄκυλλία "Ἄς πάγω πρῶτα λούσκουμαι, χτενίσκουμαι, ἀλλάζω καὶ κλώσκουμαι ἄμον γαμπρός..

Β. ΣΤΡΑΤ. Θὰ ἔξαψεν ἡ ράχια σ'

ΚΟΥΡΕΜ. Σωστά! Γαμπρὸς ποὺ γίνεται τὸ χτιῆνον, θέλ' τὸ ξύλον ἄμαν τὸ ξύλον κ' ἐπορεῖ τὴν βρώμαν νὰ παστρεύη..

Β. ΣΤΡΑΤ. Τ' ἐσὸν ἡ βρώμα τίνιαγμαν κι' ἀέραν θέλ' νὰ χῦται! (τὸν πιάνει ἀπ' τοὺς ὄμους ἐνῶ ὁ Κουρ. προσπαθεῖ νὰ φύγῃ) Συντρόφ' πιάστεν (τὸν πιάνουν ὅλοι ἀπ' τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια) "Ἄψ ἀέτς! (τὸν πετᾷν στὸν ἀέρα) καὶ χόπα-χόπα-χόπα (Γίνεται θόρυβος ἀπ' τὰ γέλοια καὶ τὶς φωνές, ποὺ στὸ κορύφωμά του παρουσιάζεται ἡ ΕΥΔΟΚΙΑ μὲ τὴν ΒΑΓΙΑ σιτὴν πόρτα).

Σ Κ Η Ν Η 2α

ΚΟΥΡΕΜ. (βλέποντας πρῶτος τὴν Εὐδοκία)
'Αρχόντισσα! σπολλάτη σου! Σῶσον τὸν Κουρεμένον
(Οἱ ἄλλοι μόλις ἀντιλαμβάνονται τὴν Εὐδοκία, ἀφίνουν τὸν Κουρεμένον νὰ πέσῃ στὸ ἔδαφος)

ΟΛΟΙ Σπολλάτη τῆς 'Αφέντισσας.. Σπολλάτη 'Ακριτάβα!
ΕΥΔΟΚΙΑ (στὸν ΚΟΥΡ.) Ἐάν ντ' ἔποικες καὶ παίζν' ἐσὲ ἄμον τόπ' οἱ (ἐνῶ κάμνει μορφασμοὺς ἀπ' τὸν πόνο) συντρόφοι σ';

ΚΟΥΡΕΜ. 'Εγὼ ἴντιαν κι' ἄν λέγω σε, καμμίαν μὴ πιστεύς με!
ἄμαν ἄτώρα πίστεψον! — Ψέμματα 'κὶ θὰ λέγω..
Αἰτία ντὸ τινιάζ'νε με ψηλὰ ἄμον τὸ μῆλον
ἐσὺ εἶσαι 'Αφέντρια.. μου!

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἐἄν ἔσυρες τὸ ψέμμα σ'..

ΚΟΥΡΕΜ. Μὰ τὸ σταυρόν! ἐσὺ εἶσαι Κυρά μου ἡ αἰτία!
μὲ τὸ ν' ἐρνέθα νῆρχουμαι νὰ λέγω σε ντ' ἐθέλναν
πολέμεσαν νὰ σύρν' ἐμέ 'πὸ πὰν ἀσὸ περβόλι σ'..

ΕΥΔΟΚΙΑ Καὶ ντὸ ἔτον ντὸ θ' ἔλεγες, ἄν ἔρχους 'ς σὰ ποδάρια μ;

ΚΟΥΡΕΜ. 'Εθέλναν ν' ἔρχους νὰ ἐλέψς ντὸ ἔμορφα χορεύει
ὁ φίλο μ' ὁ Εὐλάγκουρον! Πῶς τραγουδεῖ κ' ἐκεῖνος (δείχνει τὸν Β'. Στρατιώτη)

Α. ΣΤΡΑΤ. (Στὴν ΕΥΔΟΚΙΑ) Ψέμματα λέει...

Β. ΣΤΡΑΤ. Ψέμματα λέει

ΚΟΚΡΕΜ. 'Εντρέπονταν 'Αφέντρια!
Εὐλάγκουρε! γιὰ χόρεψον..

μ' ἐντρέπεται.. Ἀρχίνα..

Α. ΣΤΡΑΤ. Ἀφέντρια! Ἀφς τὸν παλαλόν, τὸν ψεύτεν
(σὶν ΚΟΥΡΕΜ. ἀπειλητικὰ) Κουρεμένε... (θέλει νὰ τὸν
χτυπήσῃ)

ΚΟΥΡΕΜ. Ἐχπάραξές με ἀνθρώπε! μὲ τ' ἄγρεν τὴ λαλία σ'!
Γιατὶ ν' ἐφτᾶς ἀνέντροπα ἔργατα καὶ δουλείας,
κι' ὄνταν θ' ἐφτᾶς κᾶτ' τὸ σωστὸν ἢ ἐντροπὴ πιάν' τσε;
Ἡ ἐντροπὴ ἀντί: νὰ δέν' τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ στόμα σ'
τὰ χέρια σ' ἔπρεπεν νὰ δέν'.. κι' ἂν 'κ' ἔτον νὰ χορεύης
ἔσύ, κι' ἄλλος νὰ τραγωδῇ, ντ' ἐθέλνετεν ἐμέναν;

ΕΥΔΟΚΙΑ (γελώντας) Γιατὶ κι' ἀπολογίεστεν;

Α. ΣΤΡΑΤ. Ἄς λέγω σε, Ἀφέντρια
ἐκεῖνο ντὸ ἐθέλναμε ἐγέντον..

ΕΥΔΟΚΙΑ Πῶς ἐγέντον;

Α. ΣΤΡΑΤ. Ἐθέλναμε νὰ ἔρχουτον ἀδὸ ἡ Ἀφεντία σ'
ἕναν κρασὶν νὰ ἔπινες σὴν ὕειαν τῇ Ἀκρίτα
ἐντάμαν μὲ τ' οὔλτις μὲ τ' ἐμᾶς

ΚΟΥΡΕΜ. κ' ἐχόρευαμ' ἐντάμαν..

ΕΥΔΟΚΙΑ Κουρεμένε κανεῖται σε.. (σὶν Α'. ΣΤΡ.) Τελείωσον τὸν λόγο σ'
Α. ΣΤΡΑΤ. Θὰ καταδέχκετ' ἡ κυρά, καὶ τὴν τιμὴν θ' ἐφτάει μας
ἀσὸ κρασὶν ἔμουν νὰ πίν'

ΕΥΔΟΚΙΑ Πολλὰ εὐχαριστῶ σας

ντ' ἐνούντσετεν τῇ Διγενῇ τ' Ἀκρίτα τὴν γυναῖκαν
τὴν ὥραν τῇ φαγοποτῇ ντ' ἐγέντον γιὰ τ' ἐκεῖνον
Μετὰ χαρᾶς! Ἐναν ποτήρ!

(τῆς προσφέρουν καὶ πέρνην οἱ) Σὴν ὕειαν τῇ Ἀκρίτα!

ΟΛΟΙ Σ' σὴν ὕειαν' ἄτ'.. Σὴν Ὑειαν' ἄτ' καὶ πάντα δοξασμένος
(πίνουν)

ΚΟΥΡΕΜ. Πάντα ἐκεῖνος νὰ νικᾷ, κι' ἀγούτοι νὰ μεθοῦνε..

Α. ΣΤΡΑΤ. Γομῶστεν τὰ ποτήρια σου, συντροφ' ἀπ' ἄλλο μίαν
καὶ οὔλ' ἐμοῦν ὥς πίνωμε σὴν ὕειαν τ' Ἀκριτάβας..

ΟΛΟΙ (πίνοντας) Σ' σὴν ὕεια σ' κυρὰ Δέσποινα.. Σ' σὴν ὕεια σ'
Σ' σὴν ὕεια σ'.. [Εὐδοκία

ΚΟΥΡΕΜ. καὶ ἀγλήγωρα νὰ γίνεσαι καὶ μάνα..

ΕΥΔΟΚΙΑ Εὐχαριστῶ..
(Μπαίνει ὁ Ἀξιωματικὸς)

Σ Κ Η Ν Η 3η

ΑΞΙΩΜ. Τῇ Διγενῇ προσκυνῶ τὴν γυναῖκαν
τὴν Εὐδοκίαν!

ΕΥΔΟΚΙΑ Χαιρετῶ 'κεῖνον ποὺ προσκυνᾷ με
Γιατὶ ἐφέκες τ' ἀλλουνοὺς καὶ ἔρθεις ἐσὺ πρῶτος;

ΑΞΙΩΜ. Ὁ Διγενὴς ἐπρόσταξεν νὰ ἔρχουμαι ληγάρι
 ἄδᾳ προτοῦ νὰ ἔρχεται ἐκεῖνος κι' ὁ στρατός αὐτ.
 ΕΥΔΟΚΙΑ Ντ' ἐνίκησεν ἐμέντισε με
 ΑΞΙΩΜ. Ἀτῶρα ξᾶν μενύεις σε
 τ' ἀνθρώπος ἴσ' νὰ διατάχῃσαι ν' ἀνοίγνε τὰ κελλάρια
 τ' ἀμπάρια, τὰ ὑπόγεια, κι' ἄσ οὐλία τ' εὐλογίας
 ντὸ ἔν' γομᾶτον τὸ παλάτ' σὲ οὐλτς τοῖ συγκασιρίτας
 νὰ δίγνε! Οὐλ' νὰ χαίρουνταν καὶ οὐλ' ν' εὐχαριστούνταν
 ΟΛΟΙ Νὰ γίνεται πολύχρονος! Σπολλάτη τοῦ Ἀκρίτα!
 ΑΞΙΩΜ. Ν' ἀνοίχκουνταν τὰ ἐγκλησιὰς, νὰ κροῦγνε τὰ καμπάνας
 οὐλ' νὰ δοξάζνε τὸν Θεόν, τὴν Δέσποιναν, π' ἐδώκαν
 ΕΥΔΟΚΙΑ τὴν νίκην ξᾶν σὸν Διγενῆν, τὸν ἄντρα σ' τὸν Ἀκρίταν
 (στοὺς ἄλλους)
 Ἔκ - σετεν! Δόστεν εἶδησιν νὰ κροῦγνε τὰ καμπάνας
 κ' ὕστερα ἄσὴν δέησιν κι' ἄσὴν δοξολογίαν
 μικροί, τρανοί, ἀγούρ' γυναῖκ' ν' ἔρχουνταν 'ς σὸ παλάτι
 ντὸ ἐδιατάχτεν ἄντρας ἱμ', νὰ γίνεται προστάζω (φεύγουν ὅλοι)
 ΚΟΥΡΕΜ. (φεύγοντας) Ἐγὼ π' ἐβρέθα ἄδακά, ἀνέγκαστα θὰ παίρω
 ἄσ' οὐλᾶ! Ἰναν γαῖδαρον νὰ εἶχα, ν' ἐφορτώνω
 (σ' ἓνα στρατιώτη) Ἐῖ καὶ νὰ ἔσουν γαῖδαρος! μουλάρ'!
 ΣΤΡΑΤ. (τὸν κυνηγᾷ) Ἀφορισμένε..
 (μένουν μόνον ἡ Εὐδοκία καὶ Ἀξιωματικὸς)

Σ Κ Η Ν Η 4η

ΕΥΔΟΚΙΑ Θ' ἀργεῖ' πολλὰ ὁ Διγενῆς, σ' σὸν κάστρον αὐτ' νὰ ἔρται;
 ΑΞΙΩΜ. Πολλὰ 'κὶ πάει θὰ φαίνεται. Οὐμπου κι' ἂν ἔν' προφτάνει
 Πολλοὶ εἶν' οἱ αἰχμάλωτοι πολλὰ ἔν' καὶ τὸ βίον
 ντὸ ἔρται μὲ τὸ στράτεμαν κι' ἀκλουθᾷ τὸν Ἀκρίταν
 Κάπου νὰ ἔσ' νὰ ἔλεπες τὸν πόλεμον ντ' ἐγέντον!
 Ἄντρας ἴσ' ἄμον ἄγγελος.. ἐπέτανεν κ' ἐντούνε
 καὶ τοῖ ἐχθροὺς ἐθέριζεν καλλίον κι' ἄ σὸν Χάρον..
 (Ἀκούονται χαρμόσυνες οἱ καμπάνες. Μόλις λέγει τὴν τελευταία λέξι
 ἀκούγεται ἀπότομα βροντή. Σφύριγμα ἀέρα καὶ ἀρχίζει νὰ
 ΕΥΔΟΚΙΑ (σταυροκοπιέται) Θεέ μ'.. (σὸν ΑΞ.) σκοτεινιάζη).
 Εἶδες πῶς ἔστραψεν σ' ἀγοῖκον καλωσύνιαν!
 π' εὐρέθανε κι' ἐπρόφτασαν τὰ μαῦρ' αὐτὰ τὰ λίβια
 π' ἐσκέπασαν τὸν Οὐρανὸν κ' ἐκρύωσεν ἀέρας;
 (φοβισμένη φωνάζει, ἀνοίγοντας τὴν πόρτα)
 Βάγια.. ἔ Βάγια.. (σὸν ΑΞ.) γιὰ πέ με, εἶδες ἄλλο καμμίαν
 ἀτόσον ἀναχάπαρᾳ ἢ Πλάσ' νὰ σκοτεινιάζη;
 κι' ἐφτάει τὸν Ἦλεν ἄστραφμαν καὶ νύχταν τὴν ἡμέραν;
 ΑΞΙΩΜ. (γελώντας) Πολλὰ φοράς! Ἀφέντρια μου, 'ς σὰ ράχια καὶ σ'
 [σὸν κάμπον
 τὸν πουργόν ἔχομ' ἀνοιξιν, χειμὸν τὸ μεσημέρι

ΕΥΔΟΚΙΑ (οτὴν Βάγια πού ἦρθε κοντά της)
 Φογοῦμαι γιὰ μ' ἔν θεικὸν τὸ βρόντεμαν σημάδι
 γιὰ μ' κᾶτ' κακὸν θὰ γίνεται, γιὰ μ' κᾶτ' κακὸν ἐγέντον
 ΑΞΙΩΜ. Ἰντιαν κακὸν κι' ἄν ἔτονε ς' σοὶ νικεμέντς ἐγέντον
 ΕΥΔΟΚΙΑ Οἱ νικεμέν' Ἰντιαν παθάν' ἃ σοὶ ἀνθρώπς παθάνε
 ἢ Πλάση 'κὶ ταράγεται!.. Φογοῦμαι γιὰ μ'.. ἐκεῖνος!
 Βάγια.. φογοῦμαι.. Ἐπάγωσεν 'ς σὸν κόλφε μ' ἡ καρδιά μ'..
 ΒΑΓΙΑ Ἡσύχασον! Ντὸ ἔπαθες κ' ἐσέβε σε ὁ φόβον
 κι' ἄμον ἀνήμπορον παιδίν..;
 ΕΥΔΟΚΙΑ (στὸν ΑΞ.) Τρέξον ἐσὺ καὶ ἄμε
 τέρεν ἄν ἔρται ὁ στρατός, κι' ἄν ἔρται ὁ Ἀκρίτας
 κι' ἄμον ντ' ἐλ'πς ἄτς, πέταξον ἄμον πουλὶν καὶ γύρτσον
 καὶ ἔλα ὀπίσ'..
 ΑΚΙΩΜ. Τὸ διάταγμα σ' θὰ γίνεται (φεύγει) Ἀφέντρια!

Σ Κ Η Ν Η 6η

ΕΥΔΟΚΙΑ (Ἀκούεται κατ' ἀραιὰ διαστήματα καὶ πένθιμα ἢ καμπάνα)
 Βάγια ἄμον τὴν μάνα μου, ἐξέρ'τ'ς μ' ἀπὸ μωρόπον
 φόβος ντὸ ἔτον 'κ ἔξερα.. κι' ἀγρίεμαν 'κ ἐγνώρτσα
 Γιὰ πέ με! Ἀτώρα ντ' ἔπαθα καὶ 'κ ἔχω ἡσυχίαν;
 ἢ ψή μ' γιὰτὶ νὰ φτυλακίζ';.. γιὰτὶ διαβαίν' ὁ νοῦς ἱμ';
 τὰ φυλλοκάρδια μ' συντρομάζν' σκοτεινιάζ' καὶ τὸ φῶς ἱμ'!..
 καὶ μαῦρα οὐλὶα φαίντανε σ' ὀμμάτια μ'; Καὶ ἀκούω
 μοιρολογίας ἄγρια ἀπὸ μακρὰ φερμένα...
 Ἀστράφτ' καὶ ἀχπαράγουμαι, βροντᾶ καὶ παλαλοῦμαι
 λιβών' καὶ ἐθαρρῶ θὰ ρούζ' ὁ Οὐρανὸν ἀπάν' ἱμ'..
 'ς ἐμέναν καὶ 'ς σὸν Διγενῇ μ'.. Κι' ἀνάμεσα 'ς σὰ λίβια
 ντὸ χαμελύν' ἀπάν' ἐμουν, ἐλέπω καὶ τόν.. Χάρον..
 Βάγια φογοῦμαι (κρύβεται στὴν ἀγκαλιά της)
 ΒΑΓΙΑ Ἐ! πουλι μ'. Ἐσέναν ἡ ἀγάπη σ'
 τὸν νοῦς σ' ἐπέρει! Κ' ἐπορεῖς νὰ ζῆς μακρ' ἄσ' σὸν ἄντρα σ'
 Τὸν Διγενῆν ὄνταν 'κ ἐλέπς, οὐλὶα, φαίνταν' ἐσε μαῦρα
 ΕΥΔΟΚΙΑ Γιατί; γιατί;
 ΒΑΓΙΑ Μὴ ἐντροπιάεις τὸν ἄντρα σ' καὶ τὸν κύρη σ'
 Τῇ Δούκα ἡ μονάκριβη, τ' Ἀκρίτα ἡ γυναίκα·
 φογᾶται ἃ σὸ βρόντεμαν! τὸ λίβωμαν ἀγρεῖται!
 τὴν ὥραν ντ' ἔρται ὁ ἄντρας ἄτς, τὴν δόξαν φορτωμένος
 καὶ τρέχν' ἀνθρώπ' 'ς σὰ ἐγκλησιὰς κι' ἀτὸν δοξολογοῦνε
 ἐκείνε κλαίει ἄμον μωρόν!
 ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀχ! Βάγια! 'Κὶ φογοῦμαι
 τὰ λίβια καὶ τὸ βρόντεμαν! Φογοῦμαι..
 ΒΑΓΙΑ Ντὸ φογᾶσαι;

ΕΥΔΟΚΙΑ Φογοῦμαι γιὰ τὸν Διγενῆ μ'.. Φογοῦμι ἄ σὸν Χάρον!..
 ΒΑΓΙΑ "Εξ' κι' ἀπαδά!.. 'Ενέσπαλες ντ' ἐτέλεψεν ἡ μάχη..
 κι' ὁ Χάρον ἄλλτς ἐθέρισεν 'ς σῆ Δράκου τὸ γεφύρι
 ΕΥΔΟΚΙΑ (τρομαγμένη) 'Ελέπ' ἄτον πῶς ἀκλουθᾷ τὸν ἄντρα μ' τὸν
 τ' ἄλλ' ἔμπρια τ'.. τ' ἄλλο ἀπὸ πίσ' [Ἀκρίταν
 ΒΑΓΙΑ Κανεῖται!.. σε.. Κανεῖται..
 'Πᾶμε ἀπές'.. 'Ερρώστεσες, παραλαλεῖς σὸν Εὐπνο σ'!
 ΕΥΔΟΚΙΑ (δὲν ἀντιδρᾷ καὶ ἀκολουθᾷ τῇ Βάγια)
 Πᾶμε.. ἄς πᾶμ'.. ἔεις δίκαιον, ἐρρώστεσεν ὁ νοῦς ἱμ'
 κι' ἐφέκε με! ὧχ 'κ ἐπορῶ.. 'κί θέλω νὰ νουνίζω..
 ΒΑΓΙΑ Καλλίον τηδέν μὴ νουνίεις.. ὥσπου νὰ ἔρται ἐκεῖνος..
 (Τὴν σύρει ποδὸς τὴν ὀλίμακα)

Χ Ο Ρ Ο Σ

Νὰ σὰν τὴν νεοῦπαντρον — νὰ σὰν τὴν παντρεμένισαν
 τῇ Γῆς π' ἔχ' ἄντραν δουλευτὴν — καὶ ἄντραν ζευγολιάτεν
 Νὰ σὰν ἐκείνεν, π' ἄντρας ἄτς — 'κ ἐγνώρτσεν ξενιτεῖαν
 τὸ στρῶμαν ἄτ' κ' ἐπέλλαξεν — τ' ὁσπὶτ' ν' ἄτ' 'κ ἐχωρίεν
 Νὰ σὰν τὴν νεοῦπαντρον — νὰ σὰν τὴν παντρεμένισαν
 ποὺ 'κ ἔχ' ἄντραν 'ς σὸν πόλεμον — καὶ ἄγουρον 'ς σὴν μάχην

Ν' ἄοιλοὶ τὴν μάρσαν π' ἄντρα ἄτς — τὸν πόλενον ἔχ' τέχνην
 κι' ὁ Χάρον παρασκέκ' ἄτον — καὶ πάντα ἀκλουθᾷ τον..
 'Σ σὸ κρεββάτ' ν' ἄτς τὸ εὖκαιρον — καμμίαν 'κί χουλεῖται
 τὸν φόβον ἔχ' γιὰ πάπλωμαν — τὸν τρόμον μιξιλάριν
 Οὔλια τὰ μαῦρα τ' ὄνερα — τ' ὁρόματα τὰ ἄγρια
 τὸν ὕπνον δέχνε τὸν γλυκὸν — ἐφτιάγνε τ' ὥρας χρόνια

Φογᾶται καὶ τῇ Διγενῇ — τ' Ἀκρίτα ἡ γυναῖκα
 κι' ἐλέπ' ὄνερα τῇ νυχτὸς — κι' ὁρόματα τ' ἡμέρας
 κι' ἀηγάπ' κι' ὁ φόβον φαρμακῶν' — τῇ ἔρημης τὴν κάρδιαν
 μὲ ντὸ ν' ἔχ' ἄντραν "Ελλενον — Χάρον ποὶ 'κί φογᾶται..

Ν' ἄοιλοὶ τὴν μάρσαν, π' ἄντρας ἄτς — πολέμαρχος ἐπλάστεν
 κι' ὁ Χάρον παρυστέκ' ἄτον καὶ πάντα ἀκλουθᾷ τον..

Σ Κ Η Ν Η 7η

(Τὴν στιγμή ποὺ φθάνουν στὸ πρῶτο σκαλοπάτι, μπαίνουν στρατιῶται
 καὶ λαὸς (— οἱ προηγούμενοι —), ἀνήσυχοι ὅλοι ἀκολουθώντας τὸν
 'Α ξ ι ω μ α τ ι κ ὀ ν, τὸν ὁποῖον ἐμποδίζουν νὰ προχωρῇ ἐλεύθερα
 μὲ τὰς ἐρωτήσεις, ἡ καμπάνα δὲν ἀκούεται πλέον)

Α. ΣΤΡΑΤ. Πέ μας ντ' ἐγέντον κ' ἔργεψαν; Γιατὶ ἀκόμαν 'κ ἔρθαν;
 ΑΞΙΩΜ. Περιμέστεν πρῶτα νὰ μαθάν' τὸ μένεμαν 'Αφέντρια
 ἢ Εὐδοκία ἢ κυρὰ (στὴν ΕΥΔ.) Σπολλάτη σου 'Αφέντρα

ΕΥΔΟΚΙΑ Πολλὰ ῥγεψες νά κλώσκεισαι, καὶ χαρεμένος ἔκ ῥθες
 ΑΞΙΩΜ. Κάλλιον νὰ μὴ ἐπρόφταναι! ἔς σὴν στράταν ν' ἐπεμένα..
 (σιωπᾶ καὶ χαμηλώνει τὸ κεφάλι)

ΕΥΔΟΚΙΑ (ἀνήσυχη) Κάποιον μαῦρον μένεμα
 ἐκλείδωσεν τὸ στόμα σ'..

ΑΞΙΩΜ. Λύσον τὴν γλῶσσα σ' δὲν μὴ κρύφ'ς! Πὲ ἴντιαν κι' ἄν ἐγέντον.
 Πῶς ν' ἐπορῶ νὰ λέγω σας ντὸ ἔκ - σα καὶ ντὸ εἶδα..
 τ' ὠτία μ' ν' ἐκωφούσανε, τ' ὀμμάτια μ' ν' ἐτυφλοῦσαν
 κ' ἢ γλῶσσα μ' νὰ ἐκόφκουτον.. (κλαίει)

ΕΥΔΟΚΙΑ Πὲ τρισκαταραμένε
 Τὰ κλάματα ἄφς ἔς σοὶ γυναῖκ'ς! τελείωσον τὸν λόγο σ'..
 Τὰ λόγια σ' ἄμον κρύον χιών' πάγωσαν οὐλτς κι' ἐμέναν!
 Πὲ ἄνθρωπε ντὸ θέλτς νὰ κρύφς, κι' οὐλ' θέλ'νε νὰ μαθᾶνε
 Προστάζω σε..

ΑΞΙΩΜ. Ἀφέντρια μου, χιλιάκλερε!
 ΕΥΔΟΚΙΑ Ἐμέναν;
 ἐμέναν λὲς χιλιάκλερε;

ΟΛΟΙ Τρανὸν κακὸν θ' ἐγέντον!

ΕΥΔΟΚΙΑ χιλιάκλερε! Πολλὰ κι' ἄν λήη ἀτὸ ὁ λόγον ντ' εἶπες
 ἔκ βαθύνω ς' σὸ νόεμαν... περμένω τὴν αἰτίαν
 Γιατὶ ἐγέμ' χιλιάκλερος.. (ὁ ΑΞΙΩΜ. σιωπᾶ)

Α. ΣΤΡΑΤ. (οἱ ἄλλοι μουρμουρίζουν) Ντὸ κρύφ'ς ἄφκᾶ ἔς σὴν γλῶσσα σ';
 Τὴν Ἀκριτάβαν βασανίεις κ' ἐρέθιξες τὸν κόσμον
 Ἐπρόσταξεν νὰ καλαττεύς! Γιατὶ κι' ἄνοις τὸ στόμα σ';..

ΑΞΙΩΜ. Καλλίον ἄλλος ν' ἔλεγεν.. ἀγοῦτα ντὸ θ' ἀκοῦτεν..
 Ἀφέντρια ἐδιατάχτες με, νὰ πάγ' ὀπίσ' ληγάρια
 ν' ἐλέπω ποῦ εὐρίεται Ἀκρίτας κι' ὁ στρατὸς ἀτ
 καὶ ν' ἔρχουμαι νὰ λέγω σε τὴν ὥραν ντὸ θὰ ἔρται.
 Ὦνταν ἐξέβα ἔς σὸ ρακὰν καὶ εἶδ' ἄφκᾶ ἔς σὸν κάμπον,
 εἶδα ὅλεν τὸ στράτεμα νὰ στέκ' ἔς σὸν τόπον ντ' ἔτον
 ἐθάρνες κι' ἐκαρφώθανε ἐκεῖ πού εὐρισκούσαν
 τ' ἄλογα ἔκ ἐχλιμίτιζαν.. κι' ἄνθρώπ' λαλίαν ἔκ ἔκ'σα
 Ἐχάσα τὴν ὑπομονή μ' κ' ἐφτέρνιξα τὸν μαῖρο μ'
 κι' ἄμον ἄερας ἔτρεξα κι' ἄμον πουλὶν ἐφτάνω
 Ἐφτασα οὐμπου ἔστεκαν οὐλ' οἱ πολεμιστάδες
 κανεῖς ἔκ ἐκλῶστέν νὰ ἐλέπ'τς ἔρθεν, καὶ οὐλ' ἐτέρναν
 ἀντίκρυ, ἐκεῖ π' εὐρίεται τὸ χάλκινον τ' ἁλώνι
 Τερῶ κ' ἐγώ! Ν' ἀοιλοὶ ἐμέν! Ν' ἀοιλοὶ τ' ὀμμάτια μ' ντ'
 (σταματᾶ στὰ τελευταῖα τὰ λόγια.. σὰν ἀπὸ φόβο..) εἶδαν!

Α. ΣΤΡΑΤ. Πέ.. πέ.. ντὸ εἶδες καὶ μὴ στέκς..
 ΑΞΙΩΜ. Εἶδα, εἶδα.., τὸν Χάρονα
 ΕΥΔΟΚΙΑ Τὸν Χάρον!

ΑΞΙΩΝ.
ΕΥΔΟΚΙΑ

ΒΑΓΙΑ
ΑΓΓΕΛ.

ΟΛΟΙ
ΑΞΙΩΜΑΤ.

ΟΛΟΙ
Α' ΣΤΡΥΤΕΣ
ΕΥΔΟΚΙΑ

καὶ τὸν Διγενῆ

Κωφὸν τ' ὥτιν ντ' ἀκούει σε !.

καταραμένα ὄνερα..

Καταραμένα λόγια...

Οἱ δὺ ἄτουν ἐπάλευαν κ' ἐσείουτον ὁ τόπον
Ξερακιανὸς καὶ κίτρινος ὁ Χάρον, μὲ τὰ χέρια τ'
τρίπηχα καὶ τετράπηχα, δεκάπηχα ποδάρια
τ' ὀμμάτια τ' ἐτσαρτζιλίζαν κ' ἔσπιγγεν τὰ γναφία τ'
ὄνταν κάπου ἐγρίβωνεν 'ς σὸ κορμὶν τῇ 'Ακρίτα...
'Ο Χάρον οὐμπ' ἐχτύπανεν τὸ αἷμαν αὐλακέαν (*)
καὶ οὐμπου κρούει ὁ Διγενῆς τὰ αἷμαν ποταμέαν
'Εγέλανεν ὁ Διγενῆς κ' ἐρέθιζεν τὸν Χάρον
καὶ ἐκοντοῖοσιόνιζεν κ' ἐμούγκριζεν ἐκεῖνος
μὲ τὰ κλωθογυρίσματα σῇ ἄλωνῇ τὴν μέσεν...
Καὶ 'ς ἓναν γλωθογύρισμα ἐλάγκεψεν 'Ακρίτας
κ' ἐπίασεν κ' ἐκλείδωσεν τ' ὠμία καὶ τὰ χέρια
τῇ Χάρου 'ς σὴν ἀγκάλιαν ἄτ!.. κι' ὁ Χάρον ἐγονάτισεν...
(σᾶν προσευχή) 'Ο Χριστὸν ἐβοήθησεν ἐμᾶς καὶ τὸν 'Ακρίταν..
'Ασ' σὸ πολλὰ τὸ σπίγξιμον ἔτριζανε τ' ὀστούδια
τῇ Χάρου.. 'Επερμέναμε νὰ ρούζ' 'ς σὸ μαῦρον χῶμαν...
Σύριζεν ἡ ἀνάσμια τουν, ἄμον διπλὸν ἀέρας
τῇ Διγενῇ ἀπὸ ψηλὰ καὶ ἀπορκὰ τῇ Χάρου
κι' ἐκεῖ πὺ ἐνεμέναμε νὰ τρώῃ ἡ ράχια τ' χῶμαν
μαῦρον καπνὸς ἔσκέπασεν τὸ χάλκινον τ' ἄλῶνι
'Εχάσαμ' ἄσ' ὀμμάτια μουν καὶ Χάρον καὶ 'Ακρίταν!
Τὸν τόπον οὐμπ' ἐπάλεβαν, ἐσκέπασανε βρούλας...
'Σ τῇ βρούλας τ' ἀντιφέγγισμαν, μακρὰς 'ς σὸ ραχιοκόρφι
ἐφάνθεν ἅπαν 'ς ἄλογον τὸ μαῦρον ἄτ' ὁ Χάρον

..
'Αλλο 'κ ἐστάθα ..ἔφυγα ..τὸ μένεμαν νὰ φέρω
τὸ μαῦρον! 'ς σὴν 'Αφέντριαν μου καὶ 'ς οὐλτς τοῖ συγκαστρίτας
Ν' ἀοιλοὶ ἐμᾶς...

Γιατὶ Θεὲ μ !. γιατί νὰ ὀρφανίεις μας ;
'Εγὼ νὰ κλαίω 'κ ἐπορῶ, κλαψέστεν γιὰ τ' ἐμέναν
'Αοιλοὶ ἐμὲν τὴν ἄκλερον, τὴν ἄτυχον, τὴν μαύρην !.
'Εκεῖν ἐμὲν π' ἐξέλεναν ἄς τζίζνε με ἁτᾶρα...
Γ' ἐμόν, ἀετὸν ἐπέταξεν κι' ὁ "Αγγελο μ' ἐχάθεν...
'Εγὼ π' ἄρνέθα ἀδελφούς, τὴν μάνα μ' καὶ τὸν κύρη μ !.
κ' ἐγέμ' ἰσκιὰ τῇ Διγενῇ κ' ἐζήνα 'ς σὴν ἰσκιὰν ἄτ !.
'Ατῶρα πῶς καὶ ποῦ νὰ ζῶ ;.. Γιατὶ νὰ ζῶ (ἄ) πὸ τῶρα ;
'Ο 'Ηλε μ' ἐβασίλειψεν κ' ἐπέμνα 'ς σὴν σκοτίαν
κ' ἐκόπανε τὰ στράτας ἱμ'.. χαλάεν ἡ φωλέα μ' !..
Ν' ἀοιλοὶ ἐμὲν ! 'Επέθανεν ὁ Διγενῆς 'Ακρίτας...

(*) 'Απὸ δημοτικὸ τοῦ Πόντου.

(Μπαίνει ὁ ΔΙΓΕΝΗΣ μὲ ἑκδήλα τὰ σημάδια τῆς πάλης, μὲ σπασμένη τὴν σπάθα του, σέρνοντας σχεδὸν τὰ πόδια)

ΛΚΡΙΤΑΣ Ὁ Διγενῆς κ' ἐπέθανεν...

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἀκριτ' ἀγαπημένε (τρέχει νὰ τὸν ἀγκαλιάσῃ)

ΑΚΡΙΤΑΣ (τὴν κρατᾷ σὲ ἀπόσταση.) Ἀκόμανζῶ!.. Ἐπάλαιψα

κ' ἐνίκησα τὸν Χάρον!..

Γυναίκα, κ' ἐσεῖν σύντροφοι! Περήφανοι νὰ εἴσταν...

ΟΛΟΙ Σπολλάτη! Πάντα νικητῆς! Σπολλάτη σου! Σπολλάτη...

ΑΚΡΙΤΑΣ (κλείνει τ' αὐτιά μὲ φρίκη)

Γιατὶ ἀνατριχίασα 'ς σῇ Νίκῃς τὰ λαλίας;..

(ρωτᾷ τοὺς ἄλλους). Πάντα κ' ἔσταν περήφανοι γιὰ τ' ἔργατα
[μ'; πετέσταν!]

Α. ΣΤΡΑΤ. Ἄν Ἀκριτάντ' ἐδόξασαν τὸ Γένος, κ' ἐδοξάσαν...

'ς σὸν Διγενῆν χρωστοῦμ' αὐτό!.. 'ς σὸν Ἀρχηγόν! Σ' ἐσέναν..

Τὸ Ἕθνος ὅλεν εἶσ' ἐσὺ, τιμὴ ἑμοῦν καὶ Δόξα

ΕΥΔΟΚΙΑ Εὐχαριστῶ τὴν Δέσποιναν! Θεέ μ' εὐχαριστῶ σε

π' ἐχάρτεις με τὸν Διγενῆν, 'ς ἐμὲν καὶ τὸν Λαόν αὐτό!

ΑΚΡΙΤΑΣ Μὴ ἀγληγορῆς κ' εὐχαριστᾷς γιὰ δῶρον ντὸ κ' ἐδώχτην...

ΕΥΔΟΚΙΑ Καὶ ποῖον δῶρον γιὰ τ' ἐμὲν, ἐν ᾧς ἐσὲν καλλίον;

ΑΚΡΙΤΑΣ Ἄχ!.. Θὰ πικροκαρδίζω σε, χιλιάκριβη γυναίκα μ'..

κ' ἐσᾶς, συντρόφ' ἀχώριστοι, τῇ ψῆς ἱμ' παρκαλῖδια

Τὸν Χάρον συναπάντησα κ' ἐκεῖνον ἐγκαλιόστα!..

κ' ὅμπριος ἀγκαλιάσκει τὸ κρῦον τὸ κορμὶν αὐτό

γομοῦτ' ἃ σὴν κρυάδαν αὐτό τ' αἶμαν καὶ τὸ τσιμίδ' ἃτ!..

κ' ἡ Γῆ ἄλλο κ' σκῶν ἄτον... 'ς σὸ χῶμαν ἄτς τὸ μαῦρον

ΕΥΔΟΚΙΑ Ἔεις Γῆν τ' ἐσὸν γιὰ νὰ πατῆς, καὶ κάστρια νὰ κοιμᾶσαι...

ΑΚΡΙΤΑΣ Τὰ κάστρια μ', τὰ καστρότοιχα μ' θὰ κλαῖνε ἀπὸ καρδίας

τ' ὀρμάνια μ' θὰ μοιρολογοῦν! τὰ ράχια μ' θ' ἀνασύρνε

τὰ ποτάμια μ' ἀντὶς νερόν, δάκρυα θὰ κατηβάζνε...

Ἄς χαίρουνταν Ἀγαρηνοὶ καὶ οὐλ' τιναν πολέμνα

καὶ οὐλ' ποὺ ἔσανε ἐχθροὶ τ' ἐμέτερον τῇ Γένους

Ἄς χαίρουνταν καὶ ς' σὰ ραχιά τὰ ἄγρια τὰ θερία

Ἀκρίτας ποῦ ν' εὐρίεται, αὐτὰ νὰ κυνηγᾷ!..

ΕΥΔΟΚΙΑ Γιατὶ οἱ ἄλλ' θὰ χαίρουνταν κ' οἱ ἄλλ' θὰ πικροκλαίγνε

κ' ἐγὼ ἡ χαρὰ τῇ Διγενῇ, λὲς θὰ πικροκαρδίζω;

Α. ΣΤΡΑΤ. Τὴν χαρὰν ντὸ ἐδῶκες μας, μὲ τ' ἐνδοξὸν τὴν ἔλα σ'

γιατὶ νὰ θέλεις ν' ὀλιγοστεύς, μὲ τὰ πικρὰ τὰ λόγια σ';..

ΑΚΡΙΤΑΣ Τὴν χαρὰν ντὸ ἐδούνα σας πάντα, τ' ἐμόν πα ἔτον!

κ' ἡ Δόξα μ' πάντα ἔτονε, τ' ἐσέτερον πα Δόξα!

Α. ΣΤΡΑΤ. Ἄς Ἕθνος ἃ σὸν θεὸν ἑμοῦν... οὐλ' ἔσαν δοσμένα..

Καὶ γιὰ τ' Ἐκεῖνον καὶ γιὰ τ' οὐλ' ἔσὺ εἶσαι τὸ Ἕθνος...

ΛΚΡΙΤΑΣ (κουρασμένα) Ναί... ναί κάποτε κάποτε, ἐγὼ πα ἄετς ἐθάρινα..
 κι' ὁσήμερον... ὁσήμερον... 'ς σὸ χάλκινον τ' ἁλώνιν
 τὴν ὥραν ντὸ ἐπάλενα κι ἐνίκεσα τὸν Χάρον
 εἶχα ς' σὴν ψή μ' τὸ Γένος ἱμ' 'ς σὰ φλέβας ἱμ' τὸ "Ἔθνος
 τὸ "Ἔθνος ἐν' ντ' ἐνίκεσεν τὸν Θάνατον, τὸν Χάρον...
 'Εγὼ ἐποίησα ντ' ἐπρεπεν, ποῖσεν κ' ἐσεῖν ντὸ πρέπει...

Α. ΣΤΡΑΤ. "Ἰντιαν προσιάζ' ὁ Διγενής;..
 ΑΚΡΙΤΑΣ Τὸ "Ἔθνος ντὸ προσιάζει...

ΕΥΔΟΚΙΑ ὁ Διγενής κι' ἄν ἀποθάν', ἀθάνατον ἐν τ' "Ἔθνος
 ΑΚΡΙΤΑΣ Γιατὶ ὁ μαυροθάνατον ταράζεται 'ς σὰ λόγια ο' ;..
 "Εἰς δίκαιον. . Τελείωσα τὰ λόγια μὲ τοὶ φίλις ἱμ' !..
 (στοὺς ἄλλους) 'Εμὲν κι' ἄν ἀνασπιάλλετον, τὰ λόγια μ'
 [θυμεθέσιεν...

ΣΤΡΑΤ. Τὰ λόγια σ' εὐαγγέλιον καὶ πρόσταγμαν ἐντάμιν
 ἔσαν, εἶναι καὶ θ' ἀπομέν' πάντα γιὰ τ' 'Ακριτάντας
 Μόνον γιὰ ν' ἀναπάσαι, ἀφίνομ' ἐσε αἰῶρα
 κι' 'Ακριτάς κι' θ' ἐβρίεται ἐσέναν ν' ἀνασπάλ'τς;
 (στοὺς ἄλλους) Πᾶμε συντροφ' ! Καὶ αὔριον τρανὸν Δοξολογίαν
 θ' ἐφτάμε γιὰ τὸ σημερινὸν τὴν νύκην τῇ 'Ακριτά... (τεύγουν)

Σ Κ Η Ν Η 9η

ΑΚΡΙΤΑΣ (ἐνῶ τοὺς παρακολουθεῖ φεύγοντας)
 Νὰ σὰν τ' ὁμμάτια ποὺ θ' ἐλέπν'... οὐλτς ἔσουν ἄλλομίαν!..

ΕΥΔΟΚΙΑ Διγενῇ ! Γιατὶ λὲς ἄτο; Αὔριον ξᾶν θ' ἐλέπς αἰτς...

ΑΚΡΙΤΑΣ Κάποια μαῦρ' «ὁσήμερον» τὸ «αὔριον» κ' ἐγνώρισαν...

ΕΥΔΟΚΙΑ Γ' ἐμέτερον τ' «ὁσήμερον» κ' ἐν μαῦρον νὰ φογοῦμαι...

ΑΚΡΙΤΑΣ Γυναίκα ντὸ νὰ λέγω σε!.. καὶ πῶς νὰ ἐξηγῶ σε...

Μικρὸν πουλόπο μ'... "Ατυχον... 'Αρνί μ' τριμελεμένον!

"Αχ! Τὴν μπορὰν ντὸ τριγυρίζ' ἅπὰν ἄσὸ κιφίλι σ'...

'κ ἐγροῖξες;.. 'κ ἔκ'σες ντ' εἶπα τ' ἄλλτς τοὶ φίλις καὶ τοὶ

ΕΥΔΟΚΙΑ Ποῖον μπορὰν νὰ ἐγροικῶ [συντροφς ἱμ'!..

καὶ ντὸ λόγια ν' ἀκούω

ὄνταν τ' ὁμμάτια σ' τὰ γλυκά, τ' ὁμμάτια μ' ἀντικρίζνε;

ΑΚΡΙΤΑΣ Κ' εἶδες πῶς ἀποχαιρετῶ τ' ἀνθρώπς ἱμ' καὶ τὴν Πλάσην

τ' ἄλλο μὲ λόγια ἄχαρα, καὶ τ' ἄλλο μὲ τ' ὁμμάτια μ' ;

κ' ἐφτῆς πῶς τηδὲν κ' ἐγροικῆς. κ' ἐφτῆς πῶς κὶ φογᾶσαι;

ΕΥΔΟΚΙΑ Τὸν Χάρον ἄσ' ἐνίκεσες ντὸ ἔχω νὰ φογοῦμαι;

Ψέμμαν ἐξέβεν τ' ὄρομα μ'... καὶ ἄδικος ὁ φόβο μ'...

ἐφύλαξέ σε ὁ Χριστὸν κ' ἐκλώστες 'ς σὴν ἀγκάλια μ'...

ΑΚΡΙΤΑΣ 'Εκλώστα ἅμον τὸ ξερὸν τὸ φύλλον τῇ ἱτέας

ντὸ κλώθ' ἄτο ὁ ἄνεμον ὁλόγερα 'ς σὸ δέντρον

ἀπ' ὅπου 'ροῦξεν κίτρινον, ξερὸν καὶ μαραιμένον!

φύλλον, ἀέρας ντ' ἔρπαξεν, 'ς σὸ δέντρον τόπον 'κ ἔχει

ΕΥΔΟΚΙΑ	Γιατὶ ἔφτῃς με Διγενῇ, καὶ τρέμ' τὰ φυλλοκάρδια μ'...
	ἔσεναν φύλλον 'κ εἶπανε, κ' ἔμέν 'κ εἶπαν ἱτέαν
ΑΚΡΙΤΑΣ	'ς σὴν ἀγκάλια μ' ὁ ἄντρας ἱμ' τόπον γιὰ νὰ μὴ ἔχη...
ΕΥΔΟΚΙΑ	Τὸν Χάρον ἵντισαν ἀγκαλιάζ' τὴν ζήσῃν ἐπεδέβαιν
ΑΚΡΙΤΑΣ	Ντὸ εἶπες; Ντὸ λὲς Διγενῇ;
	Εἶπα πὼς ἐγκαλιάστα
	αἰπὴν 'ς σ' αἰλὼν' τὸ Θάνατον, κ' ἔσέβεν 'ς σὴν καρδία μ'...
ΕΥΔΟΚΙΑ	Μικρέσσα μ' καὶ ἀνέμπορε, ἔσεναν τοῦ θ' ἀφίνω;
ΑΚΡΙΤΑΣ	Γιατὶ ν' ἀφίντς με Διγενῇ;.. ὁ Χάρον ἐνικέθεν!..
	'Σ σὸ πάλαιμαν ἐνίκεσα τὸν Χάρον! 'Ενικέθεν!
	ἄμαν ἐκεῖνος κι' ἀποθάν' ἄν ἔν' καὶ νικεμένος...
	καὶ νικεμένον καβαλεῖ τὸν νικητὴν 'ς σὸν Ἄδην
	'Ενίκεσα κ' ἐπέθανα!..
ΕΥΔΟΚΙΑ	Θεέ μ' θά παλαλοῦμαι
ΑΚΡΙΤΑΣ	Δέβα ἄρνι μ' καὶ στρωσο με θανατικὸν κρεββάτι
	βάλεν ἄνθια παπλώματα καὶ μοσχομαξιλάρια (*)
ΕΥΔΟΚΙΑ	Τὸ πρόσταγμα σ' 'κί θ' ἄκουω, τὰ λόγια σ' 'κί πιστεύω...
	κάποιον μάγον ἔστειλεν ὁ Χάρον νὰ κομπών' τσε...
	κ' ἐθάρρεσες πὼς θ' ἀποθάντς... ἡ ζωὴ μ' καὶ τὸ φῶς ἱμ'...
	Θὰ πάγω στρώνω τὸ κρεββάτ' πάντα ντ' ἀπονεγκάει σε
	θὰ βάλλ' ἄνθια παπλώματα καὶ μοσχομαξιλάρια
	ἀέρας νὰ μοσχομυρίζ' νὰ σκουτουλίζ' ἀνάσμᾱ σ'
	θ' ἀπλώνω καὶ κοιμίζω σε μὲ τὸ τραγῶδ' ντὸ θέλεις...
ΑΚΡΙΤΑΣ	(διακόπτοντας) Ἄρνόπο μ', ἐτέλειωσεν τ' ἔμὸν ἡ τραγωδία
	Δέβα δέβα καὶ τὸ στερονὸν στρωσο με τὸ κρεββάτι
	μὴ ἄργεὺς... τ' ὀμμάτια μ' ἄρχινοῦν ν' ἐλέπνε δυσωμένα...
	(κλονίζεται)
ΕΥΔΟΚΙΑ	(στηρίζοντάς τον) Θεέ μ'. Ντ' ἔπαθες Διγενῇ
	Χριστέ μ'... (φωνάζει) Βάγια... ὦ Βάγια
	Σ Κ Η Ν Η 10η
ΒΑΓΙΑ	(βγαίνει ἀπ' τὸ παλάτι) Ἐκούϊξες τὸ ὄνομα μ' ;
ΑΚΡΙΤΑΣ	(τῆς χαϊδεύει τὸ χέρι, ἐκείνη ἀνατριχιάζει)
	Ναὶ Βάγια, ἡ Εὐδοκία
	ἀ σὴν χαράν ἄτς ντὸ θὰ στρών' ἐκείνε τὸ κρεββάτι μ'
	ἐκούϊξέ σε νὰ ἐβγαίντς καὶ μαναχοὺς ν' ἀφίντς μας...
	(ἐν τῷ μεταξὺ ἔκαμε νεῦμα στὴν Εὐδοκία ἡ ὁποία μπαίνει στὸ
	παλάτι, ὅπου τὴν ἀκολουθεῖ ὁ Ἀκρίτας (στὴν Βάγια)
	ἀπ' αὐτοῖον μόνον ἔσεν θὰ ἔχ' ἡ ὀρφανέσσα... (φεύγει ἀκολου-
	θώντας τὴν Εὐδοκία)
	Σ Κ Η Ν Η 11η
ΒΑΓΙΑ	(κυτιώντς μ' ἀνατριχίλα τὸ χέρι τῆς)
	'Ενετριχιάσεν τὸ κορμί μ', κ' ἐπάγωσεν τὸ χέρι μ'...

(*) Ἄπο δημοτικὸν τοῦ Πόντου.

(ὑστερα ἀπὸ σκέψη) Θεέ μ'... γιατί μόνον ἐγὼ θ' ἔχ' ἀτεν
ὁρφανέσσαν

Σ Κ Η Ν Η 12η

(Ἀκούεται θορυβος καὶ μπαίνει ὁ Λαὸς μ' ἐπιφωνήματα καὶ φωνές ἐνθουσιασμοῦ).

ΕΝΑΣ
ΑΛΛΟΣ
ΟΛΟΙ
ΒΑΓΙΑ
ΕΝΑΣ

Ἀκρίτ' Ἀκρίτα Διγενῇ
Πολύχρονος Σπολλάτη..
Τὸν Διγενῆν... Τὸν νικητήν... θέλομε τὸν Ἀκρίταν!..
Ἔσεῖν!.. Ἄνθρωποι τῇ Θεοῦ... ἤσυχα... ἡσυχάστεν..
Τὸν Διγενῆν τ' ἐμέτερον, π' ἐνίκησεν τὸν Χάρον
ἔρθαμε νὰ ἐλέπουμε...

ΟΛΟΙ
ΒΑΓΙΑ

Θέλομε τὸν Ἀκρίταν..
Ἄλλο ὥραν... ἀκοῦστε με! Ἀτῶρα θὰ κοιμᾶται..
ἔν' γεγκασμένος κι' ἄρρωστος..
(ἀκούεται κραυγὴ ἀπὸ μέσα) Θεέ μ' καὶ Παναγία..
(τρέχει ἀνάστατη μέσα, ἐνῶ ὅλοι μένουν ἀναυδοὶ κ' ἐκφράζουν μὲ χειρονομίες καὶ κλάμματα ἀναμεταξύ των τὴν ἀγωνία τους).

Σ Κ Η Ν Η 13η

Ο ΧΟΡΟΣ

(ἀπ' τὰ παρασκήνια)
Τὸ χιὼν ντὸ ρούζ' θὰ λύεται — θὰ βζύεται ἡ φωτιά
ὁ ἄνεμον θὰ κόφκεται — τὰ φύλλα θὰ μαραίνταν
Ἐὰν θὰ χιονίτζ' τὸν χειμογκῶν — θ' ἄφινε ἔαν τὴν φωτίαν
Ἐὰν θὰ φθῶ ὁ ἄνεμον — τὰ φύλλα θ' ἡλοῖζνε
Τ' ἄστρια βζύουν 'ς σὸ χάραγμαν — ὁ Ἥλεν ἀπὸ βοράδον
κι' Ἀκρίτας λάμπ' 'ς σὸν Οὐρανὸν — καὶ νύχταν καὶ ἡμέραν..

Σ Κ Η Ν Η 14η

(Βγαίνει ἀναμαλλιασμένη ἡ Βάγια τραβώντας τὰ μαλλιά της καὶ ξεσχίζοντας τὸ πρόσωπο. Οἱ δύο τελευταῖοι στίχοι τοῦ χοροῦ ἐπαναλαμβάνονται σὰν ἀπομακρυσμένη ἡχὴ μέχρι τῆς πτώσεως τῆς αὐλαίσης).

ΒΑΓΙΑ

Ἀοιλοὶ ἔμην Χριστιανοί... ντὸ εἶδανε τ' ὀμμάτια μ'..
(χτυπιέται)

ΕΝΑΣ
ΑΛΛΟΣ
ΒΑΓΙΑ

Μαυράχαρε... ντὸ ἔπαθες ;
Ντό εἶδες ; Ντὸ θὰ λές μας ;
Ἀκρίτας τὴν γυναῖκαν ἀτ' τὴν ἄνλερ' (ην) ἐγκαλιάστεν
κι' ἀπὸν 'ς σὸ ψυχομάχεμαν, 'ς σὴ χωρισμοῦ τὴν ὥραν
τύλιξεν τὴν βραχίονας ἀτ' ἰλόγερα 'ς σὸ κορμὶν (ἀτς...)
... μὲ τὸ ὑστερονὸν τὸ φίλεμαν ἐπέρεν καὶ τὴν ψὴν (ἀτς...)

ΟΛΟΙ
ΒΑΓΙΑ

ὦ !
Ἡ Εὐδοκία πέθανεν... Ἐπέθανεν κι' Ἀκρίτας!...

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΤΡΙΤΟΥ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΥ

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ